

Koje će se pravo primjenjivati?

Ako ste uključeni u spor u predmetu u kojem sve činjenice nisu povezane s istom zemljom, potrebno je utvrditi pravo koje sud primjenjuje pri odlučivanju o suštini predmeta.

S razvijanjem međunarodne trgovine i povećanjem broja putovanja povećava se i mogućnost uključenosti poduzeća ili pojedinca u spor s međunarodnim elementom. Međunarodni element može biti različito državljanstvo stranaka, prebivalište u različitim zemljama ili sklapanje ugovora o transakciji koja se odvija u inozemstvu.

U slučaju spora nije dovoljno utvrditi koji sud ima međunarodnu **nadležnost** za vođenje sudskog postupka i donošenje presude već je potrebno utvrditi i mjerodavno pravo za utvrđivanje suštine predmeta.

Za detaljne informacije koje se odnose na određenu zemlju odaberite odgovarajuću zastavu.

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Posljednji put ažurirano: 18/01/2019

Koje će se pravo primjenjivati? - Belgija

 Izvorna jezična inačica ove stranice [fr](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite. Sljedeći jezici: [nl](#) već su prevedeni.

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava

- 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.5.1 Brak
    - 3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva
    - 3.5.3 Razvod i sudski razvod
    - 3.5.4 Obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva
  - 3.8 Nekretnine
  - 3.9 Nesolventnost
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Obvezujući su izvori belgijskog nacionalnog prava zakonodavstvo, opća pravna načela i običajno pravo. Zakonodavstvo donosi nadležno tijelo, opća pravna načela imaju pravnu snagu jer je društvo uvjeren u njihovu pravnu vrijednost, a običajno pravo čine nepisani običaji i općeprihvaćene prakse.

U Belgiji ne postoji sustav presedana: kao što je slučaj s doktrinom, sudska praksa samo je jedan od izvora mjerodavnog prava. Sudske odluke vrijede isključivo između stranaka, a drugi suci koji odlučuju u sličnim slučajevima, nisu obvezani tim odlukama. Osim Ustavnog suda, nijedan sud ne može obvezati druge sudove da slijede smjernice utvrđene u sudskoj praksi. Čak ni presudom Kasacijskog suda nisu utvrđene smjernice obvezujuće za sud kojemu Sud upućuje predmet na ponovno ispitivanje. Presuda postaje obvezujuća za sud koji je pozvan da donese konačnu odluku o sporu tek ako Kasacijski sud drugi put donese istu presudu u jednom predmetu.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Napomena:

Savezna javna služba za vanjske poslove raspolaže bazom podataka u kojoj su dostupne sve bilateralne i multilateralne konvencije od 1987. nadalje:

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/nl/verdragen>

<https://diplomatie.belgium.be/de/vertrage>

<https://diplomatie.belgium.be/en/treaties>

Tekstovi mnogih konvencija koje su na snazi u Belgiji objavljuju se u službenom listu *Moniteur Belge*, koji je od 1997. dostupan u elektroničkom obliku: <http://justice.belgium.be/>

Na istoj internetskoj stranici, u rubrici „législation consolidée” (konsolidirano zakonodavstvo) (koja od 1. kolovoza 2004. sadržava 2800 stavaka) jednako je tako moguće pronaći tekstove mnogih konvencija, čak i onih donesenih prije 1997.

Belgija je u načelu suverena zemlja koja ima vrhovnu vlast nad subjektima koji su pod njezinom nadležnošću. Međutim, zbog sve veće internacionalizacije društva na Belgiju se sve više primjenjuju propisi nadnacionalnih i međunarodnih organizacija i institucija. Europska unija (EU), Ujedinjeni narodi (UN), Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i Vijeće Europe osobito su utjecali na belgijsko pravo, s jedne strane donošenjem ugovora i uredba (izravno i neizravno primjenjivih), a s druge strane nametanjem direktiva i tehnika za pravno usklađivanje radi obvezivanja država članica tih organizacija na prilagodbu svojih unutarnjih pravnih sustava.

Izravno primjenjive konvencije o ljudskim pravima su Europska konvencija o ljudskim pravima i Europska socijalna povelja, koje je donijelo Vijeće Europe. Odgovarajući tekstovi na razini Ujedinjenih naroda su Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Europska unija (EU) kao nadnacionalna organizacija znatno utječe na svoje države članice, među kojima je i Belgija. Glavni su pravni instrumenti EU-a izravno primjenjive uredbe i direktive koje prenose same države članice.

Mnogobrojne institucije i organizacije sudjeluju u razvoju različitih grana prava, kao što su međunarodno privatno pravo, međunarodno kazneno pravo te međunarodno trgovačko i gospodarsko pravo. Među njima su Ujedinjeni narodi, UNCITRAL, Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu, UNIDROIT, Vijeće Europe, Europska unija i Europska zajednica, Međunarodna komisija za građanska stanja, IMO (Međunarodna pomorska organizacija), IATA (zračni prijevoz), BENELUX.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

U pogledu svojih materijalnih nadležnosti belgijska federalna vlast i nadležna tijela federalnih jedinica imaju mogućnost zaključiti bilateralne konvencije s drugim zemljama ili regijama. Većina konvencija potpisuje se sa susjednim zemljama ili sa zemljama s kojima Belgija ima bliske ili važne trgovinske odnose.

2 Provedba pravila o sukobu prava

Zakon od 16. srpnja 2004. o međunarodnom privatnom pravu (u daljnjem tekstu: Zakon o međunarodnom privatnom pravu) objavljen je u belgijskom službenom listu 27. srpnja 2004. (<http://justice.belgium.be/>). Zakon je dostupan na navedenoj internetskoj stranici, u rubrici „législation consolidée” (konsolidirano zakonodavstvo).

Ovaj dokument temelji se na Zakonu o međunarodnom privatnom pravu. Odredbe ovog zakona koje se odnose, s jedne strane, na međunarodnu nadležnost te, s druge strane, na učinke sudskih odluka i stranih javnih isprava primjenjuju se na postupke pokrenute nakon stupanja na snagu zakona te na sudske odluke i javne isprave donesene nakon njegova stupanja na snagu. Na slučajeve koji ne odgovaraju prijelaznim odredbama Zakona o međunarodnom privatnom pravu primjenjuju se mnogi različiti zakoni, kao i sudska praksa i doktrina. Osobito vidjeti:

- <http://www.law.kuleuven.be/ipr>

- <http://www.ipr.be/>

- <http://www.dipr.be/>

Osim toga, Zakon o međunarodnom privatnom pravu ne može se primjenjivati ako nisu primjenjive međunarodne konvencije, pravo Europske unije ili odredbe određenih zakona.

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Belgijski suci ne primjenjuju samo belgijsko pravo. Često moraju donijeti odluku na temelju stranog prava.

Belgijskim međunarodnim privatnim pravom predviđeno je da se strano pravo primjenjuje u skladu s tumačenjem provedenim u inozemstvu te da sudac može zatražiti suradnju stranaka ako sam ne može utvrditi sadržaj prava. Ako je očito nemoguće da sudac pravodobno utvrdi sadržaj stranog prava, primjenjuje se belgijsko pravo (vidjeti članak 15. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

2.2 Upućivanje

Općenito govoreći, od donošenja Zakona o međunarodnom privatnom pravu upućivanje prethodnog pitanja više nije prihvaćeno (čl. 16. Zakona). Međutim, Zakon sadržava iznimku koja se odnosi na pravo primjenjivo na pravne osobe (članak 110.) i odredbu o mogućnosti upućivanja prethodnog pitanja prema belgijskom pravu u području sposobnosti fizičkih osoba (vidjeti u nastavku).

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Do promjene poveznice (*conflict mobile*) može doći kada se promijeni vremenska (na primjer, državljanstvo) ili prostorna (na primjer, uobičajeno boravište) poveznica.

Zakonom o međunarodnom privatnom pravu nastoji se utvrditi pravilo koje valja primijeniti u najčešćim situacijama promjene poveznice.

Primjerice, kada je riječ o učincima braka, Zakonom o međunarodnom privatnom pravu kao prva poveznica utvrđuje se uobičajeno boravište supružnika u trenutku u kojem se poziva na učinke (vidi članak 48.).

Kada je riječ o roditeljskom odnosu, Zakonom je utvrđeno da je pravo državljanstva osobe čije je očinstvo ili majčinstvo upitno u trenutku rođenja djeteta (članak 62.) primjenjivo pravo.

Kada je riječ o stvarnim pravima nad imovinom, ona su uređena pravom zemlje na čijem se državnom području ta imovina nalazi u trenutku u kojemu se poziva na ta prava. Međutim, Zakonom je utvrđeno da su stjecanje i gubitak tih prava uređeni pravom zemlje na čijem se državnom području ta imovina nalazi u trenutku nastajanja djela ili činjenica na koje se poziva u svrhu utvrđivanja temelja za stjecanje ili gubitak tih prava (članak 87.).

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Uobičajena pravila o sukobu ne primjenjuju se u određenom broju slučajeva definiranih Zakonom o međunarodnom privatnom pravu.

1. Iznimno, pravo utvrđeno Zakonom ne primjenjuje se ako je razvidno da, s obzirom na sve okolnosti, situacija ima izrazito slabu poveznicu s Belgijom te izrazito snažnu poveznicu s nekom drugom zemljom. U tom slučaju valja primjenjivati pravo te druge zemlje (članak 19.).

2. Ostaju primjenjiva obvezna pravila ili pravila javnog poretka belgijskog prava, kojima se uređuje međunarodna situacija neovisno o pravu utvrđenom pravilima o sukobu prava (članak 20.).

3. Iznimkom od međunarodnog javnog poretka omogućeno je da se određeni aspekti stranog zakonodavstva ne primjenjuju u slučaju da stvaraju neprihvatljivi učinak za belgijski pravni poredak (vidjeti članak 21.).

2.5 Dokaz stranog prava

Belgijski sudac može zatražiti od stranaka da utvrde sadržaj i opseg stranog prava. Sudac jednako tako može primijeniti Europsku konvenciju o informacijama o stranom pravu potpisanu u Londonu 7. srpnja 1968. Ako je zatražen stvarni dokaz, stranka je pozvana da dostavi potvrdu o stranom pravu, odnosno dokument kojim strano nadležno tijelo dostavlja stvarni dokaz o propisima koji jesu ili su bili primjenjivi u predmetnoj zemlji.

3 Pravila o sukobu prava

Ako iz primjene prethodno navedenih tekstova proizlazi nadležnost belgijskog suca, on mora ispitati koje pravo mora primjenjivati u sporu. U tu svrhu primjenjuje belgijsko međunarodno privatno pravo. U tom se okviru upotrebljavaju različite poveznice, koje se razlikuju ovisno o predmetu spora. Zakon o međunarodnom privatnom pravu tematski je strukturiran i ukazuje na važnu poveznicu za svaku temu. Neke od tih tema ispitane su u nastavku ovog dokumenta.

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Primjenjiva je Uredba 593/2008 od 17. lipnja 2008., odnosno „Rim I”. Zakonom o međunarodnom privatnom pravu primjena Rimske uredbe iz 1980. proširena je na ugovorna pitanja koja su bila isključena iz njezina područja primjene. Uskoro se očekuje prilagodba Zakona situaciji koja proizlazi iz zamjene Rimske konvencije uredbom.

Određena pitanja isključena iz područja primjene uredbe uređena su određenim pravilima

- u skladu s međunarodnim konvencijama (osobito sa Ženevskom konvencijom od 7. lipnja 1930. o jedinstvenom zakonu o trasiranim i vlastitim mjenicama i sa Ženevskom konvencijom od 19. ožujka 1931. o jedinstvenom zakonu o čekovima ili

- u skladu s određenim odredbama Zakona (vidi osobito članak 124. o trustovima i članak 111. o partnerskim ugovorima).

Konačno, valja primijetiti da se, u skladu s člankom 25. uredbe, i dalje primjenjuju određene međunarodne konvencije, odnosno:

- Budimpeštanska konvencija od 21. lipnja 2001. o ugovoru o prijevozu robe unutarnjim plovnim putovima,

- Međunarodna konvencija o spašavanju sastavljena u Londonu 28. travnja 1989.,

- Međunarodne konvencije za ujednačavanje nekih pravila o pružanju pomoći i spašavanju na moru, potpisane u Bruxellesu 23. rujna 1990., kao i Protokol o potpisivanju priložen tim konvencijama.

3.2 Izvanugovorne obveze

Primjenjiva je Uredba 864/2007 od 11. srpnja 2007., odnosno „Rim II”. Zakonom o međunarodnom privatnom pravu njezina je primjena proširena na pitanja koja su bila isključena iz njezina područja primjene.

Određena pitanja koja nisu obuhvaćena uredbom, uređena su određenim odredbama. Tako je obveza nastala zbog čina klevete ili kršenja privatnosti i osobnih prava uređena pravom zemlje na čijem je državnom području nastao štetni događaj ili šteta ili na čijem državnom području postoji opasnost od nastanka štetnog događaja ili štete, ovisno o izboru podnositelja zahtjeva, osim ako odgovorna osoba utvrdi da nije mogla predvidjeti da će šteta nastati u toj zemlji (vidjeti članak 99.).

Naposlijetku, valja primijetiti da se u skladu s člankom 28. uredbe i dalje primjenjuju određene međunarodne konvencije, odnosno:

- Haška konvencija od 4. svibnja 1971. o propisima koji se primjenjuju na prometne nezgode,
- Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o građanskoj nadležnosti za sudar, Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o krivičnoj nadležnosti za sudar i druge plovidbene nezgode, Međunarodna konvencija o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova, potpisane u Bruxellesu 10. svibnja 1952.,
- Međunarodna konvencija o pružanju pomoći, potpisana u Londonu 28. svibnja 1989.,
- Konvencija o priznavanju europskih patenata, potpisana u Münchenu 5. listopada 1973.,
- Međunarodna konvencija od 29. svibnja 1933. za ujednačenje nekih pravila u odnosu na zapljenu zrakoplova poduzetih kao mjera predostrožnosti,
- Međunarodne konvencije za ujednačavanje nekih pravila o pružanju pomoći i spašavanju na moru, potpisane u Bruxellesu 23. rujna 1990., kao i Protokoli o potpisivanju priloženi tim konvencijama.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Osim ako je drugačije propisano Zakonom o međunarodnom privatnom pravu, pravo primjenjivo u sporovima koji se odnose na stanje i sposobnost jest pravo zemlje čiji je osoba državljanin (nacionalno pravo).

Kada je riječ o sposobnosti fizičkih osoba, Zakonom o međunarodnom privatnom pravu predviđeno je pravilo o djelomičnoj mogućnosti upućivanja prethodnog pitanja u smislu da će biti uređeno belgijskim pravom ako strano pravo vodi do primjene tog prava (vidjeti članak 34. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

U skladu s općim načelom pravo primjenjivo na utvrđivanje prezimena i imena jest pravo zemlje čiji je ta osoba državljanin (članak 37.).

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Kao općenito pravilo za utvrđivanje primjenjivog prava člankom 62. Zakona o međunarodnom privatnom pravu predviđeno je da su utvrđivanje i osporavanje očinstva ili majčinstva neke osobe uređeni pravom zemlje čiji je ta osoba državljanin u trenutku rođenja djeteta ili, ako takvo utvrđivanje proizlazi iz dobrovoljnog čina, u trenutku tog čina.

3.4.2 Posvojenje

Uvjeti utvrđivanja posvajanja uređeni su nacionalnim pravom jednog posvojitelja ili zajedničkim nacionalnim pravom obaju posvojitelja. Ako posvojitelji nemaju isto državljanstvo, uvjeti su uređeni zakonom njihova uobičajenog boravišta ili belgijskim pravom.

Pravo primjenjivo na različite potrebne suglasnosti jest pravo zemlje uobičajenog boravišta posvojene osobe. Međutim, ako tim pravom nije predviđena potreba za suglasnošću posvojene osobe ili ako to pravo ne poznaje institut posvajanja, suglasnost posvojene osobe uređuje se belgijskim pravom (članak 67. i 68. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Kada je riječ o primjenjivom pravu u području braka, Zakonom je utvrđena razlika između:

1. obećanja braka: pravo zemlje uobičajenog boravišta budućih bračnih drugova ili, ako to nije moguće, pravo zemlje čije državljanstvo imaju budućni bračni drugovi ili, ako to nije moguće, belgijsko pravo (članak 45. Zakona o međunarodnom privatnom pravu);
2. sklapanja braka: nacionalno pravo svakog bračnog druga, osim u slučaju braka između osoba istog spola u smislu da je odredba stranog prava kojom je takav brak zabranjen odbačena ako jedan od bračnih drugova ima državljanstvo zemlje ili uobičajeno boravište na državnom području zemlje čijim je pravom takav brak dopušten (članak 46. Zakona o međunarodnom privatnom pravu);
3. formalnosti: pravo zemlje na čijem je državnom području sklopljen brak (članak 47. Zakona o međunarodnom privatnom pravu);
4. učinaka braka: pravo zemlje uobičajenog boravišta bračnih drugova ili, ako to nije moguće, pravo zemlje čije državljanstvo imaju bračni drugovi ili, ako to nije moguće, belgijsko pravo (članak 48. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Kada je riječ o partnerstvima ili bilo kojem obliku izvanbračne zajednice koji podliježe registraciji, belgijsko pravo čini razliku ovisno o tome je li riječ o „odnosima zajedničkog života” koji između članova te zajednice stvaraju poveznicu jednakovrijednu braku i onih koji između članova te zajednice ne stvaraju poveznicu jednakovrijednu braku.

U pogledu prvih primjenjivo pravo jest pravo koje se primjenjuje na brak (vidjeti prethodno navedeno). Suprotno tome, u pogledu odnosa zajedničkog života koji između članova zajednice ne stvaraju poveznicu jednakovrijednu braku, primjenjivo pravo jest pravo zemlje na čijem je državnom području zajednički život doveo do prve registracije.

Neregistrirani odnos zajedničkog života (slobodna zajednica) nije posebno uređen.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Na razvod braka i zakonsku rastavu primjenjuje se Uredba (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

U članku 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja spominje se Haški protokol od 23. studenoga 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. Općenitijem pravilom određeno pravo zemlje u kojoj uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište. Međutim, između djece i roditelja te za osobe mlađe od 21 godine u njihovim odnosima s osobama koje nisu njihovi roditelji te između bračnih drugova ili bivših bračnih drugova ili između osoba čiji je brak poništen, postoje posebna pravila. Protokolom je predviđena i mogućnost određivanja prava.

Osim toga, Haška konvencija od 24. listopada 1956. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja djece primjenjuje se u odnosima Belgije sa zemljom koja je stranka konvencije, ali koja nije ratificirala prethodno navedeni Haški protokol od 23. studenoga 2007.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Partneri mogu sami odabrati pravo kojim će biti uređen njihov režim bračne stečevine. Riječ je o ograničenom izboru primjenjivog prava: pravo zemlje prvog zajedničkog uobičajenog boravišta bračnih drugova nakon sklapanja braka ili nacionalno pravo jednog od bračnih drugova (članak 49. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

U slučaju nepostojanja odabira primjenjivog prava režim bračne stečevine uređen je pravom zemlje prvog zajedničkog uobičajenog boravišta bračnih drugova nakon sklapanja braka. Ako se njihova boravišta ne nalaze u istoj zemlji, primjenjivo pravo jest pravo zemlje čiji su bračni drugovi državljani u trenutku sklapanja braka. U ostalim slučajevima primjenjuje se pravo zemlje na čijem je državnom području sklopljen brak (članak 51. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

3.7 Oporuke i nasljedstva

Primjenjuje se Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

3.8 Nekretnine

Za određivanje primjenjivog prava upotrebljava se i kriterij lokacije nekretnine (vidi članak 87. Zakona o međunarodnom privatnom pravu).

3.9 Nesolventnost

U području stečajna primjenjuje se Uredba br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku. U toj je uredbi polazno načelo primarni univerzalni stečajni postupak nakon čega, ako je primjenjivo, slijede sekundarni teritorijalni postupci.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 05/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Češka

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici: [cs](#) [en](#) već su prevedeni.

SADRŽAJ

- 1 [Izvori važećih pravila](#)
  - 1.1 [Nacionalna pravila](#)
  - 1.2 [Multilateralne međunarodne konvencije](#)
  - 1.3 [Glavne bilateralne konvencije](#)
- 2 [Provedba pravila o sukobu prava](#)
  - 2.1 [Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava](#)
  - 2.2 [Upućivanje](#)
  - 2.3 [Promjena povezujućeg faktora](#)
  - 2.4 [Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu](#)
  - 2.5 [Dokaz stranog prava](#)
- 3 [Pravila o sukobu prava](#)
  - 3.1 [Ugovorne obveze i pravni akti](#)
  - 3.2 [Izvanugovorne obveze](#)
  - 3.3 [Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status \(ime, prebivalište, svojstvo\)](#)
  - 3.4 [Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje](#)
    - 3.4.1 [Uspostava odnosa roditelj-dijete](#)
    - 3.4.2 [Posvojenje](#)
  - 3.5 [Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja](#)
    - 3.5.1 [Brak](#)
    - 3.5.2 [Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva](#)
    - 3.5.3 [Razvod i sudski razvod](#)
    - 3.5.4 [Obveze uzdržavanja](#)
  - 3.6 [Bračnoimovinski režimi](#)
  - 3.7 [Oporuke i nasljedstva](#)
  - 3.8 [Nekretnine](#)
  - 3.9 [Nesolventnost](#)

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Ključni je nacionalni akt u pogledu pravila o sukobu zakona Zakon br. 91/2012 o međunarodnom privatnom pravu.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Pregled važnih multilateralnih međunarodnih konvencija kojima se uređuje mjerodavno pravo:

Varšavska konvencija o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz, Varšava, 1929.

Konvencija o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom (CMR), 1956.

Konvencija iz Guadalajare o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz koji obavlja osoba koja nije ugovorni prijevoznik, 1961.

Bečka konvencija o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu, 1963.

Haška konvencija o mjerodavnom pravu za prometne nezgode, 1971.

Konvencija o ugovoru o međunarodnom prijevozu putnika i prtljage cestom (CVR), 1973.

Konvencija o zastari u međunarodnoj prodaji robe, 1974.

Konvencija Ujedinjenih naroda o prijevozu robe morem, 1978.

Rimska konvencija o mjerodavnom pravu za ugovorne obveze, 1980.

Konvencija Ujedinjenih naroda o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe, Beč, 1980.

Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF), 1980.

Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece, Hag, 1996.

Konvencija o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz, Montreal, 1999.

Haška konvencija o međunarodnoj zaštiti odraslih osoba, 2000.

Haški protokol o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja, 2007. (cijeli EU kao stranka)

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Pregled najvažnijih bilateralnih međunarodnih sporazuma kojima se uređuje mjerodavno pravo:

Ugovor između Čehoslovačke Republike i Narodne Republike Albanije o pravnoj pomoći u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1959.

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1964. (odnosi se na sve države sljednice bivše Jugoslavije)

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Bugarske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1976.

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Mongolije o pružanju pravne pomoći i o pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1976.

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Republike Kube o uzajamnoj pravnoj pomoći u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1980.

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1982. (odnosi se na Rusku Federaciju i brojne druge države sljednice bivšeg SSSR-a)

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Socijalističke Republike Vijetnama o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima, 1982.

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Poljske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim, radnim i kaznenim stvarima, 1987.

Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Mađarske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, 1989.

Ugovor između Češke Republike i Rumunjske o pravnoj pomoći u građanskim stvarima, 1994.

Ugovor između Češke Republike i Ukrajine o pravnoj pomoći u građanskim stvarima, 2001.

Ugovor između Češke Republike i Republike Uzbekistana o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim i kaznenim stvarima, 2002.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Ovo je pitanje uređeno člankom 23. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Sud primjenjuje strano pravo po službenoj dužnosti. Pravo se primjenjuje na jednak način kao u državi u kojoj je na snazi. Odredbe prava koje se primjenjuje odredbe su koje bi se primjenjivale za odlučivanje o predmetu u državi u kojoj je to pravo na snazi, bez obzira na njihov poredak u sustavu ili status javnog prava, pod uvjetom da nisu u sukobu s odredbama češkog prava koje se mora primijeniti.

Sud po službenoj dužnosti utvrđuje koji dio stranog prava treba primijeniti. Sud ili javno tijelo koje odlučuje u predmetima za koje je mjerodavno to pravo poduzima sve potrebne korake za utvrđivanje tog prava.

2.2 Upućivanje

Ovo je pitanje općenito uređeno člankom 21. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Uzvratanje i daljnje upućivanje (*renvoi*) se prihvaća, uz iznimku odnosa koji se temelje na ugovornom i radnom pravu. Ako su mjerodavno pravo odabrale stranke, odredbe o sukobu zakona mogu se uzeti u obzir samo ako to proizlazi iz sporazuma stranaka.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Općenito je slučaj da se određeni kriterij ocjenjuje samo kad se procjenjuje pravno važna činjenica. Naravno, posebna pravila o sukobu zakona mogu u određenim trenucima riješiti pitanje – na primjer, vidjeti pravila o stvarnim pravima u točki 3.8.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Ovo je pitanje općenito uređeno člankom 24. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Pravo koje bi trebalo primijeniti u skladu sa Zakonom o međunarodnom privatnom pravu ne treba se primijeniti u iznimnim okolnostima u kojima se, nakon pravilno argumentiranog razmatranja sažetog prikaza svih okolnosti te posebice opravdanog očekivanja stranaka u pogledu primjene drugog prava, zaključi da bi ono bilo nerazmjerno i u suprotnosti s razumnim i pravičnim rješenjem odnosa među strankama. U tim uvjetima i ako to ne utječe na prava drugih osoba, treba primijeniti pravo koje odražava takvo rješenje.

2.5 Dokaz stranog prava

Ovo je pitanje uređeno člankom 23. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Sud po službenoj dužnosti utvrđuje koji dio stranog prava treba primijeniti. Sud ili javno tijelo koje odlučuje u predmetima za koje je mjerodavno to pravo poduzima sve korake potrebne za utvrđivanje tog prava.

Ako sud ili javno tijelo koje odlučuje u predmetima za koje je mjerodavno to pravo nije upoznato sa sadržajem stranog prava, o tome može zatražiti mišljenje Ministarstva pravosuđa.

Ako se strano pravo ne može utvrditi u razumnom roku, ili ako takvo utvrđivanje nije moguće, primjenjuje se češko pravo.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Ugovorne obveze uređene su člancima 87. i 89. Zakona o međunarodnom privatnom pravu. To je ograničeno na ugovorne obveze ili njihove aspekte koji nisu obuhvaćeni područjem primjene zakonodavstva EU-a ili međunarodnih ugovora, osim ako je tim zakonodavstvom ili ugovorima dopušteno da budu obuhvaćene tim zakonom. Stoga je to rezidualna odredba.

Za ugovore je mjerodavno pravo države s kojom je ugovor najuže povezan, osim ako su stranke odabrale mjerodavno pravo. Odabir prava mora biti izričito naveden ili mora nedvojbeno proizlaziti iz odredaba ugovora ili iz okolnosti predmeta.

Za ugovore o osiguranju mjerodavno je pravo države u kojoj vlasnik police ima uobičajeno boravište. Za ugovor o osiguranju stranke mogu odabrati mjerodavno pravo.

U slučaju ugovora o osiguranju koji podliježu Uredbi Rim I, u Zakonu se upotrebljava mogućnost koju države članice imaju na temelju članka 7. stavka 3. te Uredbe kojim se strankama omogućuje odabir bilo kojeg mjerodavnog prava u mjeri u kojoj je to dopušteno Uredbom.

U skladu s odjeljkom 90. Zakona, za pravne odnose koji nastaju jednostranim pravnim ugovorima mjerodavno je pravo države u kojoj stranka koja sastavlja jednostrani pravni ugovor ima uobičajeno boravište ili sjedište u vrijeme sastavljanja pravnog ugovora, osim ako je za primjenu odabrano drugo pravo.

3.2 Izvanugovorne obveze

Odjeljkom 101. Zakona o međunarodnom privatnom pravu predviđena je, uglavnom u pogledu područja primjene Uredbe Rim II, odredba o sukobu zakona samo za izvanugovorne obveze koje proizlaze iz povrede privatnosti i osobnih prava, uključujući klevetu. Za te je obveze mjerodavno pravo države u kojoj je došlo do povrede. Međutim, oštećena stranka može odabrati primjenu prava države u kojoj (a) oštećena stranka ima uobičajeno boravište ili sjedište, (b) počinitelj povrede ima uobičajeno boravište ili sjedište, ili (c) povreda ima određenu posljedicu, pod uvjetom da je počinitelj povrede to mogao predvidjeti.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Ovo je pitanje uređeno člankom 29. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Osim ako je Zakonom određeno drukčije, za pravnu osobnost i pravnu sposobnost mjerodavno je pravo države u kojoj osoba ima uobičajeno boravište. Osim ako je Zakonom određeno drukčije, dovoljno je da fizička osoba koja izvršava pravnu radnju ima sposobnost za tu radnju na temelju prava koje se primjenjuje u mjestu gdje fizička osoba izvršava tu radnju.

Za pravila o imenu fizičkih osoba mjerodavno je pravo države čiji je ta osoba državljanin. Međutim, osoba može izabrati primjenu prava države u kojoj ima uobičajeno boravište.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Postupak utvrđivanja i osporavanja odnosa roditelj-dijete uređen je odjeljkom 54. Zakona o međunarodnom privatnom pravu. Taj postupak podliježe pravu države čije državljanstvo dijete stječe rođenjem; ako dijete rođenjem stječe više od jednog državljanstva, primjenjuje se češko pravo. Ako je to u interesu djeteta, primjenjuje se pravo države u kojoj je majka djeteta imala uobičajeno boravište u trenutku rođenja. Ako dijete ima uobičajeno boravište u Češkoj i ako je to u interesu djeteta, postupak utvrđivanja i osporavanja odnosa roditelj-dijete podliježe češkom pravu. Odnos roditelj-dijete može se utvrditi u skladu s pravom države u kojoj se daje izjava o priznanju odnosa roditelj-dijete. Ako se odnos roditelj-dijete osporava u drugoj državi u sudskom ili izvensudskom postupku u skladu s pravom te države, u kojem se odnos roditelj-dijete utvrdi za drugu osobu, to je dovoljno za utvrđivanje odnosa roditelj-dijete za tu osobu.

Mjerodavno pravo za odnose između roditelja i djece u pitanjima uzdržavanja utvrđuje se u skladu s Haškim protokolom o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja (2007.). U ostalim predmetima koji uključuju roditeljska prava i obveze te mjere za zaštitu osobe ili imovine djeteta mjerodavno se pravo utvrđuje u skladu s Haškom konvencijom o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece (1996.).

3.4.2 Posvojenje

Ovo je pitanje uređeno člancima 61. i 62. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Za posvojenje je potrebno ispuniti uvjete utvrđene pravom države čiji je posvojenik državljanin i države čiji je posvojitelj državljanin. Ako su posvojitelji državljani različitih država, moraju biti ispunjeni uvjeti pravnih sustava država obaju posvojitelja, kao i uvjeti

države čiji je posvojenik državljanin. Ako bi prema tim pravilima trebalo primijeniti pravo druge države koja ne dopušta posvojenje ili ga dopušta samo u vrlo iznimnim okolnostima, a pritom oba ili barem jedan od posvojitelja ili posvojenik imaju uobičajeno boravište u Češkoj, primjenjuje se češko pravo.

Za učinke posvojenja mjerodavno je pravo države čiji su sve stranke državljanin u vrijeme posvojenja ili, ako to nije slučaj, pravo države u kojoj sve stranke imaju uobičajeno boravište u vrijeme posvojenja ili, ako to nije slučaj, pravo države čiji je posvojenik državljanin.

Za odnose između posvojitelja i posvojenika, ili posvojitelja u pogledu roditeljskih prava i obveza, odgoja i uzdržavanja djeteta primjenjuje se pravo utvrđeno na temelju međunarodnih ugovora navedenih u točki 3.4.1. za odnose roditelj-dijete.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Ovo je pitanje uređeno člancima 48. i 49. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Sposobnost osobe za sklapanje braka te uvjeti za valjanost braka podliježu pravu države čiji je ta osoba državljanin.

Oblik sklapanja braka podliježe pravu države u kojoj je brak sklopljen.

Brak sklopljen u veleposlanstvu Češke u drugoj državi podliježe češkom pravu.

Za osobne odnose između bračnih drugova mjerodavno je pravo države čiji su oba bračna druga državljanin. Ako su bračni drugovi državljanin različitih država, za odnos je mjerodavno pravo države u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište ili, ako to nije slučaj, češko pravo.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Mjerodavno pravo za partnerstva i slične odnose te njihove učinke, sposobnost za njihovo sklapanje, postupci za njihovo sklapanje ili za njihovo ukidanje, poništenje i ništavnost, te za osobne i imovinske odnose između partnera uređeno je člankom 67. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Sva ta pitanja podliježu pravu države u kojoj se partnerstvo ili sličan odnos sklapa ili je sklopljen.

Češko pravo ne uključuje odredbe o sukobu zakona u pogledu izvanbračne zajednice.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Mjerodavno pravo za razvod i poništenje braka ili utvrđivanje je li brak ništavan uređeno je člankom 50. Zakona o međunarodnom privatnom pravu. Češka ne sudjeluje u pojačanoj suradnji u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu te stoga Uredba Vijeća (EU) br. 1259/2010 za nju nije obvezujuća.

Za razvod je mjerodavno pravo države kojim je uređen osobni odnos bračnih drugova u trenutku pokretanja postupka. (Za osobne odnose bračnih drugova mjerodavno je pravo države čiji su oba bračna druga državljanin. Ako su bračni drugovi državljanin različitih država, za te je odnose mjerodavno pravo države u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište ili, ako to nije slučaj, češko pravo.) Ako bi u skladu s tim pravilom o sukobu zakona trebalo primijeniti pravo druge države u kojoj razvod nije dopušten ili je on moguć samo u vrlo iznimnim okolnostima, a pritom je barem jedan bračni drug češki državljanin ili barem jedan bračni drug ima uobičajeno boravište u Češkoj, primjenjuje se češko pravo.

U postupku poništenja braka ili utvrđivanja je li brak ništavan, sposobnost za sklapanje braka i oblik njegova sklapanja procjenjuju se na temelju prava koja su se primjenjivala na njih u trenutku sklapanja braka.

Češko pravo ne uključuje odredbu o sukobu zakona u pogledu rastave.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Mjerodavno pravo za obveze uzdržavanja između bračnih drugova i bivših bračnih drugova utvrđuje se u skladu s Haškim protokolom o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja (2007.).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Ovo je pitanje uređeno člankom 49. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Za imovinske režime bračnih drugova mjerodavno je pravo države u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište; ako to nije slučaj, pravo države čiji su oba bračna druga državljanin te, ako to nije slučaj, češko pravo.

Za ugovorno uređenje bračnoimovinskih prava mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na bračnoimovinske režime u trenutku sklapanja takvog ugovora. Ako to nije slučaj, bračni drugovi isto se tako mogu, radi ugovornog uređenja bračnoimovinskih prava, sporazumjeti da će za njihove bračnoimovinske režime biti mjerodavno pravo države čiji je državljanin jedan od bračnih drugova, ili države u kojoj jedan od bračnih drugova ima uobičajeno boravište, ili pravo države u kojoj se nalazi predmetna nekretnina, ili češko pravo. Ako se sporazum sklapa u drugoj državi, potrebno je sastaviti javnobilježnički zapisnik ili sličnu ispravu o ugovoru.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Mjerodavno pravo u pogledu nasljeđivanja osoba koje su umrle 17. kolovoza 2015. ili nakon toga uređeno je **Uredbom (EU) br. 650 /2012.**

Ovo je pitanje uređeno člancima 76. i 77. Zakona o međunarodnom privatnom pravu. Te se odredbe odnose na nasljeđivanje osoba koje su umrle 16. kolovoza 2015. ili prije toga (osim ako je mjerodavno pravo uređeno drugačije bilateralnim međunarodnim ugovorom).

Za pravno uređenje nasljeđivanja mjerodavno je pravo države u kojoj je oporučitelj imao uobičajeno boravište u trenutku smrti. Ako je oporučitelj bio češki državljanin i barem jedan od nasljednika ima uobičajeno boravište u Češkoj, primjenjuje se češko pravo.

Za sposobnost u pogledu sastavljanja ili poništenja oporuke te za učinke nedostataka u oporuci i njezinim manifestacijama mjerodavno je pravo države čiji je oporučitelj državljanin u trenutku sastavljanja oporuke, ili u kojoj oporučitelj ima uobičajeno boravište. Na sličan se način provodi utvrđivanje mjerodavnog prava u pogledu sposobnosti za sastavljanje ili poništenje drugih vrsta raspolaganja imovinom zbog smrti te za utvrđivanje koje su druge vrste raspolaganja imovinom zbog smrti prihvatljive.

Oporuka je valjana u pogledu oblika ako je njezin oblik u skladu s pravom države (a) čiji je oporučitelj bio državljanin u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti, (b) na čijem je državnom području oporuka sastavljena, (c) u kojoj je oporučitelj imao uobičajeno boravište u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti, (d) koje se primjenjuje na pravno uređenje nasljeđivanja ili koje je trebalo primijeniti na takvo uređenje u trenutku sastavljanja oporuke, ili (e) u kojoj se nalazi predmetna nekretnina. Ta se pravila isto tako odnose na oblik poništenja oporuke. Osim toga, ta se pravila *mutatis mutandis* primjenjuju na oblik ugovora o nasljeđivanju i drugih raspolaganja imovinom zbog smrti, pod uvjetom da je oporučitelj stranka ugovora o nasljeđivanju. To se isto tako odnosi na oblik poništenja ugovora o nasljeđivanju ili drugih raspolaganja imovinom zbog smrti.

Oporučitelj u oporuci može odrediti da je, umjesto prava koje bi bilo mjerodavno, za pravno uređenje nasljeđivanja mjerodavno pravo države u kojoj oporučitelj ima uobičajeno boravište u trenutku sastavljanja oporuke, uključujući i oporučno nasljeđivanje nekretnina, ili može odrediti da je za pravno uređenje nasljeđivanja, uključujući i oporučno nasljeđivanje nekretnina, mjerodavno pravo države čiji je državljanin u trenutku sastavljanja oporuke. Stranke ugovora o nasljeđivanju za pravno uređenje nasljeđivanja mogu odabrati jedan od tih pravnih sustava, pod uvjetom da je oporučitelj stranka ugovora o nasljeđivanju. To se *mutatis mutandis* primjenjuje i na druga raspolaganja imovinom zbog smrti.

U skladu s Uredbom o nasljeđivanju, ako po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje prema toj uredbi nema nasljednika ili legatara za bilo koju imovinu kojom se raspolaže zbog smrti i nijedna fizička osoba nije zakonski nasljednik, primjena tako utvrđenog prava ne sprečava pravo države članice ili subjekta kojeg za tu svrhu odredi ta država članica u stjecanju po vlastitom pravu imovine ostavine koja se nalazi na njezinom državnom području, pod uvjetom da vjerovnici imaju pravo tražiti ispunjenje svojih tražbina iz imovine cijele ostavine. U češkom je pravu ovo pitanje uređeno člankom 1634. Građanskog zakonika. U skladu s tim člankom, ako na temelju pravila o zakonskom nasljeđivanju nema nasljednika, ostavina prelazi na državu te se država smatra zakonskim nasljednikom. Država u odnosu na ostale stranke ima jednak položaj kao nasljednik koji ima pravo zahtijevati popis ostaviteljeve imovine. U skladu s člankom 78. Zakona o međunarodnom privatnom pravu, ako nema nasljednika, predmeti i prava ostavitelja koja se nalaze u Češkoj prelaze na Češku Republiku; za odluke o tim pitanjima nadležni su češki sudovi. Država ili druga teritorijalna jedinica ili postojeća institucija u tom se smislu ne smatra nasljednikom, osim ako je navedena kao nasljednik u oporuci.

3.8 Nekretnine

Ovo je pitanje uređeno člancima 69. do 79. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.

Opće je pravilo da je za stvarna prava na nekretnini ili na pokretnoj materijalnoj imovini mjerodavno pravo države u kojoj se imovina nalazi. U skladu s tim pravom isto se tako utvrđuje je li imovina pokretnina ili nekretnina. Međutim, za odabranu imovinu i određene aspekte stvarnih prava Zakonom su utvrđena posebna pravila o sukobu zakona – vidjeti u nastavku:

U pogledu brodova i zrakoplova, za stjecanje i prestanak stvarnih prava upisanih u javni registar mjerodavno je pravo države u kojoj se vodi registar.

Za stjecanje i prestanak stvarnih prava na pokretnoj materijalnoj imovini mjerodavno je pravo države u kojoj se imovina nalazila u vrijeme događaja koji je doveo do nastanka ili prestanka tog prava.

Mjerodavno pravo za stjecanje i prestanak prava vlasništva na pokretnoj materijalnoj imovini koje se prenosi na temelju ugovora jest pravo mjerodavno za ugovor koji čini osnovu za stjecanje ili prestanak prava vlasništva.

Ako se pravni postupak koji treba biti osnova za stjecanje i prestanak stvarnih prava na pokretnoj materijalnoj imovini provodi nakon početka i tijekom prijevoza imovine, za takvo je stjecanje i prestanak mjerodavno pravo mjesta iz kojeg je imovina otpremljena. Međutim, ako se stjecanje i prestanak stvarnih prava na predmetnoj imovini provodi s pomoću potvrde koja se mora predočiti radi primopredaje imovine, primjenjuje se pravo države u kojoj se potvrda nalazi u trenutku primopredaje imovine.

Odredbe o upisima u javne registre i slične evidencije koje su valjane u državi u kojoj se nalazi nekretnina ili pokretnina isto se tako primjenjuju u slučajevima kada se pravni razlozi za stjecanje, prestanak, ograničenje ili prijenos upisanog prava ocjenjuju na temelju prava druge države.

Za dosjelost je mjerodavno pravo države u kojoj se imovina nalazila na početku roka za stjecanje dosjelošću. Međutim, stjecatelj se može pozvati na pravo države u kojoj je došlo do dosjeloosti ako su, od trenutka kada je imovina došla u tu državu, svi uvjeti za dosjelost na temelju prava te države bili ispunjeni.

3.9 Nesolventnost

Ovo je pitanje uređeno člankom 111. Zakona o međunarodnom privatnom pravu. Odredbe o sukobu zakona iz Uredbe o stečaju primjenjuju se *mutatis mutandis*, osim u slučajevima koji podliježu toj Uredbi.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 06/03/2019

Koje će se pravo primjenjivati? - Estonija

Izvorna jezična inačica ove stranice [et](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.
Sljedeći jezici: [en](#) već su prevedeni.

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje

- 3.5 [Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja](#)
    - 3.5.1 [Brak](#)
    - 3.5.2 [Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva](#)
    - 3.5.3 [Razvod i sudski razvod](#)
    - 3.5.4 [Obveze uzdržavanja](#)
  - 3.6 [Bračnoimovinski režimi](#)
  - 3.7 [Oporuke i nasljedstva](#)
  - 3.8 [Nekretnine](#)
  - 3.9 [Nesolventnost](#)
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Pitanja primjenjivog prava uglavnom su uređena Zakonom o međunarodnom privatnom pravu (dalje u tekstu „ZMPP“). Pitanja primjenjivog prava bila su uređena općim dijelom Zakona o Građanskom zakoniku do 1. srpnja 2002. kad je na snagu stupio ZMPP; sada se ZMPP primjenjuje umjesto njega u gotovo svim predmetima na temelju Zakona o obveznom pravu, općeg dijela Zakona o Građanskom zakoniku i odjeljka 24. Zakona o provedbi ZMPP-a.

Osim toga, potrebno je uzeti u obzir nadređenost pravila koja proizlaze iz primjenjivog prava EU-a nad nacionalnim pravom, kao i načelo koje proizlazi iz članka 123. Ustava Republike Estonije u skladu s kojim se, u slučaju sukoba zakona i ostalog estonskog zakonodavstva s odredbama međunarodnog ugovora koji je ratificirao estonski parlament, primjenjuju odredbe međunarodnog ugovora. Estonija je potpisala i četiri sporazuma o pravnoj pomoći s Rusijom, Ukrajinom, Poljskom, Latvijom i Litvom, kojima se isto tako uređuju pitanja primjenjivog prava.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

- Konvencija o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja, potpisana u Haagu 5. listopada 1961.;
- Konvencija o pravu primjenjivom na ugovorne obveze, potpisana u Rimu 19. lipnja 1980.;
- Konvencija o nadležnosti, primjenjivom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece, potpisana u Haagu 19. listopada 1996.;
- Protokol o pravu primjenjivom na obveze uzdržavanja, potpisan u Haagu 23. studenoga 2007.

Više informacija dostupno je u Riigi Teataja (Službeni list).

1.3 Glavne bilateralne konvencije

- Sporazum između Republike Estonije, Republike Latvije i Republike Litve o pravnoj pomoći i pravnim odnosima, potpisan u Tallinu 11. studenoga 1992.
- Sporazum između Republike Estonije i Ruske Federacije o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima, potpisan u Moskvi 26. siječnja 1993.
- Sporazum između Republike Estonije i Ukrajine o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim i kaznenim stvarima, potpisan u Kijevu 15. veljače 1995.
- Sporazum između Republike Estonije i Republike Poljske o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, radnim i kaznenim stvarima, potpisan u Tallinu 27. studenoga 1998.

Dodatne informacije dostupne su u Riigi Teataja.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Ako se u skladu sa zakonom, međunarodnim sporazumom ili transakcijom zahtijeva primjena stranog prava, sudovi će ga primijeniti neovisno o tome je li takva primjena zatražena. To znači da obveza sudova da primijene strano pravo ne ovisi o tome je li to stranka zatražila (odjeljak 2. stavak 1. ZMPP-a).

U nekim građanskim sudskim predmetima u kojima stranke imaju pravo dogovoriti se o odabiru primjenjivog prava, estonski su sudovi primijenili estonsko umjesto stranog prava s obzirom na to da su se stranke izričito odrekle svojeg prava odabira stranog prava.

2.2 Upućivanje

Ako je u skladu s ZMPP-om potrebno primijeniti strano pravo (upućivanje na pravo treće države), primjenjuju se pravila međunarodnog privatnog prava predmetne zemlje. Ako takva pravila zahtijevaju primjenu estonskog prava (upućivanje na pravo prve države), primjenjuju se pravila estonskog materijalnog prava (odjeljak 6. stavak 1. ZMPP-a).

Stoga, ako se u stranom pravu upućuje natrag na estonsko pravo, primjenjuju se pravila estonskog materijalnog prava.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Stvaranje ili iscrpljenje stvarnog prava određuje se u skladu s pravom zemlje u kojoj se imovina nalazila u trenutku stvaranja ili iscrpljenja stvarnog prava (odjeljak 18. stavak 1. ZMPP-a) Stoga, ako se lokacija imovine promijeni nakon stvaranja i iscrpljenja stvarnog prava, mijenja se i pravo primjenjivo na tu imovinu. Pravo zemlje boravišta fizičke osobe primjenjuje se na njezinu pravnu i poslovnu sposobnost (odjeljak 12. stavak 1. ZMPP-a). Stoga, ako se promijeni zemlja boravišta osobe, mijenja se i pravo primjenjivo na njezinu pravnu i poslovnu sposobnost. Međutim, Zakonom se predviđa i da se promjenom boravišta ne ograničuje već stečena poslovna sposobnost (odjeljak 12. stavak 2. ZMPP-a).

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Strano pravo nije primjenjivo ako je u očitom sukobu s temeljnim načelima estonskog prava (javni poredak). U takvim slučajevima primjenjivo je estonsko pravo (odjeljak 7. ZMPP-a).

U takvim predmetima nije odlučujuće predviđa li se stranim pravom propis koji ne postoji u estonskom pravu; umjesto toga, u skladu s klauzulom o javnom poretku potrebno je primjenjivati estonsko umjesto stranog prava ako bi primjena potonjeg predstavljala očiti sukob s temeljnim načelima estonskog prava.

Zakonodavstvom primjenjivim na ugovorne obveze predviđa se i to da odredbe odgovarajućeg poglavlja u ZMPP-u ne dovode u pitanje primjenu takvih odredbi estonskog prava koje su primjenjive bez obzira na pravo kojim su uređeni ugovori (odjeljak 31. ZMPP-a). U odjeljku 32. stavku 3. Zakona dodatno se ističe sljedeće: ako su stranke odabrale strano pravo kao pravo kojim se uređuje ugovor, neovisno o tome jesu li odabrale i stranu sudsku nadležnost, i ako su svi elementi važni za ugovor u trenutku odabira povezani samo s jednom zemljom, primjena pravila te države ne dovodi se u pitanje, a od tih se pravila ne može odstupiti ugovorom (obvezujuća pravila).

2.5 Dokaz stranog prava

Iako je kao opće načelo propisano da sudovi moraju primijeniti strano pravo u slučajevima u kojima se to zahtijeva zakonom, međunarodnim sporazumom ili transakcijom, bez obzira na to je li ta primjena nužna (odjeljak 2. stavak 1. ZMPP-a), tijela i sudovi mogu zatražiti pomoć stranaka ili državnih tijela u određivanju primjenjivog stranog prava.

Iako stranke sudu mogu podnijeti dokumente kako bi se utvrdio sadržaj stranog prava, sudovi se ne moraju pridržavati tih dokumenata (odjeljak 4. stavak 2. ZMPP-a). Sudovi isto tako imaju pravo zatražiti pomoć Ministarstva pravosuđa ili Ministarstva vanjskih poslova Republike Estonije te angažirati stručnjake (odjeljak 4. stavak 3. ZMPP-a).

Stranke u parničnom postupku moraju dokazati samo primjenjivo pravo izvan Republike Estonije, međunarodno pravo ili običajno pravo u dijelu u kojem sud nije upoznat s takvim pravom u skladu s odjeljkom 234. Zakonika o parničnom postupku. Sud se može koristiti i drugim izvorima informacija i poduzeti mjere za utvrđivanje sadržaja prava, kao što je opisano u prethodnom stavku upućivanjem na odjeljak 4. ZMPP-a.

Pravo suda da zatraži informacije za utvrđivanje sadržaja prava koje će biti primjenjivo temelji se na načelu kontradiktornosti parničnog postupka. To je načelo uglavnom iskazano u odjeljku 5. stavcima 1. i 2. Zakonika o parničnom postupku kojima se određuje da se postupak u parnici provodi na temelju činjenica i prijedloga koje su podnijele stranke na temelju zahtjeva te da

stranke imaju jednaka prava i mogućnosti za potkrjepljivanje svojih potraživanja i opovrgavanje ili osporavanje podnesaka protustranke. Pritom stranka može odabrati činjenice koje podnosi kako bi potkrijepila svoje tvrdnje i iznijela dokaze za potvrđivanje tih činjenica.

Zakonom se dopuštaju i iznimke pri čemu je estonsko pravo primjenjivo kad se sadržaj stranog prava ne može utvrditi u razumnom vremenskom razdoblju unatoč svim naporima (odjeljak 4. stavak 4. ZMPP-a).

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Kao i druga pitanja međunarodnog privatnog prava, u Estoniji je pravo kojim se uređuju ugovori uređen ZMPP-om, osim ako nije drugačije propisano međunarodnim zakonodavstvom. Pravo kojim se uređuju ugovori može se odrediti na temelju sporazuma između stranaka ili, ako u skladu sa ZMPP-om stranke nemaju pravo odabrati primjenjivo pravo, na temelju primjenjivog prava koje je određeno u skladu s utvrđenim kriterijima.

U skladu sa ZMPP-om stranke se dogovaraju o odabiru prava pod uvjetom da ugovori moraju biti usklađeni s pravom zemlje o kojem su se dogovorile stranke; ZMPP-om se predviđa i da stranke mogu odabrati pravo primjenjivo na cijeli ugovor ili njegov dio ako je ugovor djeljiv na taj način (odjeljak 32. stavci 1. i 2. Zakona). Međutim, pravom koje su stranke sporazumno odabrale ne dovodi se u pitanje primjena obveznih pravila primjenjivog prava. U odjeljku 32. stavku 3. Zakona navodi se da činjenica da su stranke odabrale strano pravo za uređivanje ugovora, neovisno o tome jesu li odabrale i stranu nadležnost, ne dovodi u pitanje primjenu takvih propisa te države, ako su svi elementi važni za ugovor u trenutku odabira povezani samo s jednom zemljom te se od njih ne može odstupiti ugovorom (obvezujuća pravila).

Ako stranke nisu odabrale pravo primjenjivo na ugovor, na njega se primjenjuje pravo zemlje s kojom ugovor ima najviše poveznica. Ako je ugovor djeljiv i jedan je njegov dio samostalno više povezan s drugom zemljom, na taj dio može biti primjenjivo pravo te druge zemlje (odjeljak 33. stavak 1. ZMPP-a).

U svrhu određivanja zemlje kojoj je ugovor najbliži, Zakonom se propisuje da se ugovor smatra najbliže povezanim s onom zemljom u kojoj stranka koja izvršava obvezu iz ugovora u trenutku potpisivanja ugovora ima boravište ili u slučaju upravnog tijela, sjedište. Ako je ugovor potpisan u okviru obavljanja djelatnosti stranke koja izvršava obvezu iz ugovora, smatra se da je ugovor najbliže povezan sa zemljom u kojoj je glavno mjesto poslovanja te stranke. Ako se ugovorom predviđa izvršenje obveze iz ugovora na mjestu poslovanja koje nije glavno mjesto poslovanja, smatra se da je ugovor najbliže povezan sa zemljom u kojoj se nalazi drugo takvo mjesto poslovanja (odjeljak 33. stavak 2. ZMPP-a).

Za nekretnine i ugovore o prijevozu predviđena su odstupanja od općeg pravila u pogledu mjesta izvršenja ugovora. Ako je predmet ugovora pravo na nekretninu ili pravo na upotrebu nekretnine, smatra se da je ugovor najbliže povezan sa zemljom u kojoj se nalazi nekretnina; kad je riječ o ugovoru o prijevozu, smatra se da je ugovor najbliže povezan sa zemljom u kojoj je glavno mjesto poslovanja prijevoznika u trenutku sklapanja ugovora. Zemlja se smatra mjestom poslovanja ako se i mjesto polaska ili odredišta ili, u slučaju ugovora o prijevozu robe glavno mjesto poslovanja pošiljatelja ili mjesto utovara ili istovara, nalaze u istoj zemlji (odjeljak 33. stavci 4. i 5. ZMPP-a).

Posebna se pravila primjenjuju na potrošačke ugovore, ugovore o radu i ugovore o osiguranju (odjeljci 34. – 47. ZMPP-a).

3.2 Izvanugovorne obveze

Estonskim pravom predviđeni su različiti razlozi za odabir prava ovisno o vrsti predmetne neugovorne obveze.

Za tužbe protiv neopravdanog bogaćenja koje proizlaze iz izvršenja obveze primjenjivo je pravo zemlje kojim se uređuju stvarni ili mogući pravni odnosi na temelju kojih je obveza izvršena; za tužbe protiv neopravdanog bogaćenja koja proizlaze iz povrede prava druge osobe primjenjivo je pravo zemlje u kojoj je došlo do povrede. U ostalim slučajevima, za tužbe koje proizlaze iz neopravdanog bogaćenja primjenjivo je pravo zemlje u kojoj je došlo do neopravdanog bogaćenja (odjeljak 48¹ stavci 1. – 3. ZMPP-a).

Za tužbe proizašle iz posloводства bez naloga primjenjivo je pravo zemlje u kojoj je došlo do posloводства bez naloga, a za tužbe proizašle iz izvršenja obveza druge osobe primjenjivo je pravo kojim se uređuju takve obveze (odjeljak 49. stavci 1. – 2. ZMPP-a).

Općenito, za tužbe proizašle iz nezakonitog prouzročenja štete primjenjivo je pravo zemlje u kojoj su se predmetna radnja ili događaj dogodili ili nastali te na kojima se temelji nastala tužba. Ako posljedice ne postanu očigledne u zemlji u kojoj su se radnja ili događaj na kojima se temelji tužba dogodili ili nastali, pravo zemlje u kojoj su nastale posljedice radnje ili događaja mora se primijeniti na zahtjev oštećene stranke (odjeljak 50. stavci 1. – 2. ZMPP-a). Međutim, ograničenje se primjenjuje na naknadu koja

se plaća za nezakonito prouzročivanje štete. Ako je na tužbu koja proizlazi iz nezakonitog prouzročenja štete primjenjivo strano pravo, takva naknada koja je zatražena u Estoniji ne smije biti znatno veća od naknade propisane za sličnu vrstu štete estonskim pravom (odjeljak 52. ZMPP-a).

Zakonom se strankama dopušta i da se dogovore o primjeni estonskog prava nakon nastupanja događaja ili izvođenja radnje iz kojih proizlazi neugovorna obveza. Odabir prava ne utječe na prava trećih osoba (odjeljak 54. ZMPP-a).

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U skladu s estonskim pravom na osobna se imena ne primjenjuju nikakva posebna pravila o primjenjivom pravu.

Estonsko pravo primjenjuje se pri određivanju boravišta fizičke osobe (odjeljak 10. ZMPP-a). Državljanstvo fizičke osobe određuje se u skladu s pravom zemlje o čijem se državljanstvu odlučuje; ako fizička osoba ima nekoliko državljanstava, primjenjuje se državljanstvo zemlje s kojom je osoba najbliže povezana; a za osobu bez državljanstva, osobu čije se državljanstvo ne može utvrditi ili za izbjeglicu, primjenjuje se boravište te osobe umjesto njezina državljanstva (odjeljak 11. stavci 1. – 3. ZMPP-a).

Pravo zemlje boravišta fizičke osobe primjenjuje se na njezinu pasivnu i aktivnu pravnu sposobnost, ali promjenom boravišta ne ograničuje se aktivna pravna sposobnost koja je već stečena (odjeljak 12. stavci 1. – 2. ZMPP-a).

Posebним pravilom utvrđuje se kad se osoba može pozvati na nesposobnost; međutim, transakcije koje proizlaze iz obiteljskog ili nasljednog prava i transakcije koje se odnose na nekretninu koja se nalazi u drugoj zemlji izuzete su iz pravila (odjeljak 12. stavak 4. ZMPP-a). Međutim, opće je pravilo da ako osoba sklopi transakciju dok nema aktivnu pravnu sposobnost ili dok je njezina aktivna pravna sposobnost ograničena u skladu s pravom njezine zemlje boravišta, ta se osoba ne smije pozivati na nesposobnost ako ima aktivnu pravnu sposobnost u skladu s pravom zemlje u kojoj je sklopila transakciju. Opće se pravilo ne primjenjuje ako je druga stranka bila svjesna ili je trebala biti svjesna da ta osoba nema aktivnu pravnu sposobnost (odjeljak 12. stavak 3. ZMPP-a).

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Na obiteljskopravne odnose između roditelja i djeteta primjenjivo je pravo zemlje boravišta djeteta (odjeljak 65. ZMPP-a).

Recipročna prava i dužnosti roditelja i djece proizlaze iz djetetova podrijetla koje se određuje u skladu s postupkom određenim zakonom; podrijetlo ne podliježe posebnim pravilima o primjenjivom pravu.

Podrijetlo se utvrđuje ili pobija u skladu s pravom zemlje djetetova boravišta u trenutku njegova rođenja; u posebnim slučajevima, međutim, podrijetlo se može utvrditi ili pobiti u skladu s pravom zemlje boravišta roditelja ili djeteta u trenutku pobijanja (odjeljak 62. ZMPP-a).

3.4.2 Posvojenje

Na posvojenje je primjenjivo pravo zemlje boravišta roditelja koji posvaja. Na posvojenje koje obavljaju bračni drugovi primjenjivo je pravo kojim su uređene opće pravne posljedice braka u trenutku posvojenja (odjeljak 63. stavak 1. ZMPP-a). To znači da je na posvojenje koje obavljaju bračni drugovi uglavnom primjenjivo pravo njihove zajedničke zemlje boravišta (odjeljak 57. stavak 1. ZMPP-a), ali u Zakonu se navodi i niz drugih osnova za odabir prava u predmetima u kojima bračni drugovi nemaju istu zemlju boravišta. (odjeljak 57. stavci 2. – 4. ZMPP-a).

Ako je za posvojenje djeteta u skladu s pravom zemlje boravišta djeteta potreban pristanak djeteta ili neke druge osobe u obiteljskopravnom odnosu s djetetom, pravo te zemlje primjenjuje se na pristanak (odjeljak 63. stavak 2. ZMPP-a).

Ako je na posvojenje primjenjivo strano pravo ili ako je dijete posvojeno na temelju presude stranog suda, Zakonom se posebno utvrđuje da takvo posvojenje ima jednak učinak u Estoniji kao u skladu s pravom na temelju kojega je dijete posvojeno (odjeljak 64. ZMPP-a). Potrebno je naglasiti i to da kad se posvaja dijete čija je zemlja boravišta Estonija, svi ostali uvjeti za posvojenje koji proizlaze iz estonskog prava isto se tako moraju ispuniti kao što je propisano pravom zemlje boravišta djeteta ili bračnih drugova (odjeljak 63. stavak 3. ZMPP-a).

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Opće pravne posljedice braka uglavnom se utvrđuju pravom zemlje boravišta obaju bračnih drugova (odjeljak 57. stavak 1. ZMPP-a), ali u Zakonu se navodi i niz drugih osnova za odabir primjenjivog prava u predmetima u kojima bračni drugovi nemaju istu

zemlju boravišta: isto državljanstvo, zadnja zajednička zemlja boravišta ako jedno od bračnih drugova još uvijek boravi u istoj zemlji ili, ako prethodno nije ispunjeno, primjenjuje se pravo zemlje s kojom su na drugi način bračni drugovi najbliže povezani (odjeljak 57. stavci 2. – 4. ZMPP-a).

Estonsko pravo primjenjuje se na postupak sklapanja braka u Estoniji. Brak koji je sklopljen u stranoj zemlji smatra se valjanim u Estoniji ako je sklopljen u skladu s odgovarajućim postupkom utvrđenim pravom zemlje u kojoj je brak sklopljen te ako su ispunjeni materijalni preduvjeti za brak koji su određeni pravom zemalja boravišta obaju bračnih drugova (odjeljak 55. stavci 1. – 2. ZMPP-a).

Općenito, na preduvjetu i zapreke za brak te posljedice koje proizlaze iz njega primjenjivo je pravo zemlje boravišta budućih bračnih drugova (odjeljak 56. stavak 1. ZMPP-a). Prethodni brak jednog od budućih bračnih drugova nije zapreka za sklapanje novog braka ako je prethodni brak okončan odlukom koja je donesena ili priznata u Estoniji, čak i ako ta odluka nije sukladna pravu zemlje boravišta budućih bračnih drugova (odjeljak 56. stavak 3. ZMPP-a).

Posebno se pravilo primjenjuje na državljane Estonije u pogledu prava primjenjivog na preduvjetu braka; ono glasi da ako estonski državljanin ne ispunjava preduvjet za brak u skladu s pravom svoje zemlje boravišta, primjenjuje se estonsko pravo ako ta osoba ispunjava uvjete za brak u skladu s estonskim pravom (odjeljak 56. stavak 2. ZMPP-a).

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Estonskim pravom ne propisuju se pravila primjenjivog prava na zajednički život ili partnerstvo. Pravila utvrđena u ZMPP-u za najbližnje pravne odnose trebala bi se primjenjivati u određivanju primjenjivog prava. Ovisno o obliku zajedničkog života ili partnerstva, pravila koja se primjenjuju na ugovorne obveze ili obiteljskopravne odnose mogu biti prikladna.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Razvodi braka proglašavaju se u skladu s pravom kojim se uređuju opće pravne posljedice braka i koje je primjenjivo u trenutku pokretanja brakorazvodnog postupka (odjeljak 60. stavak 1. i odjeljak 57. ZMPP-a). To znači da je na razvod braka prvenstveno primjenjivo pravo zemlje boravišta obaju bračnih drugova (odjeljak 57. stavak 1. ZMPP-a), ali u Zakonu se navodi i niz drugih osnova za izbor primjenjivog prava u predmetima u kojima bračni drugovi nemaju istu zemlju boravišta: isto državljanstvo, zadnja zajednička zemlja boravišta ako jedan od bračnih drugova još uvijek boravi u istoj zemlji ili, ako prethodno nije ispunjeno, primjenjuje se pravo zemlje s kojom su na drugi način bračni drugovi najbliže povezani (odjeljak 57. stavci 2. – 4. ZMPP-a).

Kao iznimka, estonsko se pravo može primijeniti umjesto stranog prava ako razvod braka nije dopustiv u skladu s pravom koje je primjenjivo na opće pravne posljedice braka (odjeljak 57. ZMPP-a) ili je dopustiv samo pod iznimno strogim uvjetima. Ta se iznimka primjenjuje pod uvjetom da jedan od bračnih drugova boravi u Estoniji ili ima estonsko državljanstvo ili je boravio u Estoniji ili imao estonsko državljanstvo u trenutku sklapanja braka (odjeljak 60. stavci 1. – 2. ZMPP-a).

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Ne postoje nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava koja su primjenjiva na obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskih odnosa, a navedene su upute na relevantno međunarodno zakonodavstvo.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Bračni drugovi smiju odabrati pravo koje je primjenjivo na njihova imovinska prava u pogledu bračne imovine. Stoga, ako su bračni drugovi odabrali primjenjivo pravo, primjenjivat će se pravo njihova odabira. Međutim, bračnim drugovima nije dopušteno odabrati pravo bilo koje zemlje. Mogu odabrati između prava svoje zemlje boravišta i prava zemlje čiji je državljanin jedan od bračnih drugova. Ako jedan od bračnih drugova ima više državljanstava, može se odabrati pravo bilo koje od tih država (odjeljak 58. stavak 1. ZMPP-a).

U Estoniji odabir primjenjivog prava podliježe obveznim službenim zahtjevima. Odabir prava primjenjivog na imovinska prava bračnih drugova mora biti potvrđen kod javnog bilježnika. Ako primjenjivo pravo nije odabrano u Estoniji, odabir prava službeno je valjan ako je u skladu sa službenim zahtjevima ugovora o bračnoj imovini propisanim odabranim pravom (odjeljak 58. stavak 2. ZMPP-a).

Ako bračni drugovi nisu odabrali primjenjivo pravo, imovinska prava bračnih drugova uređena su pravom primjenjivim na opće posljedice braka u trenutku kad je brak sklopljen (odjeljak 58. stavak 3. i odjeljak 57. ZMPP-a). Na opće pravne posljedice braka prvenstveno je primjenjivo pravo zemlje boravišta obaju bračnih drugova (odjeljak 57. stavak 1. ZMPP-a), ako to nije primjenjivo utvrđuju se pravom zemlje čiji su bračni drugovi državljani, pravom njihova zadnjeg zajedničkog boravišta ako jedno od bračnih drugova još uvijek boravi u istoj zemlji ili, ako ništa od toga nije primjenjivo, pravom zemlje s kojom su na drugi način bračni drugovi najbliže povezani (odjeljak 57. stavci 2. – 4. ZMPP-a).

3.7 Oporuke i nasljedstva

Na nasljeđivanje je primjenjivo pravo posljednje zemlje boravišta oporučitelja. Primjenjivim pravom uređuje se posebno sljedeće: 1. vrste i učinci oporučnih raspolaganja, 2. sposobnost za nasljeđivanje i onemogućivanje nasljeđivanja, 3. razmjer nasljeđivanja, 4. nasljednici i odnosi među njima te 5. preuzimanje dugova oporučitelja (odjeljci 24. i 26. ZMPP-a).

3.8 Nekretnine

Stvaranje ili ostvarivanje stvarnih prava utvrđuje se u skladu s pravom zemlje u kojoj se imovina nalazila u trenutku stvaranja ili ostvarivanja prava. Propisano je ograničenje – stvarno pravo ne smije se ostvarivati protivno temeljnim načelima *lex situs* imovine (odjeljak 18. stavci 1. i 2. ZMPP-a).

3.9 Nesolventnost

Estonsko se pravo primjenjuje u postupcima u slučaju nesolventnosti koji se provode u Estoniji. Pravna je osnova toga Zakon o stečaju kojim se predviđa da se odredbe Zakonika o parničnom postupku primjenjuju u stečajnim postupcima osim ako je drugačije predviđeno Zakonom (odjeljak 3. stavak 2. Zakona); Zakonikom o parničnom postupku predviđa se da sud vodi postupak u predmetu na temelju estonskog Zakonika o parničnom postupku (odjeljak 8. stavak 1. Zakonika).

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 05/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Irska

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
    - 1.1 Nacionalna pravila
    - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
    - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
  - 2 Provedba pravila o sukobu prava
    - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
    - 2.2 Upućivanje
    - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
    - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
    - 2.5 Dokaz stranog prava
  - 3 Pravila o sukobu prava
    - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
    - 3.2 Izvanugovorne obveze
    - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
    - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
      - 3.5.1 Obveze uzdržavanja
    - 3.6 Bračnoimovinski režimi
    - 3.7 Oporuke i nasljedstva
    - 3.8 Nekretnine
    - 3.9 Nesolventnost
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Pravila o sukobu zakona u Irskoj uglavnom potječu iz općeg prava te kao takva podliježu promjenama i razvoju. Međutim, s obzirom na to da je sudska praksa u tom području relativno rijetka, u nizu je područja teško donijeti zaključak u pogledu države čije je pravo mjerodavno. To se posebno odnosi na obiteljsko pravo. Kao i kod zakona kojima se uređuje nadležnost, tradicionalne zakone kojima se uređuje izbor prava postupno zamjenjuju međunarodne konvencije i zakonodavstvo EU-a.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oporučnih raspolaganja

Rimska konvencija iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Ne postoje bilateralne konvencije koje sadržavaju odredbe o izboru prava i čija je Irska stranka.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Opće je stajalište da se pravila o sukobu zakona primjenjuju samo ako barem jedna od stranaka zahtijeva njihovu primjenu.

2.2 Upućivanje

Predmeti u kojima se zahtijeva razmatranje tog načela rijetko dolaze pred irske sudove.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

U pogledu te nadležnosti nije usvojen jedinstven pristup.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Iako u tom pogledu postoji nedostatak sudske prakse, nije vjerojatno da bi Irska primijenila strano pravo koje je protivno irskom javnom poretku.

2.5 Dokaz stranog prava

Irski sudovi zahtijevaju da se sadržaj stranog prava činjenično dokaže. Stranka koja se želi osloniti na strano pravo mora se na njega pozvati i dokazati sadržaj stranog prava kao činjenicu na način koji sudac smatra zadovoljavajućim. U slučaju sukoba između dokaza koje su predložile stranke sudac može ocijeniti vjerodostojnost stručnjaka i zatim razmotriti primarne dokaze (*npr.* strane zakone i predmete), posebno ako se u njima primjenjuju koncepti s kojima je irski sudac upoznat. Ako je irskim pravilima o izboru prava predviđena primjena stranog prava, ali ni jedna od stranaka ne priloži dokaze o tome koje je to pravo, sud će obično pretpostaviti da je ono jednako irskom pravu ako se ne dokaže drukčije.

Za dokazivanje sadržaja stranog prava obično se iznose dokazi vještaka te nije dovoljno da stranke sudu dostave tekst stranog zakona, predmeta ili nadležnog tijela. Svaka osoba koja je u stranom pravnom sustavu kvalificirana kao odvjetnik ili koja ima dovoljno iskustva s tim sustavom u praksi može pružiti dokaze o stranom pravu. Sud obično ne provodi vlastito istraživanje stranog prava.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Irska je potpisnica Rimske konvencije iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze. Irska je tu Konvenciju provela u svojem zakonodavstvu donošenjem Zakona o ugovornim obvezama (primjenjivom pravu) iz 1991. Pravila Konvencije primjenjuju

se na ugovorne obveze u svakoj situaciji koja uključuje odabir između prava različitih država. Međutim, određene vrste ugovora, kao što su ugovorne obveze koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, ne podliježu Konvenciji.

Treba napomenuti da se u Irskoj izravno primjenjuje Uredba br. 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze („Rim I”). Međutim, Irska nije pristala na provedbu Uredbe br. 1259/2010 („Rim III”) kojom se provodi pojačana suradnja u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu u nadležnostima država članica sudionica.

3.2 Izvanugovorne obveze

U slučaju obiteljskopравnih ili brakorazvodnih zahtjeva irski sudovi kao odgovarajuće načelo primjenjuju pravo države pred čijim se sudom vodi postupak (*lex fori*) jer se njime pruža sigurnost. U Irskoj nema zakonodavstva o sukobu zakona u sporovima u kojima se traži odšteta te u tom pogledu postoji vrlo malo sudske prakse. Irski sudovi uzimaju u obzir načelo *lex fori* u skladu s kojim treba primijeniti zakon suda, kao i načelo *lex loci delicti* prema kojem treba primijeniti pravo države u kojoj je počinjena štetna radnja. Sudovi isto tako mogu uzeti u obzir odgovarajuće odštetno pravo kojim se preporučuje fleksibilan pristup koji sudu omogućuje razmatranje svih različitih povezujućih čimbenika i odlučivanje o pitanju nadležnosti u skladu s tim.

Treba napomenuti da se u Irskoj izravno primjenjuje Uredba br. 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze („Rim II”).

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Ako su roditelji djeteta bili u braku u trenutku njegova rođenja, dijete stječe prebivalište svojeg oca. Ako roditelji djeteta nisu bili u braku u trenutku njegova rođenja ili ako je u trenutku rođenja otac mrtav, prebivalište djeteta jednako je prebivalištu njegove majke. Navedeno se pravilo primjenjuje dok dijete ne napuni 18 godina, kada postaje punoljetno i stječe pravnu sposobnost odlučivanja o prebivalištu na temelju izbora (*domicile of choice*).

Osoba može steći prebivalište na temelju izbora samo stvarnim boravkom u relevantnoj državi s namjerom neograničenog ili stalnog boravka u toj državi. Ako bilo koji od tih elemenata prestane vrijediti, prebivalište osobe ponovno postaje njezino prebivalište na temelju rođenja. Udana žena stječe vlastito prebivalište neovisno o svojem suprugu.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Zakonom o statusu djece iz 1987. ukinut je koncept izvanbračnog djeteta. U skladu s tim Zakonom odnos između svake osobe i njezina oca i majke utvrđuje se bez obzira na to jesu li otac i majka u braku ili su bili u braku.

Unatoč tome, ako roditelji djeteta nisu u braku jedno s drugim na datum rođenja djeteta ili u vrijeme njegova začeća, dijete se ne smatra zakonitim djetetom. Međutim, dijete može postati zakonito ako njegovi roditelji naknadno sklope brak. Nema razlike između ustavnog položaja djeteta rođenog u braku i djeteta rođenog prije braka. Isto tako nema razlike između prava djeteta da ga uzdržavaju roditelji ili da nasljeđuje od bilo kojeg roditelja, bez obzira na to jesu li roditelji ikada bili u braku.

Kada su irski sudovi nadležni za predmet na temelju Uredbe br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću („Bruxelles II.a”), općenito će primjenjivati irsko pravo.

Ako su irski sudovi nadležni za predmet posvojenja, isto će se tako primjenjivati irsko pravo.

Treba napomenuti da vrhovni sudovi imaju implicitnu nadležnost za izdavanje naloga kojima se izvršavaju ustavna prava djeteta irskog državljanina bez obzira na mjesto uobičajenog boravišta djeteta. Svaka odluka suda u pogledu njegove nadležnosti vodit će se time je li primjereno ili pravilno da sud to učini u danim okolnostima, imajući na umu pravilo međunarodnog privatnog prava o uzajamnom priznavanju sudskih odluka.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

Kad je riječ o braku, u skladu s irskim pravom, 34. izmjenom Ustava donesenom 22. svibnja 2015. predviđeno je da dvije osobe mogu sklopiti brak u skladu sa zakonom bez obzira na njihov spol. U skladu s time, osobe koje imaju sposobnost za sklapanje braka i koje mogu sklopiti brak moći će to učiniti bez obzira na svoj biološki spol nakon donošenja i stupanja na snagu Zakona o braku iz 2015. Brak u kojem je jedna od stranaka transseksualna te stupa u brak u novostečenom spolu u Irskoj se smatra nevažećim. U skladu s pravilima međunarodnog privatnog prava brak sklopljen u inozemstvu priznat će se samo ako je ispunjen niz uvjeta. Stranke su morale ispuniti formalnosti koje se primjenjuju u državi u kojoj je brak sklopljen (*lex loci celebrationis*). Stranke su morale imati pravnu sposobnost za sklapanje braka u skladu s pravilima države u kojoj su imale prebivalište. Brak sklopljen u inozemstvu mora biti sličan onome što se općenito smatra brakom u Irskoj. Na primjer, ako je brak potencijalno poligaman, neće biti priznat.

Nalozima izdanima u skladu s člankom 5. Zakona o registriranom partnerstvu i određenim pravima i obvezama izvanbračnih partnera iz 2010. (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act*) predviđeno je priznavanje određenih kategorija inozemnih registriranih odnosa koji imaju pravo na jednako postupanje u okviru irskog prava kao partnerstvo registrirano u Irskoj i s kojima se mora tako postupati ako bi dotični partneri imali pravnu sposobnost za registraciju partnerstva u Irskoj.

U pogledu nadležnosti u postupku razvoda, zakonske rastave ili poništenja braka u Irskoj se izravno primjenjuje Uredba br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću („Bruxelles II.a”). U slučajevima kad ni jedna druga država članica nema nadležnost u skladu s uredbom Bruxelles II.a, irski sudovi mogu se proglasiti nadležnima ako barem jedna od stranaka ima prebivalište u Irskoj u vrijeme pokretanja postupka.

Nakon što se irski sud proglasio nadležnim za brakorazvodni postupak sud će na obiteljskopравни postupak i na sva dodatna ili povezana pitanja primjenjivati irsko pravo.

U slučajevima kada se uredba Bruxelles II.a ne primjenjuje, razvod braka u inozemstvu priznat će se ako je odobren u državi u kojoj je bilo koji bračni drug imao prebivalište na datum pokretanja brakorazvodnog postupka.

3.5.1 Obveze uzdržavanja

Zahtjevi za uzdržavanje trenutačno se rješavaju u skladu s Uredbom Vijeća br. 4/2009 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja.

Uredbom o uzdržavanju u osnovi se nastoji osigurati skup zajedničkih pravila povezanih s nadležnošću, mjerodavnim pravom, priznavanjem, izvršenjem, suradnjom i standardiziranim dokumentima radi olakšavanja učinkovite naplate uzdržavanja unutar Europske unije. S obzirom na to da je jedan od glavnih ciljeva Uredbe osigurati da uzdržavana osoba može jednostavno u jednoj državi članici dobiti odluku koja će biti automatski izvršiva u drugoj državi članici bez daljnjih formalnosti, Uredba o uzdržavanju uključuje mjere u pogledu nadležnosti, sukoba zakona, priznavanja i izvršivosti, izvršenja te pravne pomoći, a osmišljena je tako da omogući suradnju među središnjim tijelima. Obveza da se uvjeti iz izvornog sudskog naloga moraju izvršiti bez izmjene vrlo je jasno utvrđena odredbama Uredbe te odluka izdana u nekoj državi članici ni pod kojim uvjetima ne može biti predmet preispitivanja merituma u državi članici u kojoj se zahtijeva njezino priznavanje i izvršenje. Stoga je neto učinak Uredbe da sudu države članice pred kojim nije pokrenut postupak zabrani donošenje novih ili povezanih naloga.

3.6 Bračnoimovinski režimi

U izostanku izrečene namjere o suprotnom, bračna nagodba (ugovor) među strankama tumači se u skladu s pravom države u kojoj bračni drugovi imaju prebivalište (*matrimonial domicile*). Ako takva nagodba ne postoji, primjenjivo će se pravo isto tako utvrditi prema pravu države u kojoj bračni drugovi imaju prebivalište. Ako bračni drugovi imaju zajedničko prebivalište, ono se smatra prebivalištem bračnih drugova. Ako ga nemaju, prebivalište bračnih drugova vjerojatno će se utvrditi u skladu s primjenjivim pravom države s kojom su stranke u braku najbliže povezane.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Kao opće načelo, pravo primjenjivo na nasljeđivanje nekretnina pravo je države u kojoj se nekretnina nalazi, dok je pravo države u kojoj je preminula osoba imala prebivalište u vrijeme svoje smrti primjenjivo na raspodjelu i nasljeđivanje njezinih pokretnina.

Sposobnost oporučitelja utvrđuje se prema pravu države njegova prebivališta, iako postoje mišljenja da bi se, u slučaju nekretnina, trebalo primjenjivati pravo države u kojoj se nekretnina nalazi (*lex situs*).

Ako se prebivalište oporučitelja između datuma sastavljanja oporuke i datuma njegove smrti promijenilo, postoje podijeljena mišljenja o tome treba li sposobnost ispitivati prema pravu države prebivališta u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti.

U skladu sa Zakonom o nasljeđivanju iz 1965. oporuka je formalno valjana ako njezin oblik ispunjava zahtjeve bilo kojeg od sljedećih prava: prava države u kojoj je oporučitelj sastavio oporuku; prava države čiji je oporučitelj državljanin, prava države u kojoj oporučitelj ima prebivalište ili uobičajeno boravište, bilo u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti, ili, ako je riječ o nekretninama, prava države u kojoj se nekretnine nalaze.

3.8 Nekretnine

Irsko pravo razlikuje pokretnine i nekretnine te se za utvrđivanje odnosi li se predmetni interes na pokretninu ili nekretninu primjenjuje pravo države u kojoj se imovina nalazi.

Općenito je pravilo da je na nekretnine primjenjivo pravo države u kojoj se nekretnina nalazi.

3.9 Nesolventnost

Uredbom br. 1346/2000 o stečajnom postupku („Uredba o stečaju”) utvrđena su pravila u pogledu nadležnosti za stečajne postupke unutar EU-a[1]. U članku 3. Uredbe o stečaju navodi se da sudovi države članice unutar čijeg državnog područja se nalazi središte dužnikova glavnog interesa imaju nadležnost pri pokretanju stečajnog postupka. Stoga će stečajne postupke pokrenute u Irskoj rješavati irski sudovi u skladu s irskim pravom kojim se uređuje podnošenje, provjera i prihvaćanje tražbina u stečajnom postupku. Glavno zakonodavstvo u tom području čine Zakon o trgovačkim društvima iz 2014., zakoni o osobnom stečaju iz 2012. – 2015. te Stečajni zakon iz 1988.

Druge poveznice

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

---

[1] Zamijenjena, s učinkom od 26. lipnja 2017., preinačenom Uredbom (EU) 2015/848 o postupku u slučaju nesolventnosti.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 11/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Grčka

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.5.1 Brak
    - 3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva
    - 3.5.3 Razvod i sudski razvod
    - 3.5.4 Obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva

- 3.8 [Nekretnine](#)
  - 3.9 [Nesolventnost](#)
-

Ako pravni odnos među pojedincima sadržava elemente kojima je povezan s dvjema državama ili više njih (međunarodni element) te nastane spor, grčki sudovi ne primjenjuju nužno grčko pravo te istražuju koje se pravo mora primijeniti (mjerodavno pravo) na temelju međunarodnog privatnog prava. Međunarodno privatno pravo mehanizam je koji djeluje na temelju pravila o povezujućim čimbenicima kako bi se odredilo mjerodavno pravo (tj. odredbe prava jedne zemlje) koje može biti pravo predmetnog suda ili druge zemlje. Jedna poveznica ili više njih upotrebljavaju se za određivanje mjerodavnog prava na temelju pravila o povezujućim čimbenicima. Povezujući čimbenik jest čimbenik spora s međunarodnim elementom koji aktivira posebno pravilo međunarodnog privatnog prava radi određivanja mjerodavnog prava u predmetu o kojem je riječ, tj. grčkog prava ili prava strane države (sukob zakona).

1 Izvori važećih pravila

Grčki su zakoni temeljni izvor za određivanje mjerodavnog prava. Koncept prava obuhvaća i bilateralne i multilateralne međunarodne konvencije koje je Grčka ratificirala te koje se nakon ratifikacije primjenjuju jednako kao i grčko nacionalno pravo. Koncept prava obuhvaća i zakonodavstvo koje je donijela Europska unija, posebice uredbe. S obzirom na trenutačno povećanje privatnih transakcija na međunarodnoj razini i u pogledu broja i u pogledu vrste, grčka sudska praksa i Sud Europske unije, iako nisu službeni izvor, imaju ključnu ulogu u popunjavanju praznina u međunarodnom privatnom pravu koje se upotrebljava u određivanju mjerodavnog prava.

1.1 Nacionalna pravila

Ključne su odredbe utvrđene u člancima 4. – 33. Građanskog zakonika, kao i u drugom zakonodavstvu, npr. u člancima 90. – 96. Zakona 5325/1932 o mjenicama i zadužnicama te u člancima 70. – 76. Zakona 5960/1933 o čekovima.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

U nastavku su navedene određene multilateralne međunarodne konvencije:

Ženevska konvencija od 19. svibnja 1956. o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom koju je Grčka ratificirala Zakonom 559/1977.

Haška konvencija od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja koju je Grčka ratificirala Zakonom 1325/1983.

Haška konvencija od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima koju je Grčka ratificirala Zakonom 1334/1983.

Haška konvencija od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece koju je Grčka ratificirala Zakonom 4020/2011.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

U nastavku su navedene određene bilateralne međunarodne konvencije:

Konvencija od 17. svibnja 1993. o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima između Helenske Republike i Republike Albanije koju je Grčka ratificirala Zakonom 2311/1995.

Ugovor od 3. kolovoza 1951. o prijateljstvu, trgovini i plovidbi između Grčke i SAD-a koji je Grčka ratificirala Zakonom 2893/1954.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Ako je u skladu s pravilima o povezujućim čimbenicima u grčkom međunarodnom privatnom pravu pravo druge zemlje mjerodavno pravo, grčki sudac to uzima u obzir na vlastitu inicijativu, tj. bez potrebe da ga stranke navode, te mora istražiti koje se odredbe stranog prava primjenjuju (članak 337. Zakonika o parničnom postupku).

2.2 Upućivanje

Ako je odredbama grčkog međunarodnog privatnog prava propisano da se primjenjuje pravo druge zemlje, primjenjuju se odredbe njegova materijalnog prava, tj. poziva se samo na njih umjesto na odredbe međunarodnog privatnog prava te zemlje (članak 32. Građanskog zakonika), a njima se pak može propisati primjena grčkog prava ili prava neke treće države.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Povezujući čimbenik pravnog odnosa često se mijenja tijekom tog odnosa, npr. ako se sjedište društva premjesti iz jedne zemlje u drugu mijenja se i mjerodavno pravo. Postoje pravila kojima se izričito propisuje rješenje u pogledu toga koje se pravo primjenjuje u konačnici, u suprotnom sud primjenjuje mjerodavno pravo koje se primjenjivalo prije promjene povezujućeg čimbenika ili ono koje se primjenjivalo nakon nje, ili ih kombinira, ovisno o stvarnim okolnostima predmeta.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Ako je grčkim međunarodnim privatnim pravom (pravilima o povezujućim čimbenicima) određena primjena stranog prava, ali je ona u sukobu s temeljnim moralnim ili pravnim shvaćanjima koja oblikuju javni poredak u Grčkoj (članak 33. Građanskog zakonika), nakon rasprave u tom predmetu grčki sud neće primijeniti relevantne odredbe stranog prava, nego će primijeniti druge strane odredbe (negativna funkcija). Međutim, ako isključenje primjene za sobom ostavi pravni vakuum u stranom pravu, on se premošćuje primjenom grčkog prava (pozitivna funkcija).

Jedan je od načina zaštite interesa grčkog pravnog sustava donošenje pravila koja se izravno primjenjuju. Tim se pravilima uređuju posebno važna pitanja u okviru unutarnjih pravnih odnosa države te ih izravno primjenjuju i grčki sudovi u predmetima s međunarodnim elementom koji nisu riješeni primjenom grčkog međunarodnog privatnog prava.

2.5 Dokaz stranog prava

Grčki sudac može upotrijebiti bilo koje sredstvo koje smatra odgovarajućim radi utvrđivanja stranog prava koje treba primijeniti. To se može temeljiti na pravnim informacijama s kojima su suci osobno upoznati ili ih mogu potražiti u okviru (multilateralnih i bilateralnih) međunarodnih konvencija, u skladu s kojima su se države članice obvezale na pružanje informacija, ili ih zatražiti od domaćih ili stranih znanstvenih organizacija. Ako je teško ili čak nemoguće odrediti mjerodavno strano pravo, grčki sudac smije zatražiti i pomoć stranaka, pri čemu međutim nije ograničen samo na dokaze koje mu one dostave (članak 337. Zakonika o parničnom postupku).

U iznimnim situacijama grčki će sudac primijeniti grčko pravo umjesto mjerodavnog stranog prava ako se, unatoč svim uložnim naporima da se pronađu odredbe stranog prava, to pokaže nemogućim.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Grčki će sudac odrediti mjerodavno pravo u većini ugovora i pravnih akata sklopljenih 17. prosinca 2009. ili nakon tog datuma na temelju Uredbe (EZ) br. 593/2008 (Rim I.). Općenito je pravilo da se primjenjuje pravo koje izaberu stranke.

U pogledu ugovora i pravnih akata sklopljenih od 1. travnja 1991. do 16. prosinca 2009. mjerodavno pravo određuje se na temelju Rimske konvencije Zajednice od 19. lipnja 1980. kojom se utvrđuje općenito pravilo koje je istovjetno prethodno navedenom.

U pogledu svih kategorija ugovornih obveza i pravnih akata koji su izričito isključeni iz područja primjene navedene Uredbe i Konvencije, kao i onih koji su sklopljeni prije 1. travnja 1991., mjerodavno se pravo određuje na temelju članka 25. Građanskog zakonika kojim se utvrđuje općenito pravilo istovjetno onome iz Uredbe.

3.2 Izvanugovorne obveze

Grčki će sudac odrediti pravo koje se primjenjuje na obveze koje proizlaze iz protupravnog postupanja i na obveze koje proizlaze iz neopravdanog bogaćenja, posloводства bez naloga i predugovorne odgovornosti nastale 11. siječnja 2009. ili nakon tog datuma, na temelju Uredbe (EZ) br. 864/2007 (Rim II.). Općenito je pravilo da će se primjenjivati pravo države u kojoj je došlo do protupravnog postupanja.

U pogledu protupravnog postupanja koje ne pripada području primjene navedene Uredbe i protupravnog postupanja nastalog prije 11. siječnja 2009., mjerodavno se pravo određuje na temelju članka 26. Građanskog zakonika kojim se propisuje općenito pravilo koje je istovjetno onome iz Uredbe.

U skladu s grčkom sudskom praksom, pravo koje se primjenjuje na krivnju koja proizlazi iz neopravdanog bogaćenja nastalog prije 11. siječnja 2009. pravo je one države koja je najprikladnija s obzirom na ukupne posebne okolnosti.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

– Fizičke osobe

Ime, prebivalište

S obzirom na to da se ime i prebivalište upotrebljavaju radi pojedinačnog identificiranja fizičkih osoba, pravo koje se na njih primjenjuje određuje se svaki put u okviru posebnog pravnog odnosa koji je potrebno urediti. Stoga se imena i prebivališta bračnih drugova uređuju zakonom kojim se utvrđuju njihovi osobni odnosi u skladu s člankom 14. Građanskog zakonika, a imena i prebivališta maloljetne djece uređuju se zakonom o odnosu roditelj – dijete u skladu s člancima 18. – 21. Građanskog zakonika.

Sposobnost

U pogledu pitanja koja se odnose na sposobnost bilo koje osobe, grčke ili strane nacionalnosti, da postane predmetom prava i obveza, da izvrši pravne radnje te da bude stranka u sudskom predmetu i osobno sudjeluje na suđenju, primjenjuje se pravo države čiji je osoba državljanin (članci 5. i 7. Građanskog zakonika, članak 62. točka (a) i članak 63. stavak 1. Zakonika o parničnom postupku). Ako stranac u skladu s pravom države čiji je državljanin nema sposobnost izvršavanja pravnih radnji ili osobnog sudjelovanja na suđenju, ali je grčkim pravom propisano da ima navedene sposobnosti (osim pravnih radnji koje pripadaju području primjene obiteljskog prava, nasljednog prava i imovinskog prava za imovinu izvan Grčke), primjenjuje se grčko pravo (članak 9. Građanskog zakonika i članak 66. Zakonika o parničnom postupku).

– Pravne osobe

U pogledu pitanja koja se odnose na pravnu sposobnost pravnih osoba, primjenjivat će se pravo mjesta sjedišta pravne osobe u skladu s člankom 10. Građanskog zakonika. U skladu s grčkom sudskom praksom, pojam „sjedište” znači stvarno, a ne zakonsko sjedište.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Pitanja odnosa roditelj – dijete odnose se na obiteljske veze između roditelja i djece te na povezana prava i obveze koji iz njih proizlaze.

Za odlučivanje o tome je li dijete rođeno u braku ili izvan braka (članak 17. Građanskog zakonika), mjerodavno je pravo:

- pravo države kojim su uređeni osobni odnosi između djetetove majke i njezina bračnog druga u trenutku kad je dijete rođeno, kako je određeno u članku 14. Građanskog zakonika;
- ako je brak razvrgnut prije djetetova rođenja, pravo države kojim su uređeni osobni odnosi između djetetove majke i njezina bračnog druga u trenutku kad je brak razvrgnut, kako je određeno u članku 14. Građanskog zakonika.

Kad je riječ o djeci rođenoj u braku, čak i ako je brak razvrgnut, mjerodavno pravo za odnos roditelj – dijete:

odredit će grčki sudac u skladu s Haškom konvencijom od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece koju je Grčka ratificirala Zakonom 4020/2011, u pogledu roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece, u slučaju prava države koja je članica navedene konvencije.

Mjerodavno pravo države koja nije potpisnica navedene Konvencije ili u pogledu pitanja koja nisu uređena navedenom Konvencijom, u skladu s člankom 18. Građanskog zakonika:

- ako su državljani iste države – pravo te države;
- ako su stekli novo zajedničko državljanstvo nakon rođenja – pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva;
- ako su državljani različitih država prije rođenja te se njihovo državljanstvo ne mijenja nakon rođenja ili ako su državljani iste države prije rođenja, ali se državljanstvo roditelja ili djeteta promijenili nakon rođenja – pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište u trenutku rođenja;
- ako nemaju zajedničko uobičajeno boravište – pravo države čiji je dijete državljanin.

Mjerodavno pravo za odnose između majke i oca te djeteta rođena izvan braka (članci 19. i 20. Građanskog zakonika):

- ako su državljani iste države – pravo te države;
- ako su stekli novo zajedničko državljanstvo nakon rođenja – pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva;
- ako su državljani različitih država prije rođenja te se njihovo državljanstvo ne mijenja nakon rođenja ili ako su državljani iste države prije rođenja, ali se državljanstvo roditelja ili djeteta promijeni nakon rođenja – pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište u vrijeme rođenja;
- ako nemaju zajedničko uobičajeno boravište – pravo države čiji su majka ili otac državljani.

Mjerodavno pravo za obveze uzdržavanja koje roditelj ima prema djetetu.

Grčki će sudac odrediti mjerodavno pravo 18. lipnja 2011. ili nakon tog datuma na temelju Uredbe (EZ) br. 4/2009, kako je propisano Haškim protokolom od 23. studenoga 2007. Općenito je pravilo da će se primjenjivati pravo države u kojoj je uobičajeno boravište stranke koja je obveznik uzdržavanja.

3.4.2 Posvojenje

Mjerodavno pravo za uvjete posvojenja i zaključivanje postupka posvojenja s međunarodnim elementom pravo je države čiji je državljanin svaka osoba uključena u postupak posvojenja (članak 23. Građanskog zakonika). Mjerodavno pravo za oblik posvojenja pravo je predviđeno člankom 11. Građanskog zakonika, tj. ili pravo kojim se uređuje njegov sadržaj, ili pravo mjesta u kojemu je sastavljen, ili pravo države čiji su sve stranke državljani. Ako su osobe uključene u postupak posvojenja državljani različitih država, moraju se ispuniti uvjeti u skladu sa zakonodavstvima svih odgovarajućih država te ne smiju postojati nikakve zapreke u tim zakonodavstvima kako bi posvojenje bilo valjano.

Mjerodavno pravo za odnos između roditelja koji posvajaju i djeteta koje se posvaja:

- ako su državljani iste države nakon posvojenja – pravo te države;
- ako su stekli novo zajedničko državljanstvo u trenutku posvojenja – pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva;
- ako su državljani različitih država prije posvojenja te se njihovo državljanstvo ne mijenja nakon posvojenja ili ako su državljani iste države prije posvojenja, ali se državljanstvo jedne od osoba uključenih u postupak posvojenja promijeni nakon zaključivanja postupka posvojenja – pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište u vrijeme posvojenja;
- ako nemaju zajedničko uobičajeno boravište – pravo države čiji je roditelj koji posvaja državljanin ili, ako posvajaju bračni drugovi, pravo kojim se uređuje njihov osobni odnos.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Materijalne pretpostavke

Mjerodavno pravo za pretpostavke koje moraju ispuniti osobe koje se žele vjenčati i zapreke tome pravo je države čiji su te osobe državljani ako su državljani iste države ili, ako su državljani različitih država, pravo jedne od tih država (članak 13. stavak 1. točka (a) Građanskog zakonika).

Postupovnopravne pretpostavke

Kako bi brak bio službeno valjan, mjerodavno pravo jest pravo države čiji su državljani osobe koje će sklopiti brak, ako su državljani iste države ili, ako su državljani različitih država, pravo obiju država čiji su državljani ili pravo države u kojoj će se sklopiti brak (članak 13. stavak 1. točka (b) Građanskog zakonika). U skladu s grčkim pravnim sustavom potrebno je ispuniti određene formalnosti kako bi se sklopio brak; zajednice parova koji žive zajedno, ali nisu službeno sklopili brak smatraju se valjanima u Grčkoj ako se smatraju valjanima i u skladu sa stranim pravom te ako te osobe nisu grčki državljani.

Osobni odnosi između bračnih drugova

Osobni odnosi između bračnih drugova odnosi su koji se temelje na braku te nemaju veze s imovinom, kao što su zajednički život te prava i obveze, uključujući uzdržavanje.

Mjerodavno pravo za osobne odnose između bračnih drugova (članak 14. Građanskog zakonika), isključujući uzdržavanje:

- ako su bračni drugovi državljani iste države nakon vjenčanja – pravo te države;
- ako su bračni drugovi stekli novo zajedničko državljanstvo tijekom braka – pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva;
- ako su bračni drugovi bili državljani iste države tijekom braka, a kasnije je jedan od njih postao državljanin druge države – pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva, pod uvjetom da je drugi bračni drug i dalje državljanin te države;
- ako su bračni drugovi prije braka bili državljani različitih država te se njihovo državljanstvo ne mijenja nakon vjenčanja ili ako su bili državljani iste države prije vjenčanja, ali se državljanstvo jedne od osoba promijeni nakon sklapanja braka – pravo države u kojoj im je posljednje zajedničko uobičajeno boravište;
- ako u braku nemaju zajedničko uobičajeno boravište – pravo države s kojom su bračni drugovi najviše povezani.

Obveze uzdržavanja

Mjerodavno se pravo određuje u skladu s člankom 4. Haške konvencije od 2. listopada 1973. koju je Grčka ratificirala Zakonom 3137/2003, tj. riječ je o pravu države u kojoj je korisnikovo uobičajeno boravište.

Bračnoimovinski režimi

Bračnoimovinski režim primjenjuje se na imovinska prava i pripadajuće obveze koje proizlaze iz braka.

Mjerodavno pravo jest pravo kojim se uređuje osobni odnos bračnih drugova odmah nakon sklapanja braka (članak 15. Građanskog zakonika).

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Grčki pravni sustav priznaje i oblik zajedničkog života izvan braka, kako je propisano Zakonom 3719/2008. Na temelju izričite odredbe utvrđene u prethodno navedenom Zakonu, taj se Zakon primjenjuje na sva registrirana partnerstva uspostavljena u Grčkoj ili pred grčkim veleposlanstvom, neovisno o tome jesu li stranke grčki državljani ili stranci, i u pogledu oblika i sveukupnih odnosa između stranaka. Ako je registrirano partnerstvo uspostavljeno u inozemstvu, mjerodavno pravo u pogledu njegova oblika pravo je propisano u članku 11. Građanskog zakonika, tj. riječ je o pravu kojim se uređuje njegov sadržaj, ili o pravu države u kojoj je uspostavljeno, ili o pravu države čiji su stranke državljani, a mjerodavno pravo u pogledu odnosa stranaka pravo je države u kojoj je partnerstvo uspostavljeno.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Mjerodavno pravo za pitanja koja se odnose na razvod braka ili bilo koji drugi oblik zakonske rastave određuje se na temelju Uredbe (EU) br. 1259/2010 o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu (Rim III.). Ključno je pravilo da bračni drugovi dogovorno mogu izabrati pravo mjerodavno za razvod i zakonsku rastavu, pod uvjetom da je riječ o jednom od prava u nastavku: (a) pravo države u kojoj je uobičajeno boravište bračnih drugova u trenutku sklapanja ugovora ili (b) pravo države u kojoj je bilo posljednje uobičajeno boravište bračnih drugova ako jedan od njih još uvijek ondje boravi u trenutku sklapanja ugovora ili (c) pravo države čije državljanstvo ima bilo koji od bračnih drugova u trenutku sklapanja ugovora ili (d) pravo nadležnog suda.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

U prethodno navedenoj Uredbi izričito je navedeno da se ona ne primjenjuje na obveze uzdržavanja bivših bračnih drugova, budući da je to pitanje uređeno člankom 8. Haške konvencije od 2. listopada 1973. koju je Grčka ratificirala Zakonom 3137/2003 kojim je propisano da je mjerodavno pravo pravo države u kojoj je proveden postupak razvoda ili zakonske rastave.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Vidjeti posljednji odlomak prethodnog odjeljka 3.5.1.

3.7 Oporuke i nasljedstva

U pogledu pitanja nasljeđivanja, osim oblika koji se upotrebljava za sastavljanje i poništenje oporuke, mjerodavno se pravo određuje na temelju Uredbe (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

Ako postoji oporuka, smatrat će se valjanom ako je sastavljena u obliku koji je propisan bilo kojim pravom u nastavku (članak 1. Haške konvencije od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja):

- pravo države u kojoj je umrli sastavio oporuku,

- pravo države čiji je umrli bio državljanin u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti,
- pravo države u kojoj je bilo boravište ili prebivalište umrloga u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti,
- u dijelu u kojem se oporuka odnosi na imovinu: pravo države u kojoj se imovina nalazi.

3.8 Nekretnine

Mjerodavno pravo za odnose u okviru stvarnih prava koja se odnose na nekretninu utvrđeno je u članku 27. Građanskog zakonika, tj. riječ je o pravu države u kojoj se nekretnina nalazi.

Mjerodavno pravo za odnose koji su kažnjivi u skladu s obveznim pravom, a odnose se na nekretninu utvrđuje se na temelju Uredbe (EZ) br. 593/2008 (Rim I.), pri čemu je opće pravilo da se primjenjuje pravo koje izaberu stranke.

Mjerodavno pravo za oblik prethodno navedenih transakcija pravo je države u kojoj se nekretnina nalazi (članak 12. Građanskog zakonika).

3.9 Nesolventnost

Mjerodavno pravo za stečaj i njegove posljedice utvrđeno je na temelju Uredbe (EZ) br. 1346/2000 o stečajnom postupku, tj. riječ je o pravu države u kojoj je predmetni postupak pokrenut.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 07/06/2017

Koje će se pravo primjenjivati? - Španjolska

Izvorna jezična inačica ove stranice [es](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva
  - 3.8 Nekretnine

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Većina pravila o sukobima zakona sadržana je u uvodnoj glavi Građanskog zakonika (članci 9. – 12.). Primjenjive pravne odredbe nalaze se i u određenim posebnim zakonima, kao što je, na primjer, Zakon o međudržavnom posvojenju.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Kad je riječ o mjerodavnom pravu, u Španjolskoj su trenutačno na snazi sljedeće Uredbe EU-a:

- Uredba 1346/2000 o stečajnom postupku,
- Uredba 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I.),
- Uredba 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II.),
- Uredba 1259/2010 o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu (Rim III.),
- Uredba 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

Španjolska je i država ugovornica nekoliko konvencija o sukobu zakona. Glavne su multilateralne konvencije u tom kontekstu sljedeće:

- Konvencija o pravu mjerodavnom za prezimena i imena, München, 5. rujna 1980.,
- Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece, Den Haag, 19. listopada 1996.,
- Protokol o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja, Den Haag, 23. studenoga 2007.,
- Konvencija o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja, Den Haag, 5. listopada 1961.,
- Konvencija o propisima koji se primjenjuju na prometne nezgode, Den Haag, 4. svibnja 1971.,
- Protokol o pravu mjerodavnom za odgovornost za proizvode, Den Haag, 2. listopada 1973.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Kad je riječ o mjerodavnom pravu, trenutačno je na snazi Konvencija između Kraljevine Španjolske i Istočne Republike Urugvaja o sukobima zakona u stvarima koje se odnose na uzdržavanje djece i priznavanje i izvršenje sudskih odluka te na nagodbe u pogledu uzdržavanja, Montevideo, 4. studenoga 1987.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Člankom 12.6. Građanskog zakonika utvrđeno je da „sudovi i tijela *ex officio* primjenjuju pravila o sukobu zakona u španjolskom pravu”.

2.2 Upućivanje

U članku 12.2. Građanskog zakonika navodi se da se uzvratanje i daljnje upućivanje na strano pravo smatra upućivanjem na materijalno pravo, bez obzira na upućivanje u njegovim pravilima o sukobu zakona koje se odnosi na neko pravo koje nije španjolsko pravo. Time se podrazumijeva da se prihvaća samo uzvratanje i daljnje upućivanje prvog stupnja.

Uzvratanje i daljnje upućivanje drugog stupnja nije dopušteno osim u slučaju mjenica, čekova i zadužnica, uzimajući u obzir mogućnost preuzimanja takvih obveza.

Kad je mjerodavna određena uredba EU-a ili međunarodna konvencija, u pogledu uzvratanja i daljnjeg upućivanja primjenjivat će se posebna pravila iz tih instrumenata.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

U španjolskome pravu nema općenitog pravila za slučajeve mobilnih sukoba zakona, odnosno promjene okolnosti koje se u okviru pravila o sukobu zakona upotrebljavaju kao povezujući čimbenici. U članku 9.1. Građanskog zakonika, u pogledu punoljetnosti navedeno je da promjena povezujućeg čimbenika ne utječe na već stečenu punoljetnost. Kriterij koji se primjenjuje jest da treba postupati u skladu sa zakonom koji je bio mjerodavan u trenutku u kojem je nastupila pravna situacija čak i ako se naknadno promijeni povezujući čimbenik.

Kad je mjerodavna određena uredba EU-a ili međunarodna konvencija, u pogledu mobilnih sukoba zakona primjenjivat će se posebna pravila iz tih instrumenata.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U članku 12.3. Građanskog zakonika navedeno je da se ni u kojem slučaju ne primjenjuje strano pravo ako je protivno javnom poretku. Stoga se primjena stranog prava isključuje ako dovodi do rezultata kojim se jasno krše osnovna načela španjolskog prava. Ustavno priznata načela smatraju se ključnima.

2.5 Dokaz stranog prava

Sadržaj i valjanost stranog prava moraju dokazati stranke, tako da sud to može provjeriti na bilo koji način koji smatra potrebnim za njegovu primjenu. Taj je sustav mješovit i povezuje načelo podnošenja podnesaka i njihova ispitivanja isključivo na zahtjev stranke uz mogućnost suradnje suda u provođenju provjera. U iznimnim slučajevima u kojima nije moguće dokazati sadržaj stranog prava primjenjivat će se španjolsko pravo.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Pitanje utvrđivanja mjerodavnog prava za ugovorne obveze općenito je uređeno Uredbom 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba Rim I.). Slučajevi u kojima nije primjenjiva Uredba Rim I. rješavaju se u skladu s odredbama članka 10.5. Građanskog zakonika koji se temelji na priznavanju slobode izbora pod uvjetom da je mjerodavno pravo izričito odabrano i da je to pravo na neki način povezano s predmetnim pitanjem. U suprotnome se primjenjuje nacionalno pravo zajedničko strankama; ako to nije moguće, primjenjuje se pravo njihova zajedničkog uobičajenog boravišta i, kao posljednje rješenje, pravo mjesta u kojem je sklopljen ugovor.

3.2 Izvanugovorne obveze

To je pitanje uređeno Uredbom (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. (Rim II.). U pitanjima koja se odnose na prometne nezgode i odgovornost proizvođača, primjenjuju se pravila o sukobu iz haških konvencija iz 1971. odnosno 1973.

Pitanja koja nisu obuhvaćena ni jednom od prethodnih odredbi uključena su u članak 10.9. Građanskog zakonika, u skladu s kojim su izvanugovorne obveze uređene pravom mjesta na kojem je došlo do događaja koji ih je izazvao. Neovlašteno posloводство bez naloga uređeno je pravom mjesta u kojem agent obavlja glavnu djelatnost, a neopravdano bogaćenje uređeno je pravom u skladu s kojim je došlo do prijenosa vrijednosti predmetnoj stranci stjecatelju.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U članku 9. Građanskog zakonika navedeno je da se mjerodavno pravo u tim pitanjima utvrđuje ovisno o državljanstvu fizičkih osoba. Postoje odredbe koje se odnose na slučajeve dvojnog državljanstva i neutvrđenog državljanstva. Dvojno državljanstvo utvrđuje se na temelju toga je li riječ o dvojnog državljanstvu u skladu sa španjolskim pravom ili dvojnog državljanstvu koje nije predviđeno španjolskim pravom. Ugovori o dvojnog državljanstvu sklopljeni su s Čileom, Peruom, Paragvajem, Nikaragvom, Gvatemalom, Bolivijom, Ekvadorom, Kostarikom, Hondurasom, Dominikanskom Republikom, Argentinom i Kolumbijom. U tim se slučajevima primjenjuju odredbe međunarodnih ugovora. Ako u njima nema odgovarajućih odredbi, prednost se daje državljanstvu koje odgovara posljednjem uobičajenom boravištu, ili, ako to nije moguće, posljednjem stečenom državljanstvu. Ako dvojno državljanstvo nije predviđeno španjolskim pravom, a jedno je od državljanstava španjolsko, ono ima prednost, iako se načelo nediskriminacije na osnovi državljanstva mora primjenjivati ako su oba državljanstva zemalja EU-a. Za osobe neutvrđenog

državljanstva, pravo mjesta uobičajenog boravišta primjenjuje se kao osobni statut. U slučaju osoba bez državljanstva primjenjuje se članak 12. Njujorške konvencije od 28. rujna 1954., na temelju kojeg je mjerodavno pravo pravo zemlje prebivališta osobe bez državljanstva ili, ako to nije moguće, pravo njegove/njezine zemlje boravišta.

Pravo mjerodavno za imena fizičkih osoba uređeno je Sporazumom iz Münchena iz 1980. Imena i prezimena fizičke osobe utvrđuju se pravom države članice čiji je dotična osoba građanin.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Člankom 9.4. Građanskog zakonika propisano je da pravo mjerodavno za utvrđivanje biološkog odnosa roditelj-dijete ono je uobičajenog boravišta djeteta u trenutku utvrđivanja tog odnosa. Ako dijete nema uobičajeno boravište ili ako se tim pravom ne dopušta uspostavljanje odnosa roditelj-dijete, mjerodavno pravo bit će nacionalno pravo djeteta u tome trenutku. Ako se tim pravom ne dopušta utvrđivanje odnosa roditelj-dijete ili ako dijete nema državljanstvo, mjerodavno će biti španjolsko materijalno pravo.

Pravo mjerodavno za posvojenje uređeno je posebnim propisom, Zakonom 54/2007 o međudržavnom posvojenju. U članku 18. tog Zakona navedeno je da će zaključivanje postupka posvojenja koje provodi nadležno španjolsko tijelo biti uređeno španjolskim materijalnim pravom ako posvojenik ima stalno boravište u Španjolskoj u trenutku posvojenja ili je odveden ili će biti odveden u Španjolsku za potrebe stjecanja prebivališta u Španjolskoj.

Pravo mjerodavno za sadržaj odnosa roditelj-dijete, bez obzira na to je li riječ o biološkom odnosu ili odnosu koji proizlazi iz posvojenja, kao i za ostvarivanje roditeljske odgovornosti utvrdit će se u skladu s Haškom konvencijom od 19. listopada 1996. U članku 17. Konvencije propisano je da se ostvarivanje roditeljske odgovornosti uređuje pravom države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

Postoje pravila za sklapanje braka i posljedice braka. Kad je riječ o načinu sklapanja braka, u Građanskom zakoniku navedeno je da u Španjolskoj ili izvan nje brak može sklopiti: 1. sudac, gradonačelnik ili službenik naveden u Zakoniku; 2. u vjerskom obliku kako je predviđeno zakonom. Navedeno je i da Španjolci mogu sklopiti brak izvan Španjolske u obliku predviđenim pravom mjesta sklapanja braka. Ako su obje stranke stranci mogu sklopiti brak u Španjolskoj u skladu s istim odredbama koje vrijede za Španjolce ili odredbama osobnog statuta bilo koje stranke. Sposobnost za brak i suglasnost za njegovo sklapanje podložni su nacionalnom pravu bračnih drugova (članak 9.1. Građanskog zakonika).

U skladu s člankom 9.2. Građanskog zakonika, posljedice braka uređuju se u skladu sa zajedničkim nacionalnim pravom bračnih drugova u trenutku sklapanja braka. Ako zajedničko nacionalno pravo ne postoji, uređuju se u skladu s osobnim statutom ili uobičajenim boravištem jedne ili druge stranke, koje su one zajedno odabrale u vjerodostojnom aktu sklopljenom prije sklapanja braka. Ako taj odabir nije izvršen, mjerodavno je pravo zajedničkog uobičajenog boravišta neposredno nakon sklapanja braka, a ako to nije moguće, mjerodavno je pravo mjesta sklapanja braka.

Zakonska rastava i razvod uređeni su Uredbom 1259/2010 kojom se uspostavlja pojačana suradnja u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu (Rim III.). U članku 107.1. Građanskog zakonika propisano je da je poništaj braka uređen pravom koje je primjenjivo na sklapanje braka.

U španjolskom međunarodnom privatnom pravu ne postoji odredba koja se odnosi na nevjenčane parove (što, u načelu, znači da se primjenjuje analogija).

Obveze uzdržavanja uređene su Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Pravilo kojim su uređene posljedice braka (članak 9.2. Građanskog zakonika) uključuje i osobne posljedice i one koje se odnose na imovinu. Stoga je mjerodavan zajednički osobni statut bračnih drugova u trenutku sklapanja braka, a ako to nije moguće, osobni statut ili pravo uobičajenog boravišta jedne ili druge stranke, koje su one zajedno odabrale u vjerodostojnom aktu sklopljenom prije sklapanja braka. Ako taj odabir nije izvršen, mjerodavno je pravo zajedničkog uobičajenog boravišta neposredno nakon sklapanja braka, a ako to nije moguće, mjerodavno je pravo mjesta sklapanja braka.

Ugovori ili sporazumi kojima se propisuje, izmjenjuje ili zamjenjuje bračnoimovinski režim valjani su ako su u skladu s pravom kojim se uređuju posljedice braka ili s pravom državljanstva ili pravom uobičajenog boravišta bilo koje od stranaka u trenutku izvršavanja (članak 9.3. Građanskog zakonika).

3.7 Oporuke i nasljedstva

Španjolska primjenjuje odredbe Uredbe (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju. Na temelju te Uredbe, mjerodavno je pravo uobičajenog boravišta umrlog u vrijeme smrti, osim ako je umrli kao mjerodavno pravo odabrao pravo koje odgovara njegovu državljanstvu.

Oblik oporuka uređen je Haškom konvencijom iz 1961.

3.8 Nekretnine

Na temelju članka 101.1. Građanskog zakonika, vlasništvo, pravo na vlasništvo i druga prava nad nekretninama uređena su pravom mjesta gdje se nalaze, a to je primjenjivo i na pokretnu imovinu. Za potrebe utvrđivanja ili prijenosa prava nad robom u provozu, za tu se robu smatra da se nalazi u mjestu iz kojeg je otpremljena, osim ako su pošiljatelj i primatelj izričito ili prešutno dogovorili da se smatra da se roba nalazi u mjestu odredišta. Brodovi, zrakoplovi i sredstva željezničkog prijevoza te sva prava utvrđena nad njima podložni su pravu države zastave ili države registracije. Motorna vozila i druga sredstva cestovnog prijevoza podložni su pravu mjesta na kojem se nalaze. Izdavanje vrijednosnih papira uređeno je pravom mjesta na kojem se izdaju.

3.9 Nesolventnost

Slučajevi koji nisu obuhvaćeni [Uredbom Vijeća 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku](#) uređeni su [Stečajnim zakonom 22/2003 od 9. srpnja 2003.](#) U članku 200. tog Zakona navedeno je da je za stečajni postupak u Španjolskoj i njegove posljedice te postupke provedbe i zaključivanja tog postupka u načelu mjerodavno španjolsko pravo. Stečajni zakon sadržava i odredbe međunarodnog privatnog prava kojima se uspostavlja pravo mjerodavno za različite pravne odnose uključene u taj postupak.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 09/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Hrvatska

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.5.1 Brak

- 3.5.2 [Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva](#)
  - 3.5.3 [Razvod i sudski razvod](#)
  - 3.5.4 [Obveze uzdržavanja](#)
  - 3.6 [Bračnoimovinski režimi](#)
  - 3.7 [Oporuke i nasljedstva](#)
  - 3.8 [Nekretnine](#)
  - 3.9 [Nesolventnost](#)
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

U Republici Hrvatskoj je međunarodno privatno i procesno pravo većim dijelom kodificirano Zakonom o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (ZRS) („Narodne novine“, broj 53/91).

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencije o građanskom postupku iz 1954.

Haška konvencija o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja iz 1961.

Haška konvencija o mjerodavnom pravu za prometne nezgode iz 1971.

Haška konvencija o mjerodavnom pravu za odgovornost proizvođača za svoje proizvode iz 1973.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Republika Hrvatska je na temelju notifikacije o sukcesiji postala stranka više bilateralnih međunarodnih ugovora, kao npr. ugovori o pravnoj pomoći, konzularne konvencije, ugovori o trgovini i plovidbi. S određenim državama zaključeni su ugovori o pravnoj pomoći koji sadrže i norme o rješavanju sukoba zakona:

Ugovor o uzajamnom pravnom prometu s Austrijom iz 1954. godine, Beč, 16. prosinca 1954.

Ugovor o uzajamnoj pravnoj pomoći s Bugarskom iz 1956. godine, Sofija, 23. ožujka 1956.

Ugovor o reguliranju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima sa Češkom, Beograd, 20. siječnja 1964.

Ugovor o uzajamnim pravnim odnosima s Grčkom iz 1959. godine, Atena, 18. lipnja 1959.

Ugovor o uzajamnom pravnom prometu s Mađarskom iz 1968. godine.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

U pravnim situacijama s međunarodnim obilježjem sudovi primjenjuju međunarodno privatno pravo s pomoću triju metoda i to: kolizijskim pravilima, pravilima neposredne primjene i posebnim materijalnim pravilima.

2.2 Upućivanje

U hrvatskom međunarodnom privatnom pravu, ZRS u čl.6 propisuje ako bi se odredbama ovog zakona trebalo bi primijeniti pravo strane države, uzimaju se u obzir njegova pravila o određivanju mjerodavnog prava.

Ako pravila strane države u određivanju mjerodavnog prava uzvraćaju na pravo Republike Hrvatske, primijenit će se pravo Republike Hrvatske, ne uzimajući u obzir pravila o određivanju mjerodavnog prava.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

ZRS ne regulira navedeno pitanje općenito, ali sadrži neke posebne propise koji uređuje takve slučajeve (na primjer čl. 35. st. 1 određuje za razvod braka mjerodavno pravo države čiji su oni državljani u vrijeme podnošenja tužbe, čl. 45. st. 1. učinak posvojenja ocjenjuje se po pravu države čiji su državljani posvojitelj i posvojenik u vrijeme zasnivanja posvojenja).

U pravilu, u svakom konkretnom slučaju treba ocjenjivati radi li se o dovršenim pravnim situacijama, trajnim pravnim situacijama ili situacijama koje tek nastaju. Ako kolizijsko pravilo uređuje tzv. trajne situacije njen pravni nastanak uređuje mjerodavno pravo koje je u to vrijeme važno, a ako dođe do promjene statuta, učinci takve pravne situacije ocjenjuje se po novom pravu od časa primjene.

Što se tiče stjecanja prava vlasništva i drugih stvarnih prava, koje se ocjenjuju po pravu gdje stvar leći primjenjuje se pravilo da ukoliko je pravo vlasništva stečeno po ranijem statutu ono i dalje postoji, iako po novom statutu još ne bi bilo stečeno. Ako međutim vlasništvo pokretnine nije stečeno po ranijem pravu, jer nije bilo modusa, do takvog stjecanja dolazi ako pokretnina dođe na područje države u kojoj za stjecanje nije potreban modus.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

a) javni poredak

Odredba čl. 4 ZRS-a propisuje da se ne primjenjuje pravo strane države ako bi njegov učinak bio suprotan Ustavom Republike Hrvatske utvrđenim normama državnog uređenja.

Osim navedene odredbe čl. 4. ZRS- a, koji se treba tumačiti tako da se njime štite i temeljna prava, slobode i prava čovjeka i građanina u javni poredak ulaze i rješenja Konvencije o zaštiti prava čovjeka i temeljnih sloboda iz 1950. godine.

Javni poredak ne predstavlja samo zaštitu domaćeg prava od primjene inozemnog materijalnog prava. Opravdanost pozivanja na zaštitu domaćeg javnog poretka zavisi pored ostalog od toga ima li predmet koji se rješava usku vezu s tuzemstvom i njegovim pravom tj. s lex fori, a takva veza postoji kad bi primjena stranog prava imala u tuzemstvu trajnije učinke.

b) pravila neposredne primjene

Ponekad se situacije s međunarodnim obilježjem uređuju na osnovi posebnih pravila legis fori, koje se pretežno nazivaju pravila neposredne primjene. Takva pravila donose se u istom zakonu s kolizijskim normama, a ponekad ih sadrže i drugi propisi.

2.5 Dokaz stranog prava

Sud ili drugi nadležni organ dužan je po službenoj dužnosti utvrditi sadržaj stranog prava, temeljem čl. 13. st. 1 ZRS-a. Prema čl. 13. st.2 i st.3. ZRS-a sud ili nadležni organ može zatražiti obavijest o stranom pravu od Ministarstva pravosuđa RH, no stranke u postupku mogu podnijeti i javnu ispravu o sadržaju stranog prava

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Izvor kolizijskih pravila je Zakon o rješavanju sukoba zakona (ZRS).

Prema čl. 19. ZRS-a za ugovor je mjerodavno pravo što su ga izabrale ugovorne stranke, ako ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije.

Prema čl. 20. ako nije izabrano mjerodavno pravo i ako posebne okolnosti slučaja ne upućuju na drugo pravo, kao mjerodavno pravo primjenjuje se:

1. za ugovor o prodaji pokretnih stvari-pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište poslodavca;
2. za ugovor o djelu odnosno za ugovor o gradnji –pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište poslenika (poduzimača);
3. za ugovor o punomoći – pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište opunomoćenika;
4. za ugovor o posredovanju-pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište posrednika;
5. ugovor o komisionu-pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište ili sjedište komisionara;
6. za ugovor o otpremanju (špediciji)- pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište ili sjedište otpremnika;
7. za ugovor o zakupu pokretnih stvari- pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište zakupodavca;

8. za ugovor o zajmu –pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište zajmodavca;
9. za ugovor o posluži-pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište;
10. za ugovor o ostavi – pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište ostavoprimca (depozitara);
11. za ugovor o uskladištenju- pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište skladištara;
12. za ugovor o prijevozu- pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište prevozioca (vozara);
13. za ugovor o osiguranju-pravo mjesto gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište osiguravatelja;
14. za ugovor o autorskom pravu- pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište autora;
15. za ugovor o poklonu- pravo mjesta gdje u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište poklonodavca;
16. za burzovne poslove- pravo sjedišta burze
17. za ugovor o samostalnim bankarskim garancijama – pravo mjesta gdje se u vrijeme sklapanja ugovora nalazilo sjedište davaoca garancije;
18. za ugovor o prijenosu tehnologije (licencija i dr.) – pravo mjesta gdje se u vrijeme sklapanja ugovora nalazilo sjedište primaoca tehnologije;
19. za imovinska potraživanja iz ugovora o radu- pravo države u kojoj se rad obavlja ili se obavljao;
20. za ostale ugovore- pravo mjesta gdje se u vrijeme – pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište ponudioca.

3.2 Izvanugovorne obveze

ZRS sadrži odredbe o mjerodavnom pravu za izvanugovorne obveze, kao i međunarodni ugovori (Haška konvencija o mjerodavnom pravu za prometne nezgode iz 1971.) .

ZRS sadrži odredbe o mjerodavnom pravu za stjecanje bez osnove, posloводство bez naloga, izvanugovorne obveze koje ne potječu iz odgovornosti za štetu te za izvanugovornu odgovornost za štetu.

Za izvanugovornu odgovornost mjerodavno je pravo mjesta gdje je radnja izvršena ili pravo mjesta gdje je posljedica nastupila, ovisno o tome koje je od ta dva prava povoljnije za oštećenika. Ako je događaj iz kojeg proizlazi obveza za naknadu štete nastao na brodu, na otvorenom moru, zrakoplovu, pravom mjesta gdje su se dogodile činjenice koje su uzrokovale obvezu naknade štete smatra se pravo države čiju pripadnost ima brod odnosno pravo države u kojoj je registriran zrakoplov.

Na stjecanje bez osnove primjenjuje se pravo mjerodavno za pravni odnos koji je nastao, bio očekivan ili pretpostavljen, u povodu kojeg je nastalo stjecanje. Za posloводство bez naloga mjerodavno je pravo mjesta gdje je radnja poslovođe izvršena. Za obveze iz upotrebe stvari bez posloводства te za izvanugovorne obveze koje ne potječu iz odgovornosti za štetu mjerodavno je pravo mjesta gdje su se dogodile činjenice koje su uzrokovale obvezu.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Za pravnu i poslovnu sposobnost fizičke osobe mjerodavno je pravo čiji je on državljanin.

Fizička osoba koja bi prema pravu države čiji je ona državljanin bila poslovno nesposobna poslovno je sposobna ako ima poslovnu sposobnost po pravu mjesta gdje je nastala obveza.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Za odnose između roditelja i djece mjerodavno je pravo države čiji su oni državljani.

Ako su roditelji i djeca državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj svi oni imaju prebivalište.

Ako su roditelji i djeca državljani različitih država, a nemaju prebivalište u istoj državi, mjerodavno je pravo Republike Hrvatske ako je dijete ili koji od roditelja državljanin Republike Hrvatske.

Za priznavanje, utvrđivanje ili osporavanje očinstva odnosno majčinstva mjerodavno je pravo države čiji je državljanin u vrijeme rođenja djeteta bila osoba čije se očinstvo odnosno majčinstvo priznaje, utvrđuje ili osporava.

3.4.1 Posvojenje

Za uvjete zasnivanja posvojenja i prestanka posvojenja mjerodavno je pravo države čiji su državljani posvojitelj i posvojenik.

Ako su posvojitelj i posvojenik državljani različitih država, za uvjete zasnivanja posvojenja i prestanka posvojenja mjerodavna su kumulativno prava obiju država čiji su oni državljani.

Ako bračni drugovi zajednički posvajaju, za uvjete zasnivanja posvojenja i prestanka posvojenja, osim prava države čiji je državljanin posvojenik, mjerodavna su i prava država liji su državljani i jedan i drugi bračni drug.

Za oblik posvojenja mjerodavno je pravo mjesta gdje se posvojenje zasniva.

Za učinak posvojenja mjerodavno je pravo države čiji su državljani posvojitelj i posvojenik u vrijeme zasnivanja posvojenja.

Ako su posvojitelj i posvojenik državljani različitih država mjerodavno je pravo u kojoj imaju prebivalište.

Ako su posvojitelj i posvojenik državljani različitih država, a nemaju prebivalište u istoj državi, mjerodavno je pravo Republike Hrvatske ako je jedan od njih državljanin Republike Hrvatske.

Ako ni posvojitelj ni posvojenik nisu državljani Republike Hrvatske, mjerodavno je pravo države čiji je državljanin posvojenik.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

U pogledu uvjeta za sklapanje braka mjerodavno je, za svaku osobu, pravo države čiji je ona državljanin u vrijeme stupanja u brak.

I kad postoje uvjeti za sklapanje po pravu države čiji je državljanin osoba koja želi sklopiti brak pred nadležnim organom Republike Hrvatske neće se dopustiti sklapanje braka ako, što se tiče te osobe, postoje po pravu Republike Hrvatske smetnje koje se odnose na postojanje ranijeg braka, srodstvo i nesposobnost za rasuđivanje.

Za oblike braka mjerodavno je pravo mjesta u kojem se sklapa brak.

Za nevažnost braka (nepostojanje i ništavost) mjerodavno je bilo koje pravo po kojem je brak sklopljen.

Za razvod braka mjerodavno je pravo države čiji su državljani oba bračna druga i vrijeme podnošenja tužbe, za razvod braka mjerodavna su kumulativno prava obiju država čiji su oni državljani.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Za imovinske odnose osoba koje žive u izvanbračnoj zajednici mjerodavno je pravo države čiji su oni državljani.

Ako osobe nemaju isto državljanstvo, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju zajedničko prebivalište.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Za razvod braka mjerodavno je pravo države čiji su državljani oba bračna druga i vrijeme podnošenja tužbe, za razvod braka mjerodavna su kumulativno prava obiju država čiji su oni državljani.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Za obvezu uzdržavanja između krvnih srodnika, osim roditelja i djece, ili za obvezu uzdržavanja srodnika po tazbini, mjerodavno je pravo države čiji je državljanin srodnik od kojeg se zahtijeva uzdržavanje.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Za osobne i imovinske odnose bračnih drugova mjerodavno je pravo države čiji su oni državljani.

Ako su bračni drugovi državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju prebivalište. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko državljanstvo ni prebivalište u istoj državi, mjerodavno je pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko prebivalište.

Ako se mjerodavno pravo ne može odrediti na prethodno opisane načine, mjerodavno je pravo Republike Hrvatske. Za ugovorne imovinske odnose bračnih drugova mjerodavno je pravo koje je u vrijeme sklapanja ugovora bilo mjerodavno za osobne i imovinske odnose.

Ako pravo određeno na ovaj način predviđa da bračni drugovi mogu izabrati pravo koje je mjerodavno za bračnoimovinski ugovor, mjerodavno je pravo koje su oni izabrali.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Za nasljeđivanje mjerodavno je pravo države čiji je državljanin bio ostavitelj u vrijeme smrti.

Za sposobnost za pravljenje oporuke mjerodavno je pravo države čije je državljanstvo oporučitelj imao u trenutku sastavljanja oporuke.

Oporuka je pravovaljana u pogledu oblika ako je pravovaljana po jednom od ovih prava:

- 1) po pravu mjesta gdje je oporuka sastavljena;
- 2) po pravu države čiji je državljanin bio oporučitelj bilo u vrijeme raspolaganja oporukom bilo u vrijeme smrti;
- 3) po pravu oporučiteljeva prebivališta bilo u vrijeme raspolaganja oporukom bilo u vrijeme smrti;
- 4) po pravu oporučiteljeva boravišta bilo u vrijeme raspolaganja oporukom bilo u vrijeme smrti;
- 5) po pravu Republike Hrvatske;
- 6) za nekretnine – i po pravu mjesta gdje se nekretnine nalaze

3.8 Nekretnine

Za ugovore koji se odnose na nekretnine isključivo je mjerodavno pravo države na čijem se teritoriju nalazi nekretnina.

3.9 Nesolventnost

Stečajni zakon u čl. 303 propisuje osnovno načelo prema kojem se pravni učinci otvaranja stečajnog postupka određuju prema pravu države u kojoj je postupak otvoren.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 12/11/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Cipar

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

- 3.4 [Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje](#)
    - 3.4.1 [Uspostava odnosa roditelj-dijete](#)
    - 3.4.2 [Posvojenje](#)
  - 3.5 [Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja](#)
    - 3.5.1 [Brak](#)
    - 3.5.2 [Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva](#)
    - 3.5.3 [Razvod i sudski razvod](#)
    - 3.5.4 [Obveze uzdržavanja](#)
  - 3.6 [Bračnoimovinski režimi](#)
  - 3.7 [Oporuke i nasljedstva](#)
  - 3.8 [Nekretnine](#)
  - 3.9 [Nesolventnost](#)
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Kad se na sudu pokreće postupak u pogledu prekograničnog predmeta, pravila na temelju kojih se određuje primjenjivo pravo predviđena su pravom Unije, posebno Uredba (EZ) br. 593/2008 (Rim I) o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i Uredba (EZ) br. 864/2007 (Rim II) o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze.

U svim drugim slučajevima ciparski sudovi primjenjuju vlastitu sudsku praksu jer nema relevantnih nacionalnih propisa ili kodificiranih pravila. Ako nema relevantne ciparske sudske prakse, sudovi primjenjuju englesko običajno pravo u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (c) Zakona o sudovima (Zakon 14/60).

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija od 1. srpnja 1985. o mjerodavnom pravu za zaklade i njihovu priznanju, kako je ratificirana u Republici Cipru Zakonom o ratifikaciji 15 (III) iz 2017.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Nije primjenjivo.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Sudac nije obavezan automatski primjenjivati ta pravila. To pitanje može pokrenuti samo stranka u postupku, koja mora uspješno dokazati da pravo neke druge države ima prednost u odnosu na ciparsko pravo. Ako sud nije zadovoljan, primjenjuje se ciparsko pravo.

Budući da je u prethodno opisanoj praksi riječ o pitanju dokaza i postupka, na nju ne utječu prethodno navedene uredbe (EZ) br. 593/2008 i (EZ) br. 864/2007.

2.2 Upućivanje

Uredbama (EZ) br. 593/2008 i (EZ) br. 864/2007 nije dopuštena primjena pravila o daljnjem upućivanju. Međutim, u predmetima koji nisu obuhvaćeni tim uredbama, pravilo o daljnjem upućivanju može se primijeniti kako slijedi:

Sud koji odlučuje o predmetu za koji je utvrđeno da je potrebno primjenjivati pravo neke druge države mora primjenjivati samo unutarnja nacionalna pravila tog prava ili to pravo u cijelosti, uključujući međunarodna pravila primjenjiva u okviru tog prava.

Poteškoće u potonjem slučaju nastaju zbog činjenice da bi pravila o pravu primjenjivom u okviru pravnog sustava predmetne druge države mogla uputiti suca na ciparsko pravo, koje mora primijeniti (daljnje upućivanje). U tom slučaju sud ima dvije mogućnosti: može prihvatiti pravilo o daljnjem upućivanju i primijeniti ciparsko pravo (teorija o djelomičnom daljnjem upućivanju) ili odbiti to pravilo i u potpunosti primijeniti pravo druge države (potpuno daljnje upućivanje).

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Kako bi se spriječile poteškoće koje bi mogle proizići iz promjene poveznice (npr. prebivališta, mjesta na koje je prenesena pokretna imovina ili zaklada itd.), pravilo o primjenjivom pravu obično se primjenjuje kako bi se odredio datum na koji je utvrđena poveznica. Vidjeti, na primjer, članak 7. Haške konvencije od 1. srpnja 1985. o zakladama.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Ako primjena prava neke druge države nije u skladu s javnim poretkom Republike Cipra, to se pravo ne bi trebalo primjenjivati čak i ako ga je obvezno primijeniti u skladu s pravilima o primjenjivom pravu. U skladu sa sudskom praksom „javni poredak” uključuje glavna načela pravde i javnog morala i etičnosti (*Pilavachi & Co Ltd v. International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Pravo druge države ne bi se trebalo primjenjivati kad je riječ o carinama, porezima i oporezivanju.

2.5 Dokaz stranog prava

Primjenjuje se pravilo uspostavljeno u predmetu *Royal Bank of Scotland plc protiv Geodrill Co Ltd i dr. (1993.) 1 JSC 753*, u skladu s kojim stranka koja tvrdi da je na njezin predmet primjenjivo strano pravo mora najprije podnijeti zahtjev po tom pitanju te zatim dostaviti stručne dokaze koji će sudu biti prihvatljivi. Ako sud te dokaze ne prihvati ili ni jedna od stranaka ne podnese takav zahtjev, primjenjuje se ciparsko pravo.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Uredba (EZ) br. 593/2008 (Rim I) primjenjuje se na sve ugovorne obveze i pravne akte kod kojih se postavi pitanje primjenjivog prava.

3.2 Izvanugovorne obveze

Uredba (EZ) br. 864/2007 (Rim II) primjenjuje se u većini predmeta, pri čemu je općenito pravilo da bi se primjenjivo pravo trebalo odrediti na temelju toga gdje je šteta nastala (*lex loci damni*) bez obzira na državu ili države u kojima može doći do posrednih posljedica. Uredbom se utvrđuju i konkretna pravila o načinu određivanja primjenjivog prava za određene vrste izvanugovornih obveza, kao što su nepošteno tržišno natjecanje i odgovornost za proizvode.

Kad je riječ o zakladama, primjenjuje se pravo mjerodavno za zaklade i njihovo priznanje na temelju Zakona o ratifikaciji iz 2017. (Zakon 15(III)/2017) Haške konvencije iz 1985. U skladu sa Zakonom o ratifikaciji i Konvencijom, za zaklade bi trebalo biti mjerodavno pravo koje odabere upravitelj. U suprotnome, za zakladu je mjerodavno pravo s kojim je najbliže povezana.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Prezime

Zakon o odnosu između roditelja i djece (Zakon 216/90) primjenjuje se za utvrđivanje prezimena. U skladu sa Zakonom 216/90, prezime djeteta utvrđuje se zajedničkom izjavom njegovih roditelja u roku od tri mjeseca od datuma rođenja. Ako ne podnesu takvu izjavu, djetetu se dodjeljuje očevo prezime. Majčino prezime trebalo bi se dodijeliti djetetu rođenom izvan braka osim ako otac prizna dijete ili do tog trenutka.

Prebivalište

Prebivalište osobe utvrđuje se u skladu s poglavljem 195. Zakona o oporukama i nasljeđivanju u kojem se navodi da svaka osoba u svakom trenutku ima ili prebivalište koje dobije po rođenju („prebivalište na temelju rođenja”) ili prebivalište koje stekne ili zadrži prema vlastitom odabiru („prebivalište na temelju izbora”).

Ako se zakonito dijete rodi dok mu je otac živ, prebivalište na temelju rođenja djeteta jest očevo prebivalište u trenutku rođenja djeteta.

Ako se dijete rodi izvan braka ili nakon smrti oca, prebivalište na temelju rođenja djeteta jest majčino prebivalište u trenutku rođenja djeteta.

Sposobnost

Sposobnost osobe za sklapanje braka uređena je člankom 14. Zakona o braku (Zakon 104(I)/2013) kojim je propisano da osoba nije sposobna sklopiti brak ako je mlađa od 18 godina ili u trenutku sklapanja braka ne može dati svoj pristanak zbog duševne bolesti ili poremećaja, neurološke ili druge bolesti ili zbog ovisnosti o drogama zbog koje nije sposobna razumjeti što čini i biti svjesna toga.

Međutim, čak i ako je dotični par (ili jedna od osoba u paru) mlađi od 18 godina, smatra se da su sposobni sklopiti brak ako imaju najmanje 16 godina ili ako su njihovi skrbnici dali pisanu suglasnost za to ili ako postoje opravdani razlozi za sklapanje braka. Ako se prethodno navedena suglasnost odbije ili ako nema skrbnika, o pitanju sposobnosti određene osobe da sklopi brak trebao bi odlučiti obiteljski sud okruga u kojem dotična osoba ima boravište.

Kad je riječ o pravnoj i poslovnoj sposobnosti, člankom 11. poglavlja 149. Zakona o ugovorima predviđeno je da je osoba sposobna sklapati ugovore ako je zdravog razuma i ako joj ta sposobnost nije oduzeta u skladu sa zakonom. Zakonom je predviđeno da se ne smatra da osoba koja je u braku nije sposobna sklapati ugovore samo zato što je mlađa od 18 godina.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Za pravni odnos između roditelja i djeteta, uključujući roditeljsku odgovornost, uzdržavanje i kontakt, mjerodavno je ciparsko pravo, posebno Zakon o odnosu između roditelja i djece (Zakon 216/90).

Uredba (EZ) br. 2201/2003 (Bruxelles IIa) i Uredba (EZ) br. 4/2009, kao i Haška konvencija iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju te o suradnji s obzirom na roditeljsku odgovornost i mjere dječje zaštite isto se tako primjenjuju na stvari koje su njima obuhvaćene.

3.4.2 Posvojenje

Ako se postupak posvojenja vodi na ciparskim sudovima, primjenjuje se ciparsko pravo bez obzira na to je li predmet koji se odnosi na posvajanje prekogranične prirode.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Pitanja povezana sa sklapanjem i razvrgnućem braka u Cipru uređena su Zakonom o braku iz 2003. (Zakon 104(I)/2003). Podliježu i Konvenciji UN-a o pristanku na brak, minimalnoj dobi za zaključivanje braka i registraciji brakova, kako je ratificirana u Republici Cipru Zakonom 16(III)/2003.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Za pitanja povezana s razvodom braka mjerodavan je članak 111. Ustava i Zakon o pokušaju pomirenja i vjerskom razvrgnuću braka iz 1990. (Zakon 22/1990) u pogledu vjerskog braka te Zakon o braku (Zakon 104(I)/2003).

Haška konvencija o priznanju razvoda i zakonskih rastava iz 1971., kako je ratificirana u Republici Cipru Zakonom 14(III)/1983, primjenjuje se na pitanja povezana s priznanjem razvoda i zakonskih rastava.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Obveze uzdržavanja

Na temelju Zakona o bračnoj imovini (Zakon 232/1991), kako je izmijenjen:

ako bračni drugovi prestanu živjeti zajedno, sud može na zahtjev jednog bračnog druga izdati nalog za uzdržavanje u skladu s kojim drugi bračni drug mora plaćati naknadu za uzdržavanje bračnom drugu koji je podnio zahtjev.

Obveze uzdržavanja između bivših bračnih drugova primjenjuju se ako se bilo koji od njih ne može uzdržavati vlastitim prihodima ili imovinom i:

(a) ako nakon stupanja razvoda na snagu ili nakon razdoblja navedenih u nastavku, zbog svoje dobi ili zdravstvenog stanja ne može dobiti posao ili nastaviti raditi te si tako osigurati sredstva za samostalno uzdržavanje;

(b) ako skrbi o maloljetniku ili punoljetnom djetetu ili drugoj uzdržavanoj osobi koja se ne može brinuti sama o sebi zbog tjelesne ili duševne bolesti te osoba koja podnosi zahtjev zato ne može pronaći prikladno zaposlenje;

(c) ne može pronaći stabilno i prikladno zaposlenje ili mu je potrebno strukovno obrazovanje u trajanju o najviše tri godine od trenutka stupanja razvoda na snagu;

(d) u svim drugim slučajevima u kojima je uzdržavanje u trenutku u kojem razvod stupa na snagu potrebno zbog načela pravičnosti.

Uzdržavanje se može odbiti ili ograničiti zbog opravdanih razloga, posebno ako je brak kratko trajao ili je bračni drug koji bi mogao imati pravo na uzdržavanje odgovoran za razvod ili prestanak zajedničkog života ili ako je namjerno izazvao vlastito nepovoljno ekonomsko stanje.

Osim toga, pravo na uzdržavanje trebalo bi se prekinuti ili bi se nalog o uzdržavanju trebao izmijeniti na odgovarajući način ako je to potrebno u skladu s okolnostima.

Obveze uzdržavanja maloljetnog djeteta

U skladu sa Zakonom o odnosu između roditelja i djece (Zakon 216/90), za uzdržavanje maloljetnog djeteta zajedno su odgovorni roditelji u skladu s vlastitim financijskim mogućnostima. Prethodno navedena obveza roditelja može se nastaviti na temelju odluke i sudske nagodbe i nakon što dijete postane punoljetno ako je to opravdano iznimnim okolnostima (na primjer ako je riječ o djetetu s invaliditetom ili ako dijete služi u nacionalnoj gardi ili pohađa nastavu u obrazovnoj ustanovi ili strukovnoj školi).

Roditelji su obvezni uzdržavati maloljetno dijete čak i ako ono ima vlastitu imovinu.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Primjenjuje se članak 13. Zakona 232/1991 u skladu s kojim je opće pravilo da brak ne mijenja samostalnost bračnih drugova kad je riječ o imovini. Međutim, člankom 14. Zakona dopušteno je jednom bračnom drugu da zatraži imovinu drugog u slučaju rastave ili poništenja braka, pod uvjetom da je bračni drug koji podnosi zahtjev na bilo koji način pridonio povećanju imovine drugog bračnog druga. Stranka koja podnosi zahtjev može pravnim putem zatražiti da joj se isplati dio povećanja imovine kojem je pridonijela.

Smatra se da doprinos jednog od bračnih drugova povećanju imovine drugog bračnog druga iznosi trećinu povećanja, osim ako se može dokazati da je manji ili veći.

Povećanje imovine bračnog druga ne uključuje imovinu stečenu u obliku dara, nasljedstva, ostavine ili druge donacije.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Za nasljeđivanje i sva pitanja povezana s nasljedstvom, osim obrasca koji se upotrebljava za sastavljanje i povlačenje oporuke, mjerodavna je Uredba (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

U skladu s člankom 22. prethodno navedene Uredbe osoba može za pravo koje će urediti u cijelosti njezino nasljeđivanje izabrati pravo države čiji je državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti. Odabir prava izvršava se izričitom izjavom.

Ako postoji oporuka, primjenjuje se Haška konvencija od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja. U skladu s člankom 1. te Konvencije, oblik oporučnog raspolaganja valjan je ako je u skladu s unutarnjim pravom:

(a) mjesta na kojem je oporučitelj sastavio oporuku ili

(b) države koje je oporučitelj državljanin u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti ili

(c) mjesta na kojem je oporučitelj imao prebivalište ili uobičajeno boravište u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti ili

(d) kad je riječ o nekretninama, mjesta na kojem se nekretnine nalaze.

3.8 Nekretnine

Uredba (EZ) br. 593/2008 (Rim I), kojom je predviđeno da se na ugovor primjenjuje pravo koje su stranke odabrale, primjenjuje se na odnose iz kojih nastaju obveze povezane s nekretninama. Ako nije odabrano određeno pravo, primjenjuje se članak 4. Uredbe, u kojem je izričito određeno primjenjivo pravo u svakom slučaju.

Kad je riječ o ugovorima koji se odnose na stvarna prava, u skladu sa sudskom praksom ciparskih sudova, sud primjenjuje pravo države u kojoj se nekretnina nalazi (*lex situs*).

3.9 Nesolventnost

Primjenjivo pravo utvrđeno je Uredbom (EZ) br. 1346/2000 o stečajnom postupku, a riječ je o pravu države na čijem je području pokrenut takav postupak.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 18/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Luksemburg

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.5.1 Brak
    - 3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva
    - 3.5.3 Razvod i sudski razvod
    - 3.5.4 Obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva
  - 3.8 Nekretnine
  - 3.9 Nesolventnost

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

U Luksemburgu ne postoji Zakonik o međunarodnom privatnom pravu. Odredbe o sukobu zakona u domaćem pravu nalaze se u različitim zakonima i posebnim propisima. To je uglavnom uređeno multilateralnim međunarodnim konvencijama i europskim sekundarnim zakonodavstvom.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Znatan broj pravila o sukobu zakona dolazi iz multilateralnih međunarodnih konvencija kojih je Luksemburg stranka. Većina su tih konvencija konvencije Haške konferencije za međunarodno privatno pravo.

Njihov je popis dostupan na internetskim stranicama [Haške konferencije](#).

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Neke bilateralne konvencije sadržavaju pravila o sukobu zakona. Za pojedinosti posjetite internetske stranice [Legilux](#).

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

U pitanjima osobnog statusa sud primjenjuje pravila o sukobu zakona na vlastitu inicijativu. To nije slučaj ako stranke imaju slobodan izbor prava, primjerice u ugovornim pitanjima zbog načela kojim se strankama daje sloboda odabira mjerodavnog prava. U takvim slučajevima sud primjenjuje pravila o sukobu zakona na vlastitu inicijativu samo u slučaju jasne povrede prava.

Sud pred kojim je pokrenut postupak automatski će primijeniti svoje nacionalno pravo ako stranke nisu zatražile primjenu stranog prava.

2.2 Upućivanje

U Luksemburgu, u područjima koja nisu obuhvaćena međunarodnom konvencijom ili europskim propisom kojim se izričito isključuje uzvraćanje i daljnje upućivanje (*renvoi*), sudskom praksom dopušteno je uzvraćanje i daljnje upućivanje do određene mjere. Ako je u instrumentu uzvraćanja i daljnjeg upućivanja određeno nacionalno pravo suda pred kojim je pokrenut postupak u slučaju sukoba zakona, uzvraćanje i daljnje upućivanje dopušteno je, ali ne ide dalje od toga. Smatra se da se njime upućuje na materijalno pravo suda pred kojim je pokrenut postupak.

Uzvraćanje i daljnje upućivanje isključeno je u predmetima u kojima stranke imaju slobodu odabira mjerodavnog prava.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

To je slučaj kada zbog promjene povezujućih čimbenika kojima se određuje mjerodavno pravo situacija podliježe dvama različitim pravnim sustavima. Definirana je kao sukob zakona kroz vrijeme zbog prostorne promjene povezujućih čimbenika.

U Luksemburgu se novi zakon može primijeniti na buduće učinke situacije koja je utvrđena u prošlosti, ali ima učinke u sadašnjosti. Međutim, novi zakon kojim se određuju pravila o sukobu zakona mora se primijeniti kada nastupe promjene u situaciji utvrđenoj starim zakonom koji se još uvijek smatra mjerodavnim.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U sljedećim slučajevima sud pred kojim je pokrenut postupak mora primijeniti svoje nacionalno pravo, čak i ako je pravilima o sukobu zakona propisana nadležnost stranog prava:

- nije moguće odrediti strano pravo,
- uključene su osobe bez državljanstva,
- u stranom pravu ne postoji rješenje,
- u slučaju hitnih privremenih mjera,
- strano pravo u suprotnosti je s javnim poretkom države suda pred kojim je pokrenut postupak.

Ako su odredbe odmah primjenjive, sud mora primijeniti i svoje nacionalno pravo (*lex fori*) u odnosu na sljedeće:

- zakone procesnog prava i zakone kojima se uređuju sudovi,
- zakonske odredbe za zaštitu radnika i zakonske odredbe kojima se uređuju ugovori o najmu,
- pravnu zaštitu potrošača,

- ako stranke s jasno prijevornim namjerama odluče da neće primjenjivati nacionalno pravo suda pred kojim je pokrenut postupak, već strano mjerodavno pravo, sud mora odbiti primjenu tog prava i primijeniti svoje nacionalno pravo.

2.5 Dokaz stranog prava

Budući da je u Luksemburgu strano pravo činjenica koju luksemburški sud mora uzeti u obzir, teret dokazivanja u načelu je na onome tko odabire strano pravo. Stoga je teret dokazivanja na strankama, točnije na stranci čiji je zahtjev podložan stranom pravu.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U načelu, ugovorne obveze uređene su na temelju volje koju izražavaju stranke, podložno poštovanju obveznih zakonskih odredaba kojima se uređuju javni poredak i povreda zakona.

Ako stranke ne izraze preferenciju, primjenjuju se odredbe Rimske konvencije iz 1980. i Uredbe (EZ) br. 593/2008 od 17. lipnja 2008. U potonjem slučaju sud će primijeniti pravo koje je objektivno najprikladnije.

3.2 Izvanugovorne obveze

U načelu, izvanugovorne obveze uređene su pravom mjesta nastanka štete ili obveze, osim ako je drugo mjerodavno pravo uže povezano s činjenicama ili se primjenjuje međunarodna konvencija.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U načelu, osobni status podliježe nacionalnom pravu fizičke osobe, uz iznimku kriterija specifičnih za pojedinu situaciju, kao što je uobičajeno boravište predmetnih osoba, a posebno djece. Navedeno se odnosi i na tvorbu, sastav i uvjete za promjenu imena jer je to dio statusa osobe.

Opća sposobnost sklapanja pravnih poslova i sposobnost pokretanja pravnog postupka uređene su nacionalnim pravom predmetne osobe. Međutim, *locus standi* uređen je pravom mjerodavnim za to pravo, s obzirom na to da utječe na srž zakona. U ugovornim pitanjima to se pravilo ublažava ako jedna od stranaka djeluje u dobroj vjeri, no poziva se na nesposobnost na temelju koji ne postoji u državi u kojoj je radnja izvršena. Pravo mjesta gdje je radnja izvršena tada će zamijeniti nacionalno pravo.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

U Luksemburgu se u pitanjima zakonitog podrijetla u načelu primjenjuje pravo kojim je uređen brak, to jest zajedničko nacionalno pravo roditelja, pravo zajedničkog prebivališta ili *lex fori*.

Sve povezano s utvrđivanjem biološkog podrijetla u načelu je uređeno nacionalnim pravom djeteta.

U pogledu vrste dokaza koji se zahtijeva za utvrđivanje roditeljstva, materijalnih pretpostavki za priznanje, roka i uvjeta u kojima se ne može podnijeti zahtjev za osporavanje roditeljstva kao i sredstava obrane od tog zahtjeva primjenjuje se nacionalno pravo djeteta.

3.4.2 Posvojenje

– Uvjeti za posvojenje

Uvjeti za posvojenje u načelu su, u skladu s člankom 370. Građanskog zakonika (*Code civil*), uređeni nacionalnim pravom posvojitelja (posvojiteljâ). Ako oba bračna druga posvojitelja imaju različito državljanstvo, mjerodavno je pravo zajedničkog uobičajenog boravišta u trenutku podnošenja zahtjeva. Međutim, uvjeti koje treba ispuniti za posvojenje i dalje su u načelu uređeni nacionalnim pravom posvojenika. Iznimka od tog načela slučaj je kada posvojenik stekne državljanstvo posvojitelja na temelju posvojenja. U tom su slučaju uvjeti uređeni nacionalnim pravom posvojitelja.

– Učinci posvojenja

Učinci posvojenja uređeni su nacionalnim pravom posvojitelja (posvojiteljâ). U slučaju da posvajaju bračni drugovi koji imaju različito državljanstvo ili su bez državljanstva, ili ako je jedan bračni drug osoba bez državljanstva, mjerodavno je pravo njihova zajedničkog uobičajenog boravišta u trenutku posvojenja.

U slučaju posvojenja u inozemstvu može doći do sukoba između pravila nadležnosti utvrđenih nacionalnim pravom posvojitelja odnosno pravila nadležnosti utvrđenih nacionalnim pravom posvojenika. U tim slučajevima posvojenje se smatra valjanim ako su poštovana pravila utvrđena pravom zemlje u kojoj je posvojenje zasnovano i ako je posvojenje zasnovano pred nadležnim tijelima koja podliježu tom pravu.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

– Uvjeti za valjanost braka

Formalni zahtjevi u načelu su uređeni pravom mjesta sklapanja braka.

Kako bi brak bio valjan na temelju Haške konvencije od 14. ožujka 1978. o zaključivanju i priznavanju valjanosti braka, moraju biti ispunjene materijalne pretpostavke određene domaćim zakonima svakog bračnog druga. Domaći zakoni su navedeni u pravilima o sukobu zakona države sklapanja braka. Pod uvjetom da barem jedan bračni drug ima državljanstvo te države ili u njoj ima uobičajeno boravište, moraju se poštovati materijalne pretpostavke koje se zahtijevaju pravom države sklapanja braka. Zakon kojim se uređuju uvjeti za valjanost braka primjenjuje se i na materijalne pretpostavke za bilo koju tužbu za poništenje braka.

U slučaju brakova sklopljenih u inozemstvu postoji pretpostavka valjanosti ako je vjenčani list sastavljen u skladu s formalnim zahtjevima prava mjesta sklapanja braka. Priznanje se može odbiti ako je brak sklopljen u inozemstvu očito nespojiv s javnim poretkom Luksemburga.

– Učinci braka

Ako ne postoji zajedničko državljanstvo, učinci u Luksemburgu u načelu su uređeni pravom zajedničkog prebivališta bračnih drugova, to jest mjesta gdje par stvarno boravi.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Na izvanbračnu zajednicu ne primjenjuju se pravila o sukobu zakona jer prema luksemburškom pravu odnosi između nevjenčanih parova smatraju se *de facto* okolnostima.

Pravo koje se primjenjuje na partnerstva sklopljena u Luksemburgu nacionalno je pravo.

Partneri koji su prvotno registrirali svoje partnerstvo u inozemstvu mogu biti upisani u građanski registar, pod uvjetom da su oba partnera ispunila zahtjeve članka 4. u trenutku kada je partnerstvo sklopljeno u inozemstvu. Nakon što je partnerstvo sklopljeno u inozemstvu priznato u Luksemburgu primjenjuju se iste pogodnosti kao i one dodijeljene luksemburškim partnerstvima.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Ako bračni drugovi imaju isto državljanstvo, razvod braka i zakonska rastava uređeni su nacionalnim pravom bračnih drugova. U suprotnom, primjenjuje se pravo njihova stvarnog zajedničkog prebivališta. Ako nije ispunjen ni jedan kriterij, primjenjuje se *lex fori*.

Ta se pravila primjenjuju i na dopuštenost razvoda braka općenito, njegove uzroke, njegove učinke i povezane mjere.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Na temelju članka 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 o obvezama uzdržavanja pravo koje se primjenjuje u tom pogledu utvrđuje se u skladu s Haškim protokolom od 23. studenoga 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. U načelu primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta uzdržavane osobe, ali stranke mogu za postupke koji su već pokrenuti ugovoriti nacionalno pravo ili jedno od sljedećih prava:

- a) pravo države koje je jedna od stranaka državljanin u trenutku određivanja;
- b) pravo države u kojoj jedna od stranaka ima uobičajeno boravište u trenutku određivanja;
- c) pravo koje su stranke odredile za uređenje njihova imovinskog režima ili pravo koje se primjenjuje na taj režim
- d) pravo koje su stranke odredile za uređenje njihova razvoda ili zakonske rastave ili pravo koje se primjenjuje na taj razvod ili zakonsku rastavu.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Bračnoimovinski režim podliježe domaćem pravu koje su bračni drugovi odredili prije sklapanja braka.

Ako u trenutku sklapanja braka bračni drugovi nisu odredili primjenjivo pravo, ono se određuje u skladu s Haškom konvencijom od 14. ožujka 1978. o pravu mjerodavnom za režime bračne stečevine.

Na temelju Haške konvencije od 14. ožujka 1978. bračni drugovi mogu odrediti samo jedno od sljedećeg:

1. pravo države koje je jedan od bračnih drugova državljanin u trenutku određivanja;
2. pravo države u kojoj jedan od bračnih drugova ima uobičajeno boravište u trenutku određivanja;
3. pravo prve države na čijem području jedan od bračnih drugova uspostavi novo uobičajeno boravište nakon sklapanja braka.

Pravo koje je tako određeno primjenjuje se na svu njihovu imovinu.

Međutim, bez obzira na to jesu li bračni drugovi odredili pravo kako je prethodno opisano, u pogledu sve svoje nepokretne imovine, ili njezina dijela, mogu odrediti pravo mjesta gdje se ta nepokretna imovina nalazi. Oni isto tako mogu odrediti da nepokretna imovina stečena nakon sklapanja braka podliježe pravu mjesta gdje se ona nalazi.

Ako stranke ne odaberu mjerodavno pravo, sudac će morati doznati koji je bio njihov prešutni odabir. Pretpostavlja se da se primjenjuje domaće pravo države na čijem su državnom području uspostavili svoje prvo uobičajeno boravište nakon pretpostavljenog sklapanja braka.

Međutim, u skladu s Haškom konvencijom od 14. ožujka 1978. bračnoimovinski režim podliježe domaćem pravu države zajedničkog državljanstva bračnih drugova u sljedećim slučajevima:

1. ako je država dala izjavu iz članka 5. i njezini učinci nisu isključeni stavkom 2. tog članka;
2. ako država nije stranka Konvencije, njezino domaće pravo primjenjuje se na temelju njezina međunarodnog privatnog prava, a bračni drugovi svoje su prvo uobičajeno boravište nakon sklapanja braka uspostavili:

(a) u državi koja je dala izjavu iz članka 5.

ili

(b) u državi koja nije stranka Konvencije i čijim je međunarodnim privatnim pravom predviđena i primjena njezina nacionalnog prava;

3. ako bračni drugovi nisu svoje prvo uobičajeno boravište nakon sklapanja braka uspostavili na državnom području iste države.

Ako bračni drugovi nemaju uobičajeno boravište na državnom području iste države i nemaju zajedničko državljanstvo, njihov bračnoimovinski režim podliježe domaćem pravu države s kojom imaju najbližije veze, uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti.

Moguće je dobrovoljno promijeniti mjerodavno pravo ako je to dopušteno novim odabranim pravom.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Odredbe Uredbe (EU) br. 650/2012 od 4. srpnja 2012. primjenjuju se na nasljeđivanje na dan ili nakon 17. kolovoza 2015. Prema članku 21. te Uredbe pravo mjerodavno za nasljeđivanje u cijelosti pravo je države u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti.

Luksemburškim pravilima o sukobu zakona i dalje se uređuje nasljeđivanje do 17. kolovoza 2015.

– Zakonsko nasljeđivanje

U Luksemburgu je nasljeđivanje podijeljeno u nekoliko vrsta prema vrsti imovine: pokretna imovina te jedan ili više predmeta nepokretne imovine. Za određivanje je li imovina pokretna ili nepokretna primjenjuje se *lex fori*.

Nasljeđivanje pokretne imovine u načelu je uređeno pravom posljednjeg prebivališta umrloga na dan njegove smrti. Prebivalište se utvrđuje u skladu s pravilima Građanskog zakonika.

Nasljeđivanje nepokretne imovine podliježe pravu države u kojoj se nalazi svaki predmet imovine.

– Oporučno nasljeđivanje

U načelu, to je status osobe kojim se uređuje njezina pravna sposobnost za raspolaganje imovinom nakon smrti. Međutim, posebni slučajevi nesposobnosti uređeni su nasljednim pravom. Opća pravna sposobnost osobe da bude primatelj dara obuhvaćena je osobnim statutom.

3.8 Nekretnine

Vlasništvo nad imovinom određuje se, u skladu s člankom 3. Građanskog zakonika, na temelju prava države u kojoj se ta imovina nalazi. Navedeno se primjenjuje i na sadržaj stvarnih prava na koja bi se time moglo utjecati, njihovo zasnivanje i prijenos te dosjelost.

3.9 Nesolventnost

Izvan područja primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 i Uredbe (EU) br. 2015/848 o postupku u slučaju insolventnosti primjenjuje se pravo mjesta gdje je taj postupak pokrenut.

Navedeno se primjenjuje na učinke svih kolektivnih postupaka pokrenutih u Luksemburgu te na one pokrenute u inozemstvu. Međutim, za konkretne učinke stečaja jedne od stranaka na prava na koja se može pozvati druga ugovorna strana mjerodavno je pravo države u kojoj je stečaj proglašen.

Sudska nadležnost tog prava ograničena je na specifične učinke stečaja te se ne primjenjuje na sve aspekte poslovanja u stečaju.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 03/05/2019

Koje će se pravo primjenjivati? - Malta

SADRŽAJ

- 1 [Izvori važećih pravila](#)
  - 1.1 [Nacionalna pravila](#)
  - 1.2 [Multilateralne međunarodne konvencije](#)
  - 1.3 [Glavne bilateralne konvencije](#)
- 2 [Provedba pravila o sukobu prava](#)
  - 2.1 [Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava](#)
  - 2.2 [Upućivanje](#)
  - 2.3 [Promjena povezujućeg faktora](#)
  - 2.4 [Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu](#)
  - 2.5 [Dokaz stranog prava](#)
- 3 [Pravila o sukobu prava](#)
  - 3.1 [Ugovorne obveze i pravni akti](#)
  - 3.2 [Izvanugovorne obveze](#)
  - 3.3 [Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status \(ime, prebivalište, svojstvo\)](#)
  - 3.4 [Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje](#)
    - 3.4.1 [Uspostava odnosa roditelj-dijete](#)
    - 3.4.2 [Posvojenje](#)
  - 3.5 [Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja](#)
    - 3.5.1 [Brak](#)
    - 3.5.2 [Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva](#)
    - 3.5.3 [Razvod i sudski razvod](#)
    - 3.5.4 [Obveze uzdržavanja](#)
  - 3.6 [Bračnoimovinski režimi](#)
  - 3.7 [Oporuke i nasljedstva](#)
  - 3.8 [Nekretnine](#)

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Obvezna je primjena nacionalnih propisa (tj. pisanog prava). Ti su propisi besplatno dostupni na [internetnoj stranici](#) Zakoni Malte (Laws of Malta). Budući da je Malta pristupila Europskoj uniji 2004., njezin pravni sustav obuhvaća i zakonodavstvo EU-a, koje se izravno primjenjuje ili se prenosi u malteško zakonodavstvo i koje u pravilu ima veću pravnu snagu od domaćeg zakonodavstva.

Iako načelo presedana formalno ne postoji u malteškom pravu i njegova primjena u Malti nije obvezna, malteški sudovi obično uzimaju u obzir prethodne presude, osobito odluke Žalbenog suda i Ustavnog suda (koji su viši malteški sudovi).

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

- Konvencija od 5. listopada 1961. o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava
- Konvencija od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima
- Konvencija od 18. ožujka 1970. o izvođenju dokaza u inozemstvu u građanskim ili trgovačkim stvarima
- Konvencija od 25. listopada 1980. o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece
- Konvencija od 25. listopada 1980. o međunarodnom pristupu pravnoj zaštiti
- Konvencija od 1. srpnja 1985. o mjerodavnom pravu za zaklade i njihovom priznavanju
- Konvencija od 25. siječnja 1988. o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim stvarima
- Konvencija od 16. siječnja 1992. o zaštiti arheološke baštine
- Konvencija od 29. svibnja 1993. o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem
- Konvencija od 19. listopada 1996. o nadležnosti, primjenjivom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece
- Rimski konvencija iz 1980. o pravu primjenjivom na ugovorne obveze
- Konvencija od 30. lipnja 2005. o sporazumima o izboru suda
- Konvencija od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja
- Protokol od 23. studenoga 2007. o pravu primjenjivom na obveze uzdržavanja

Malta je ratificirala i brojne ugovore Ujedinjenih naroda; status ratifikacije dostupan je [ovdje](#).

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Koliko nam je poznato, Malta nije stranka ni jedne bilateralne konvencije koja sadržava odredbe o odabiru prava.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Sudac ne može primijeniti pravila o sukobu zakona *ex officio*; takva su pravila primjenjiva samo ako se barem jedna od stranaka u postupku poziva na sukob zakona. Stranka koja se poziva na sukob zakona mora dokazati sadržaj stranog prava na način koji je sudu prihvatljiv. Ako se ni jedna stranka ne pozove na sukob zakona ili ako postoji razumna sumnja u dokaz, domaći sudovi odlučuju u skladu s malteškim pravom.

2.2 Upućivanje

Stajalište Malte u pogledu primjene doktrine uzvrata i upućivanja na daljnje pravo nije jasno. Kodificirana pravila o odabiru prava ograničena su i stoga sudovi pri određivanju prava koje bi se trebalo primijeniti u određenom predmetu vrlo često moraju primjenjivati nekodificirana pravila međunarodnog privatnog prava. Malteški sudovi presudili su da se, s obzirom na to da ne postoji zakonodavstvo kojim se uređuje međunarodno privatno pravo, malteški sudovi mogu oslanjati na načela engleskog običajnog prava. S obzirom na navedeno, malteški sudovi preuzeli su englesku primjenu doktrine uzvrata i upućivanja na daljnje pravo. Iz navedenoga proizlazi da se doktrina uzvrata i upućivanja na daljnje pravo neće primjenjivati u pogledu štetne radnje, osiguranja i ugovora. Međutim, primjenjuje se na valjanost oporuka, potraživanja u vezi s nekretninama u inozemstvu i pitanja obiteljskog prava.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

To se pitanje rješava tako da se u svakom pravilu o odabiru prava određuje rok za utvrđivanje poveznice.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Malteški sudovi mogu odbiti primjenu stranog prava ako je protivno malteškoj javnoj politici i ako se to strano pravo može smatrati stranim poreznim ili kaznenim pravom.

2.5 Dokaz stranog prava

Prigovor o stranom pravu valja dokazati kao činjenicu, a ne kao pravno pitanje. Malteški sudovi ovlašteni su za tumačenje domaće zakonodavstva i ne smiju sami tumačiti sadržaj stranog prava. Da bi se razumjelo strano pravo, Sud imenuje stručnjake za strano pravo. Stranke u postupku mogu u okviru svojih dokaza podnijeti i izvješća koja su sastavili različiti stručnjaci.

Teret je dokaza na stranci koja podnosi takav prigovor, odnosno na optuženiku u postupku.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U predmetima koji se odnose na ugovorne obveze u zemljama izvan EU-a primjenjuje se Rimski konvencija iz 1980., kao posljedica Zakona o potvrđivanju Rimske konvencije o ugovornim obvezama, poglavlje 482. Zakona Malte. S druge strane, ugovorne obveze unutar država članica EU-a uređuju se Uredbom (EZ) br. 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Uredba Rim I).

3.2 Izvanugovorne obveze

Pravila o sukobu zakona za izvanugovorne obveze uređena su Uredbom (EZ) br. 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Uredba Rim II).

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Malteško državljanstvo stječe se rođenjem ako je barem jedan od djetetovih roditelja državljanin Malte.

Za razliku od državljanstva, uobičajeno boravište pojedinac može odabrati kad postane punoljetan. Uobičajeno boravište dodjeljuje se prema mjestu u kojem osoba prebiva s namjerom da ondje prebiva na neodređeno vrijeme ili trajno.

Sposobnost preuzimanja određenih obaveza, kao što je sklapanje braka, sklapanje ugovora, obavljanje poslovne djelatnosti, sastavljanje oporuke itd., utvrđuje se u skladu s pravilima kojima se uređuje određeno područje.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Odgovornosti roditelja prema djetetu utvrđene su malteškim Građanskim zakonikom; međutim, roditeljska prava prestaju *ipso jure* kad dijete navrší osamnaest godina. Malteška sudska nadležnost utvrđena je Uredbom (EZ) br. 2001/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću (Bruxelles II.a). O tome se dodatno raspravlja u [relevantnom odjeljku](#).

3.4.2 Posvojenje

Posvojenje je uređeno i malteškim Građanskim zakonikom, koji malteški sudovi primjenjuju svaki put kad je mjerodavan. Međudržavna posvojenja priznata su malteškim pravom u smislu Konvencije o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Službena valjanost braka uređena je pravom mjesta u kojem je brak sklopljen. U Malti su formalnosti u pogledu braka utvrđene u poglavlju 255. Zakona Malte ([Zakon o braku](#)). Tim su zakonom među ostalim uređena i ograničenja u pogledu braka. Jedno od ograničenja navedenih u tom zakonu je i činjenica da je „brak sklopljen između osoba od kojih je jedna mlađa od šesnaest godina nevažeći”.

Kao primjenjivo pravo u Malti u obzir se uzima domicil supružnika.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Civilne zajednice uređene su poglavljem 530. Zakona Malte (Zakon o civilnim zajednicama), koje upućuje na poglavlje 255. Zbog toga u pogledu civilnih zajednica moraju biti ispunjene formalnosti i zahtjevi utvrđeni poglavljem 255.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Malteški sud bit će nadležan u postupku razvoda samo u skladu s Uredbom (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću. O tome se dodatno raspravlja u [relevantnom odjeljku](#).

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Malta je obvezana Uredbom (EZ) br. 4/2009 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja. O tome se dodatno raspravlja u [relevantnom odjeljku](#).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Primjenjivo pravo u Malti je pravo mjesta u kojemu se nalazi zajedničko kućanstvo (*lex situs*). Člankom 1316. Građanskog zakonika predviđeno je da svaki brak sklopljen u Malti dovodi do primjene sustava bračne stečevine. Nadalje, između supružnika koji su sklopili brak izvan Malte, ali koji su se naknadno nastanili u Malti, sustav bračne stečevine stupa na snagu čim se nastane u Malti, osim ako su prethodno sklopili ugovor kojim je isključen sustav bračne stečevine.

3.7 Oporuke i nasljedstva

U predmetima koji se odnose na oporuke i nasljedstva malteški sudovi dosljedno primjenjuju običajno pravo. Prema tome, „kad je riječ o zakonskom nasljeđivanju (odnosno, ako ne postoji oporuka), na nasljeđivanje pokretne imovine primjenjuje se pravo domicila oporučitelja u trenutku smrti; na nasljeđivanje nepokretne imovine primjenjuje se pravo koje je mjerodavno u mjestu u kojem se nalazi imovina. U predmetima u kojima postoji oporuka sposobnost oporučitelja da sastavi oporuku određuje se pravom domicila oporučitelja na datum sastavljanja oporuke. Nasljednik će moći primati pokretnine ako za to ima sposobnost prema pravu svojeg domicila ili prema pravu domicila oporučitelja”. Nadalje, „oporuka je formalno važeća ako je u skladu s bilo kojim od sljedećih prava: pravom mjesta u kojem je oporuka izvršena (to jest mjesta potpisivanja oporuke uz prisutnost svjedoka) u trenutku izvršenja; pravom domicila, uobičajenog boravišta ili zemlje nacionalnosti oporučitelja u trenutku izvršenja oporuke; pravom domicila, uobičajenog boravišta ili zemlje nacionalnosti oporučitelja u trenutku smrti. Oporuka je i formalno važeća za prijenos nepokretne imovine ako je u skladu s pravom koje je mjerodavno u mjestu u kojem se imovina nalazi.”

3.8 Nekretnine

3.9 Nesolventnost

Malta je obvezana Uredbom (EZ) br. 1346/2000 o stečajnom postupku, kako je izmijenjena. Tom su Uredbom među ostalim utvrđena relevantna pravila u postupcima koji obuhvaćaju djelomično ili potpuno oduzimanje imovine dužnika i imenovanje stečajnog upravitelja ako su glavni interesi dužnika u državi članici EU-a. U predmetima koji nisu obuhvaćeni područjem primjene Uredbe (EZ) br. 1346/2000 primjenjivat će se malteško pravo ako nadležnost ima malteški sud, odnosno ako je trgovačko društvo registrirano u Malti.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [PI](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.5.1 Brak
    - 3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva
    - 3.5.3 Razvod i sudski razvod
    - 3.5.4 Obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva
  - 3.8 Nekretnine
  - 3.9 Nesolventnost

NAPOMENA: Odgovori u nastavku NE PRIMJENJUJU SE na situacije koje su uređene pravom EU-a

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Zakon o međunarodnom privatnom pravu od 4. veljače 2011. (Zbornik zakona 2011/80, točka 432., kako je izmijenjena) („ZMPP”)

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija od 17. srpnja 1905. u pogledu oduzimanja građanskih prava i sličnih mjera zaštite

Haška konvencija od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja

Haška konvencija od 5. listopada 1961. o ovlastima nadležnih tijela i mjerodavnom pravu za zaštitu djece

Haška konvencija od 4. svibnja 1971. o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama

Haška konvencija od 2. listopada 1973. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja

Konvencija o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze otvorena za potpisivanje u Rimu 19. lipnja 1980.

Haška konvencija od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Poljska je potpisnica niza bilateralnih sporazuma o pravnim poslovima, kojima se utvrđuju i pravila o sukobu zakona. Među njima su i sporazumi s državama članicama EU-a i trećim zemljama. Budući da instrumenti koji su obvezujući za države članice EU-a i uključuju pravila o sukobu zakona u različitim područjima imaju **prednost** pred bilateralnim sporazumima sklopljenima između država članica, u načelu su u praksi važni samo sporazumi sklopljeni s trećim zemljama.

Među njima su sporazumi s Bjelarusom (26. listopada 1994.), Rusijom (16. rujna 1996.), Ukrajinom (24. svibnja 1993.), Demokratskom Narodnom Republikom Korejom (28. rujna 1986.), Kubom (18. studenoga 1982.), Vijetnamom (22. ožujka 1993.) i, sukcesijom (na temelju sporazuma s Jugoslavijom od 6. veljače 1960.), s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom te Srbijom.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Da, sud pravila o sukobu zakona primjenjuje *ex officio*. Primjenjuje i strano pravo *ex officio* ako se na temelju pravila o sukobu zakona utvrdi da je to pravo mjerodavno za određeno pitanje.

2.2 Upućivanje

U skladu s člankom 5. ZMPP-a, u poljskom je pravu dopušteno samo obrnuto upućivanje.

Stavak 1. ne primjenjuje se ako je mjerodavno pravo utvrđeno:

1. odabirom prava;
2. u odnosu na oblik pravnog posla;
3. u odnosu na ugovorne obveze, izvanugovorne obveze ili jednostrane pravne poslove za koje je mjerodavno pravo propisano ovim Zakonom.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Odstupanja od primjene prava navedenog u pravilima o sukobu zakona u pogledu pravnih odnosa utvrđena su u člancima 3. i 10. ZMPP-a.

Članak 3. stavak 1. Ako se Zakonom zahtijeva primjena domovinskog prava, a nije moguće utvrditi državljanstvo dotične osobe, ili ona nema državljanstvo, ili nije moguće utvrditi sadržaj domovinskog prava, mjerodavno je pravo mjesta prebivališta osobe, a ako osoba nema prebivalište, mjerodavno je pravo njezina uobičajenog boravišta.

Članak 10. stavak 1. Ako nije moguće utvrditi okolnosti na temelju kojih se određuje mjerodavno pravo, mjerodavno je ono pravo koje je najbliže povezano s predmetnim pravnim odnosom. Nadalje, poljsko je pravo mjerodavno kad nije moguće u razumnom roku utvrditi sadržaj mjerodavnog stranog prava.

Nadalje, člankom 67. propisano je da ako u ZMPP-u, posebnim propisima, međunarodnim sporazumima koje je Poljska ratificirala i koji su provedivi u Poljskoj, ili u pravu EU-a nije utvrđeno mjerodavno pravo, pravo koje je mjerodavno za pravni odnos **trebalo bi biti pravo zemlje s kojim je taj pravni odnos najbliže povezan.**

2.5 Dokaz stranog prava

Sud utvrđuje i primjenjuje strano pravo *ex officio* – članak 1143. poljskog Zakona o parničnom postupku.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Relevantna pravila o sukobu zakona uključena u ZMPP:

Članak 28. stavak 1.: Pravo mjerodavno za ugovorne obveze utvrđuje se Uredbom br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177 od 4. srpnja 2008., str. 6.). Odredbe te Uredbe primjenjuju se, prema potrebi, na ugovorne obveze isključene iz njezina područja primjene člankom 1. stavkom 2. točkom (j) Uredbe iz stavka 1.

U skladu s člankom 29. stavkom 1. ZMPP-a, ako je poljskim pravom predviđena obveza osiguranja, za ugovor o osiguranju mjerodavno je poljsko pravo.

2. Ako se pravom države članice Europskoga gospodarskog prostora kojim se predviđa obveza osiguranja zahtijeva primjena prava te države članice na ugovor o osiguranju, primjenjuje se to pravo.

Članak 30. stavak 1. Uz iznimku slučajeva navedenih u Uredbi iz članka 28., odabirom prava zemlje koja nije država članica Europskoga gospodarskog prostora kad je riječ o ugovoru koji je blisko povezan s državnim područjem barem jedne države članice ne smije se oduzeti potrošačima zaštita koja im se jamči u skladu s poljskim zakonodavstvom kojim se prenose sljedeće direktive:

1. Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95 od 21. travnja 1993., str. 29.); SLEU, posebno izdanje na poljskom jeziku, poglavlje 15. svezak 2., str. 288.);

2. (stavljena izvan snage);

3. Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu (SL L 171 od 7. srpnja 1999., str. 12); SLEU, posebno izdanje na poljskom jeziku, poglavlje 15. svezak 4., str. 223.);

4. Direktiva 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. o trgovanju na daljinu financijskim uslugama koje su namijenjene potrošačima i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ (SL L 271 od 9. listopada 2002., str. 16.); SLEU, posebno izdanje na poljskom jeziku, poglavlje 6. svezak 4., str. 321.);

5) Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL L 133 od 22. svibnja 2008., str. 66., kako je izmijenjena).

2. Ako je pravo koje je mjerodavno za ugovor obuhvaćen Direktivom 2008/122/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o zaštiti potrošača u odnosu na određene aspekte ugovora o pravu na vremenski ograničenu uporabu nekretnine, o dugoročnim proizvodima za odmor, preprodaji i razmjeni (SL L 33 od 3. veljače 2009., str. 10.) pravo zemlje koja nije država članica Europskoga gospodarskog područja, potrošače se ne smije lišiti zaštite koja im je osigurana u okviru poljskog zakonodavstva kojim se prenosi ta Direktiva:

1. ako se bilo koja nekretnina nalazi u nekoj od država članica ili

2. kad je riječ o sporazumu koji nije izravno povezan s nekretninama, ako gospodarski subjekt obavlja svoje poslovanje ili poslovnu aktivnost u nekoj od država članica ili premjesti tu aktivnost u neku od država članica na bilo koji način, a ugovor je obuhvaćen tom aktivnošću.

Članak 31. Za obvezu koja proizlazi iz vrijednosnog papira osim mjenice ili čeka mjerodavno je pravo zemlje u kojoj je taj vrijednosni papir izvršen ili izdan.

Članak 32. stavak 1. Za obvezu koja proizlazi iz jednostranog pravnog posla mjerodavno je pravo koje je odabrala stranka koja izvršava posao. Kad se utvrde obje stranke takve obveze, pravo se bira, izmjenjuje ili stavlja izvan snage na temelju dogovora između stranaka.

2. Ako ne dođe do izričitog odabira prava, za obvezu koja proizlazi iz jednostranog pravnog posla mjerodavno je pravo zemlje u kojoj osoba koja izvršava posao ima svoje uobičajeno boravište ili registrirano sjedište. Ako činjenice u predmetu upućuju na to da je obveza bliže povezana s pravom neke druge zemlje, mjerodavno je pravo te zemlje.

[...]

U skladu s člankom 36., učinci ustupa potraživanja prema trećim stranama utvrđuju se na temelju prava zemlje koja je nadležna za ustupljena potraživanja.

Članak 37. Pravo mjerodavno za preuzimanje dugovanja jest pravo zemlje koja je nadležna za preuzeto dugovanje.

Članak 38. Učinak promjene vrijednosti valute na iznos obveze procjenjuje se u skladu s pravom mjerodavnim za tu obvezu.

3.2 Izvanugovorne obveze

Relevantna pravila o sukobu zakona uključena su u ZMPP:

Članak 33. Pravo mjerodavno za obveze koje proizlaze iz događaja osim pravnih poslova utvrđuje se u skladu s Uredbom br. 864 /2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II) (SL L 199 od 31. srpnja 2007., str. 40.).

Članak 34. Haškom konvencijom od 4. svibnja 1971. o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama (Zbornik zakona 2003/63, točka 585.) utvrđuje se pravo mjerodavno za izvanugovornu odgovornost prema trećim osobama za štetu koja proizlazi iz prometnih nezgoda na cestama.

Članak 35. Za odgovornost za štetu nanesenu trećim osobama u pogledu radnji i propusta tijela javne vlasti u određenoj zemlji mjerodavno je pravo te zemlje.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Pravila o sukobu zakona koja se primjenjuju na status fizičke osobe:

Za pravnu sposobnost fizičkih osoba i njihovu sposobnost izvršavanja pravnih poslova mjerodavno je njihovo domovinsko pravo (članak 11. stavak 1.).

2. Ako fizička osoba izvršava pravni posao u okviru svojeg poslovanja, dostatno je da ima sposobnost izvršavanja tog posla u skladu s pravom zemlje u kojoj se nalazi sjedište poslovanja.

3. Stavkom 1. ne isključuje se primjena prava mjerodavnog za pravni posao ako se njime utvrđuju posebni zahtjevi u pogledu sposobnosti izvršavanja tog pravnog posla.

U skladu s člankom 12., ako su sporazum sklopile stranke koje se nalaze u istoj zemlji, fizička osoba koja je ovlaštena sklopiti sporazum u skladu s pravom te zemlje može se pozvati na nesposobnost u skladu s pravom iz članka 11. stavka 1. samo ako je druga stranka bila svjesna te nesposobnosti u trenutku sklapanja sporazuma ili ako druga strana iz nemara nije bila svjesna te nesposobnosti u tome trenutku.

2. Fizička osoba koja izvršava jednostrani pravni posao i ovlaštena je to činiti u skladu s pravom zemlje u kojoj se posao izvršava može se pozvati na nesposobnost u skladu s pravom iz članka 11. stavka 1. samo ako se time neće štetno utjecati na osobe koje su se, postupajući s dužnom pažnjom, oslonile na pretpostavku da osoba koja izvršava taj pravni posao ima sposobnosti potrebne za to.

3. Ako fizička osoba djeluje putem predstavnika, primjenjivost stavaka 1. i 2. utvrđuje se na temelju relevantnih okolnosti u pogledu tog predstavnika.

4. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na pravne poslove u području obiteljskog i skrbničkog prava ili nasljednog prava, ni na propise koji se odnose na nekretnine koje se nalaze u zemlji koja nije zemlja u kojoj se izvršava pravni posao.

U skladu s člankom 13. stavkom 1., **oduzimanje pravne sposobnosti** uređeno je domovinskim pravom fizičke osobe kojoj je oduzeta pravna sposobnost. Ako poljski sud donosi odluku o oduzimanju pravne sposobnosti stranog državljanina, mjerodavno je poljsko pravo.

Člankom 14. stavkom 1. zahtijeva se primjena domovinskog prava na **pretpostavku ili izjavu o smrti** fizičke osobe. Ako poljski sud donosi odluku o pretpostavci ili izjavi o smrti stranog državljanina, mjerodavno je poljsko pravo.

U skladu s člankom 16. stavkom 1., **za osobna prava** fizičke osobe mjerodavno je njezino domovinsko pravo.

Fizička osoba čija su osobna prava ugrožena ili povrijeđena može zatražiti zaštitu u skladu s pravom zemlje na čijem je državnom području došlo do tog ugrožavanja ili povrede ili u skladu s pravom zemlje na čijem je državnom području došlo do posljedica te povrede.

Ako su osobna prava fizičke osobe povrijeđena u masovnim medijima, za pravo odgovora, ispravka ili slične mjere zaštite mjerodavno je pravo zemlje u kojoj izdavač ili televizijska kuća ima registrirano sjedište ili mjesto uobičajenog boravišta.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Pravila o sukobu zakona koja se primjenjuju na odnose između roditelja i djece (ZMPP):

„Podrijetlo djeteta može se utvrditi ili osporiti u skladu s domovinskim pravom djeteta u trenutku njegova rođenja (članak 55. stavak 1. ZMPP-a). Ako domovinskim pravom djeteta u trenutku njegova rođenja nije dopušteno utvrđivanje očinstva na temelju sudske odluke, za utvrđivanje očinstva na temelju sudske odluke mjerodavno je domovinsko pravo djeteta u trenutku utvrđivanja njegova podrijetla. Za priznavanje podrijetla djeteta mjerodavno je domovinsko pravo djeteta u trenutku priznavanja. Ako se tim pravom ne predviđa priznavanje djeteta, primjenjuje se domovinsko pravo djeteta u trenutku rođenja, pod uvjetom da se njime dopušta priznavanje. Za priznavanje podrijetla začeto, ali još nerođenog djeteta mjerodavno je domovinsko pravo majke u trenutku priznavanja.

U skladu s člankom 56. stavkom 1. ZMPP-a, Haškom konvencijom od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece (SL L 151 od 11. lipnja 2008., str. 39; Zbornik zakona 2010/172, točka 1158.) utvrđuje se pravo mjerodavno za roditeljsku odgovornost i prava skrbništva.

Ako se djetetovo mjesto uobičajenog boravišta premjesti u zemlju koja nije potpisnica konvencije iz stavka 1., otad se u skladu s pravom te zemlje utvrđuju uvjeti primjene mjera iz zemlje djetetova bivšeg uobičajenog boravišta.

*Haškom konvencijom od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece utvrđuje se pravo mjerodavno za **skrbništvo** nad djecom (članak 59. ZMPP-a).*

Ako se djetetovo mjesto uobičajenog boravišta premjesti u zemlju koja nije potpisnica konvencije iz stavka 1., otad se u skladu s pravom te zemlje utvrđuju uvjeti primjene mjera iz zemlje djetetova bivšeg uobičajenog boravišta.

3.4.2 Posvojenje

U skladu s člankom 57. ZMPP-a, za posvojenje je mjerodavno domovinsko pravo roditelja posvojitelja.

Za zajedničko posvojenje bračnih drugova mjerodavno je njihovo zajedničko domovinsko pravo. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko domovinsko pravo, primjenjuje se pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju prebivalište, a ako nemaju prebivalište u istoj zemlji, mjerodavno je pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište. Ako bračni drugovi nemaju uobičajeno boravište u istoj zemlji, mjerodavno je pravo zemlje s kojom su oba bračna druga najbliže povezana.

Kako je navedeno u članku 58. ZMPP-a, posvojenje nije moguće bez primjene domovinskog prava mogućeg posvojitelja kad je riječ o njegovoj suglasnosti, suglasnosti njegova pravnog zastupnika i suglasnosti nadležnog tijela, kao i o ograničenjima u pogledu posvojenja nakon promjene prebivališta u drugu zemlju.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Sposobnost za sklapanje braka utvrđuje se za svaku stranku na temelju njihova domovinskog prava u trenutku sklapanja braka (članak 48. ZMPP-a.)

U skladu s odredbama članka 49. stavka 1., za oblik sklapanja braka mjerodavno je pravo zemlje u kojoj se brak sklapa. Ako se brak sklapa izvan Poljske, dostatno je da bude u skladu sa zahtjevima domovinskog prava obaju bračnih drugova ili prava prebivališta ili uobičajenog boravišta obaju bračnih drugova u trenutku sklapanja braka.

U skladu s člankom 50. ZMPP-a, pravo iz članaka 48. i 49. primjenjuje se mutatis mutandis na učinke nemogućnosti sklapanja braka i nepoštovanja zahtjeva u pogledu oblika u kojem se sklapa brak.

Za osobne odnose između bračnih drugova i bračnoimovinski režim mjerodavno je zajedničko domovinsko pravo bračnih drugova (članak 51. stavak 1.). Ako bračni drugovi nemaju zajedničko domovinsko pravo, primjenjuje se pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju prebivalište, a ako nemaju prebivalište u istoj zemlji, mjerodavno je pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište. Ako bračni drugovi nemaju uobičajeno boravište u istoj zemlji, mjerodavno je pravo zemlje s kojom su oba bračna druga najbliže povezana.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Ne postoje.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

U skladu s člankom 54. ZMPP-a, za razvod braka mjerodavno je zajedničko domovinsko pravo bračnih drugova u trenutku pokretanja postupka za razvod braka. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko domovinsko pravo, mjerodavno je pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju prebivalište u trenutku pokretanja postupka za razvod braka, a ako nemaju zajedničko prebivalište u trenutku pokretanja postupka za razvod braka, mjerodavno je pravo zemlje u kojoj su bračni drugovi imali svoje posljednje zajedničko uobičajeno boravište, pod uvjetom da je ono i dalje uobičajeno boravište jednog od bračnih drugova. Poljsko pravo mjerodavno je kad nema okolnosti kojima se omogućuje utvrđivanje mjerodavnog prava.

Prethodne se odredbe primjenjuju mutatis mutandis na rastavu braka.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

U skladu s člankom 63., mjerodavno pravo za uzdržavanje utvrđuje se u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (SL L 7 od 10. siječnja 2009., str. 1.).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Za osobne odnose između bračnih drugova i bračnoimovinski režim mjerodavno je zajedničko domovinsko pravo bračnih drugova (članak 51. stavak 1.). Ako bračni drugovi nemaju zajedničko domovinsko pravo, primjenjuje se pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju prebivalište, a ako nemaju prebivalište u istoj zemlji, mjerodavno je pravo zemlje u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište. Ako bračni drugovi nemaju uobičajeno boravište u istoj zemlji, mjerodavno je pravo zemlje s kojom su oba bračna druga najbliže povezana.

U skladu s člankom 52. stavkom 1. ZMPP-a, bračni drugovi kao pravo mjerodavno za svoj bračnoimovinski režim mogu odabrati domovinsko pravo jednog od bračnih drugova ili pravo zemlje u kojoj jedno od njih ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Odabir tog prava može se izvršiti i prije sklapanja braka.

Za ugovore o bračnoj imovini mjerodavno je pravo koje odaberu strane u skladu sa stavkom 1. Ako se pravo ne odabere izričito, za ugovor o bračnoj imovini mjerodavno je pravo primjenjivo na osobne odnose bračnih drugova i bračnoimovinski režim u trenutku sklapanja tog ugovora. Kod odabira prava mjerodavnog za bračnoimovinski režim ili za bračni ugovor, dovoljno je zadržati oblik koji se zahtijeva za ugovore o bračnoj imovini u skladu s odabranim pravom ili u skladu s pravom zemlje u kojoj je pravo odabrano.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Pravo mjerodavno za nasljeđivanje utvrđeno je u Uredbi (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL L 201 od 27. srpnja 2012., str. 107., kako je izmijenjena).

3.8 Nekretnine

U skladu s člankom 41. stavkom 1. ZMPP-a, pravo vlasništva i ostala imovinska prava uređena su pravom zemlje u kojoj se njihova imovina nalazi. Stjecanje i gubitak vlasništva te stjecanje, gubitak ili promjena sadržaja ili prava prvenstva na druga imovinska prava uređeni su pravom zemlje u kojoj se imovina nalazila kad je nastao događaj koji je doveo do prethodno navedenih pravnih učinaka.

3.9 Nesolventnost

Pravila o sukobu zakona kojima se utvrđuje mjerodavno pravo za stečajni postupak utvrđena su u Stečajnom zakonu od 28. veljače 2003. (konsolidirani tekst: Zbornik zakona iz 2015., točka 233.):

U skladu s člankom 460. Stečajnog zakona, poljsko pravo mjerodavno je za stečajne postupke pokrenute u Poljskoj, osim ako se odredbama iz ovog poglavlja propisuje drukčije.

U skladu s člankom 461. Stečajnog zakona, rad radnika zaposlenih u drugoj državi članici EU-a ili državi članici Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koja je potpisnica Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru uređuje se pravom koje je mjerodavno za njihov ugovor o radu.

Pravo kojim se utvrđuje čini li određena imovina nekretninu jest mjerodavno pravo mjesta na kojem se nalazi ta imovina.

Sporazumi o upotrebi ili kupnji nekretnine koja se nalazi u drugoj državi članici EU-a ili državi članici Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koja je potpisnica Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru uređuju se pravom zemlje u kojoj se nalazi predmetna nekretnina.

Prava povezana s nekretninom koja se nalazi u drugoj državi članici EU-a ili državi članici Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koja je potpisnica Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili s registriranim plovilima za plovidbu morem ili zrakoplovom uređuju se pravom zemlje koja vodi relevantni registar.

Proglašenjem stečaja ne smiju se ugroziti prava vjerovnika ili bilo kojih trećih strana sa založenom imovinom ili drugom imovinom stranke u stečaju koja se nalazi u drugoj državi članici Europske unije ili države članice Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koja je potpisnica Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, ne isključujući organizirane dijelove imovine te, posebno, pravo raspolaganja imovinom radi pokrivanja obveza ili pravo pokrivanja obveza iz koristi ostvarenih imovinom, založna prava i hipotekarna prava, pravo osoba odgovornih za imovinu da zatraže predaju imovine suprotno volji ovlaštene stranke ili pravo korištenja imovinom u svojstvu upravitelja (članak 462. Stečajnog zakona). To se primjenjuje na osobna prava i potraživanja upisana u zemljišne knjige i registre založnih prava te u druge javne registre čije izvršavanje ili provedba za posljedicu ima nastanak prethodno navedenih prava.

U skladu s člankom 463. stavkom 1. Stečajnog zakona, pridržaj prava vlasništva za prodavatelja u kupoprodajnom ugovoru ne istječe kao posljedice proglašenja stečaja određene domaće banke koja je kupac imovine iz ugovora ako se pri proglašenju stečaja imovina iz ugovora nalazila u drugoj državi članici Europske unije ili državi članici Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koja je potpisnica Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru.

Proglašenje stečaja domaće banke koja raspolaže bilo kojom imovinom ne može biti osnova za povlačenje iz kupoprodajnog ugovora ako je imovina koja se prodaje bila prenesena prije proglašenja stečaja, a imovina koja se prodaje nalazila se u inozemstvu u trenutku proglašenja stečaja.

U skladu s člankom 464., za izvršavanje prava za čiju je uspostavu, postojanje ili raspolaganje potrebno upisati ih u registar, navesti ih na računu ili ih prenijeti u središnji depozitarni sustav, mjerodavno je pravo zemlje u kojoj se vode takvi registri, računi ili depozitarni sustavi.

Ne dovodeći u pitanje članak 464., pravo povratne kupnje uređuje se pravom koje se primjenjuje na ugovorne obveze kojima se uređuje sporazum iz kojeg proizlazi to pravo.

Ne dovodeći u pitanje članak 464., mjerodavno pravo za ugovorne obveze kojim se uređuju transakcije sklopljene na uređenom tržištu primjenjuje se na sporazume potpisane u okviru transakcija izvršenih na uređenom tržištu u smislu Zakona o trgovanju financijskim instrumentima od 29. srpnja 2005.

Prijeboj predviđen u članku 467. Stečajnog zakona uređuje se zakonodavstvom o ugovornim obvezama koje se primjenjuje na sporazum o prijeboju.

Nadalje, u skladu s člankom 467. stavkom 1. Stečajnog zakona, proglašenjem stečaja ne ugrožava se pravo vjerovnika na prijeboj njegova dugovanja u odnosu na dugovanje stranke u stečaju ako je to dopušteno u skladu s pravom mjerodavnim za dugovanje stranke u stečaju.

Izvršivost i valjanost pravnog posla koji je izvršen nakon proglašenja stečaja i uključuje raspolaganje nekretninom, plovilom za plovidbu morem ili zrakoplovom koju je potrebno upisati u registar, ili raspolaganje pravima za čiju je uspostavu, postojanje ili raspolaganje potrebno upisati ih u registar, navesti ih na računu ili ih prenijeti u središnji depozitarni sustav, uređuju se pravom zemlje u kojoj se nalazi imovina ili u kojoj se vode takvi registri, računi ili depozitarni sustavi.

U skladu s člankom 469. Stečajnog zakona, odredbe o neizvršivosti i nevaljanosti pravnog posla koji se izvršava na štetu vjerovnika ne primjenjuju se ako zakonom mjerodavnim za taj posao nije dopušteno proglasiti pravne poslove koji se izvršavaju na štetu vjerovnika neizvršivima.

U skladu s člankom 470. Stečajnog zakona, učinci proglašenja stečaja u pogledu sudskih postupaka koji su u tijeku pred sudom određene države članice Europske unije ili države članice Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koja je potpisnica Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ocjenjuju se u skladu s pravom zemlje u kojoj su postupci u tijeku.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 12/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Rumunjska

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.5.1 Brak
    - 3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva
    - 3.5.3 Razvod i sudski razvod
    - 3.5.4 Obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva
  - 3.8 Nekretnine
  - 3.9 Nesolventnost

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Nacionalni izvori međunarodnog privatnog prava u Rumunjskoj uključuju: Ustav; glavu VII. Građanskog zakonika i Zakonik o parničnom postupku; razne posebne akte koji se odnose na međunarodno privatno pravo o stranim državljanima; trgovačka društva; registar trgovačkih društava; državljanstvo.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Konvencije Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu o građanskom postupku; o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava; o dostavi dokumenata; o izvođenju dokaza; o unapređenju pristupa pravosuđu; o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece; o zaštiti djece; o posvojenju; o izboru suda i o obvezama uzdržavanja.

Konvencije Vijeća Europe o trgovačkoj arbitraži; o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u pitanjima skrbništva nad djecom; o obavijestima o stranom pravu; o posvajanju; o pravnom statusu djece rođene izvan braka i o državljanstvu.

Konvencije Ujedinjenih naroda o pitanjima prava žena i prava djece; o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu; o arbitraži; o imunitetu; o prijevozu; o intelektualnom vlasništvu; o izvanugovornoj odgovornosti; o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja; o ukrcavanju; o rokovima zastare i o ugovorima o prodaji.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Rumunjska je sklopila ugovore o pravnoj pomoći u građanskim stvarima s Albanijom, Alžirom, Austrijom, Belgijom, Bugarskom, Kinom, Češkom, Kubom, Egiptom, Francuskom, Grčkom, Mađarskom, Italijom, Makedonijom, Marokom, Moldovom, Mongolijom, Poljskom, Rusijom, Srbijom, Slovačkom, Slovenijom, Južnom Korejom, Španjolskom, Sirijom, Tunisom, Turskom, Ukrajinom i Ujedinjenom Kraljevino.

2 Provedba pravila o sukobu prava

Na primjenu stranog prava na pravni odnos s međunarodnim elementom može se pozvati sud na vlastitu inicijativu ili predmetna stranka.

U okviru svoje aktivne uloge, sud može na vlastitu inicijativu postaviti pitanje primjene stranog prava te strankama naložiti da ga rasprave u slučaju kada na to upućuju rumunjska pravila o sukobu zakona. Nadalje, svaka zainteresirana strana može se pozvati na strano pravo pred sudom u skladu s načelom dostupnosti.

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Stranim su pravom obuhvaćene odredbe materijalnog prava (uključujući pravila o sukobu zakona), osim ako su stranke izabrale primjenu stranog prava; slučajevi stranog prava primjenjivi na oblik pravnih akata i ugovornih obveza te drugi posebni slučajevi predviđeni međunarodnim konvencijama kojih je Rumunjska stranka u skladu s pravom Europske unije ili nacionalnim pravom.

Ako strano pravo upućuje na rumunjsko pravo ili pravo druge države, primjenjuje se rumunjsko pravo, osim ako je izričito drukčije predviđeno.

Vidi članke 2559. i 2560. Građanskog zakonika.

2.2 Upućivanje

Stranim su pravom obuhvaćene odredbe materijalnog prava (uključujući pravila o sukobu zakona), osim ako su stranke izabrale primjenu stranog prava; slučajevi stranog prava primjenjivi na oblik pravnih akata i ugovornih obveza te drugi posebni slučajevi predviđeni međunarodnim konvencijama kojih je Rumunjska stranka u skladu s pravom Europske unije ili nacionalnim pravom.

Ako strano pravo upućuje na rumunjsko pravo ili pravo druge države, primjenjuje se rumunjsko pravo, osim ako je izričito drukčije predviđeno.

Vidi članke 2559. i 2560. Građanskog zakonika.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Slučajevi u kojima se uvijek primjenjuje staro pravo iako se povezujući čimbenik promijenio uključuju: pravo posljednjeg državljanstva (proglašenje nestalih osoba umrlima); pravo kojim se, na dan rođenja djeteta, uređuju učinci braka djetetovih roditelja (očinstvo djeteta rođenog u braku); nacionalno pravo djeteta od dana njegova rođenja (očinstvo djeteta rođenog izvan braka).

Slučajevi u kojima staro pravo ima prednost nad novim pravom, čak i ako se povezujući čimbenik promijenio, uključuju: pravo države u koju je imovina otpremljena (imovina koja se otprema); pravo uobičajenog boravišta/sjedišta obveznika ispunjenja obveze nakon sklapanja ugovora (utvrđivanje najbliže veze koju bi ugovor predstavljao).

Slučajevi u kojima se može primijeniti novo pravo ili staro pravo ako se povezujući čimbenik promijenio uključuju: pravo mjesta u kojem se pokretnina nalazi u trenutku nastanka pravne činjenice kojom je određeno pravo uspostavljeno ili ukinuto (ustav, prijenos ili ukidanje stvarnih prava); mjerodavno pravo u vrijeme i na mjestu gdje se provode oblici oglašavanja (pokretnina je ili će biti premještena u drugu državu); pravo države u kojoj se pokretnina nalazi u vrijeme stupanja u posjed ili u koju je premještena (dosjelost).

Slučajevi u kojima se primjenjuje povoljnije pravo ako se povezujući čimbenik promijenio uključuju: u slučaju promjene državljanstva u vezi s punoljetnošću; u slučaju utvrđivanja očinstva djeteta rođenog izvan braka (koje po rođenju ima dva državljanstva).

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Strano se pravo ne primjenjuje ako je u suprotnosti s javnim poretkom na temelju rumunjskog međunarodnog privatnog prava (na primjer, ako dovodi do posljedice koja je nespojiva s temeljnim načelima rumunjskog prava ili prava Europske unije i s temeljnim ljudskim pravima) ili ako je primjena tog stranog prava ostvarena prijevarom u okviru rumunjskog prava. Ako se ne primjenjuje strano pravo, primjenjuje se rumunjsko pravo.

Iznimno, pravo određeno u skladu s nacionalnim pravilima o međunarodnom privatnom pravu može se ne primijeniti ako je pravni odnos vrlo slabo povezan s tim pravom. U tom se slučaju primjenjuje pravo koje je u najbližoj vezi s pravnim odnosom.

Prednost imaju obvezujuće odredbe na temelju rumunjskog prava kojima se uređuju pravni odnosi s međunarodnim elementom. Obvezujuće odredbe na temelju prava druge države isto se tako mogu neposredno primijeniti na uređenje pravnog odnosa s međunarodnim elementom kad je taj pravni odnos blisko povezan s pravom te države i kad tako zahtijevaju legitimni interesi stranaka.

Vidi članke 2564. i 2566. Građanskog zakonika.

2.5 Dokaz stranog prava

Sud utvrđuje sadržaj stranog prava s pomoću potvrda koje dostavljaju nadležna državna tijela, stručnih mišljenja ili na drugi odgovarajući način. Od stranke koja se poziva na strano pravo može se zahtijevati dokazivanje njegova sadržaja.

Vidi članak 2562. Građanskog zakonika, članak 30. Zakona br. 189/2003 o međunarodnoj pravnoj pomoći u građanskim stvarima, Europsku konvenciju o obavijestima o stranom pravu, London, 1968. i bilateralne ugovore sklopljene s državama iz točke 1.3.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Sadržaj pravnog akta utvrđuje se u skladu s pravom koje su odabrale stranke ili njegov autor. Stranke mogu odabrati mjerodavno pravo za cijeli pravni akt ili samo njegov dio.

Ako pravo nije odabrano, primjenjuje se pravo države s kojom je pravni dokument u najbližoj vezi (država u kojoj obveznik ispunjenja akta ili autor akta na dan zaključenja tog akta ima uobičajeno boravište ili sjedište) te, ako se to pravo ne može utvrditi, pravo mjesta u kojem je pravni akt sklopljen.

Formalni zahtjevi pravnog akta utvrđuju se u skladu s pravom kojim se uređuje njegov sadržaj. Akt se smatra valjanim ako ispunjuje uvjete utvrđene jednim od sljedećih prava: pravom mjesta gdje je sastavljen; pravom državljanstva ili pravom uobičajenog boravišta osobe koja je na njega pristala; ili mjerodavnim pravom u skladu s međunarodnim privatnim pravom nadležnog tijela koje ispituje valjanost pravnog akta.

Pravo koje se primjenjuje na ugovorne obveze utvrđuje se u skladu s propisima prava Europske unije te, u pitanjima izvan njihova područja primjene, u skladu s odredbama nacionalnog prava koje se primjenjuje na predmetni pravni akt, osim ako je drukčije predviđeno međunarodnim konvencijama ili posebnim odredbama.

Vidi članke od 2640. do 2646. Građanskog zakonika.

3.2 Izvanugovorne obveze

Pravo koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze utvrđuje se u skladu s propisima prava Europske unije te, u pitanjima izvan njihova područja primjene, u skladu s pravom kojim se regulira sadržaj prethodnog pravnog odnosa između stranaka, osim ako je drukčije predviđeno međunarodnim konvencijama ili posebnim odredbama.

Zahtjevi za naknadu štete zbog povrede privatnosti i prava osobnosti podliježu, prema izboru oštećenika, pravu države: uobičajenog boravišta oštećene osobe; u kojoj je nastala štetna posljedica, ili u kojoj počinitelj povrede ima uobičajeno boravište ili sjedište.

Pravo na odgovor u slučaju povrede osobnosti podliježe pravu države u kojoj je objavljen tekst ili emitiran program.

Vidi članke 2641. i 2642. Građanskog zakonika.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Ime i prezime osobe uređeno je njezinim nacionalnim pravom. Određivanje imena i prezimena djeteta nakon rođenja podliježe, po izboru, pravu države čije državljanstvo dijele oba roditelja i dijete ili pravu države u kojoj je dijete rođeno i živi od rođenja.

Mjesto boravišta osobe podliježe nacionalnom pravu.

Bračno stanje i poslovna sposobnost osoba uređeni su njihovim nacionalnim pravom. Posebne nesposobnosti u vezi s određenim pravnim odnosom podliježu pravu koje se primjenjuje na taj pravni odnos. Početak i prestanak prava osobnosti utvrđuje se u skladu s nacionalnim pravom svake osobe.

Skrbnička zaštita osobe s punom pravnom sposobnošću podliježe pravu države u kojoj ona ima uobičajeno boravište na dan uspostave skrbništva ili na dan poduzimanja druge zaštitne mjere.

Vidi članke 2570., od 2572. do 2576. te 2578. do 2579. Građanskog zakonika.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Očinstvo djeteta rođenog u braku utvrđuje se u skladu s pravom kojim se, na dan rođenja djeteta, uređuju opći učinci braka njegovih roditelja. U slučaju razvoda ili poništenja braka roditelja prije rođenja djeteta, primjenjuje se pravo kojim su na dan razvoda ili poništenja braka regulirani njegovi učinci. To se primjenjuje i na osporavanje očinstva djeteta rođenog u braku, kao i na određivanje imena djeteta.

Očinstvo djeteta rođenog izvan braka utvrđuje se u skladu s nacionalnim pravom djeteta od dana rođenja koje se primjenjuje na priznavanje očinstva i njegove učinke te na osporavanje priznavanja očinstva. Ako dijete koje je rumunjski državljanin ima i državljanstvo neke druge države, primjenjuje se pravo državljanstva koje je najpovoljnije za njega.

Vidi članke od 2603. do 2606. Građanskog zakonika.

3.4.2 Posvojenje

Materijalni uvjeti potrebni za posvojenje utvrđuju se u skladu s nacionalnim pravom posvojitelja i djeteta koje se posvaja. Isto se tako moraju ispuniti uvjeti koji su obvezni u oba pravna režima, kako je utvrđeno u oba nacionalna prava. Materijalni uvjeti koje moraju ispuniti bračni drugovi koji zajednički posvajaju ili ako jedan bračni drug posvaja dijete drugoga utvrđeni su pravom kojim se uređuju opći učinci braka.

Učinci posvajanja, odnosi između posvojitelja i posvojenika te prestanak posvojenja podliježu nacionalnom pravu posvojitelja i, ako su oba bračna druga posvojitelji, pravu kojim se uređuju opći učinci braka.

Oblik posvojenja podliježe pravu države na čijem je području posvojenje izvršeno.

Vidi članke od 2607. do 2610. Građanskog zakonika.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Materijalni zahtjevi potrebni za sklapanje braka utvrđuju se prema nacionalnom pravu jednog i drugog budućeg bračnog druga u vrijeme sklapanja braka.

Oblik sklapanja braka podliježe pravu države u kojoj se brak sklapa.

Pravo kojim se uređuju pravni zahtjevi za sklapanje braka primjenjuje se i na nevažnost braka i učinke takve nevažnosti.

Opći učinci braka podliježu pravu države zajedničkog uobičajenog boravišta bračnih drugova te, u protivnom, pravu države zajedničkog državljanstva bračnih drugova. Ako nema zajedničkog državljanstva, primjenjuje se pravo države u kojoj je brak sklopljen.

Vidi članke od 2585. do 2589. Građanskog zakonika.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Rumunjska primjenjuje Uredbu Rim III.

U skladu s nacionalnim pravom, bračni drugovi mogu zajedničkim dogovorom odabrati jedno od sljedećih prava mjerodavnih za razvod: pravo države u kojoj bračni drugovi imaju zajedničko uobičajeno boravište na dan sporazuma o odabiru mjerodavnog

prava; pravo države u kojoj su bračni drugovi imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište ako barem jedan od njih još uvijek živi ondje na dan sporazuma o odabiru mjerodavnog prava; pravo države čiji je jedan bračni drug državljanin; pravo države u kojoj su bračni drugovi živjeli najmanje 3 godine ili rumunjsko pravo.

Sporazum o odabiru mjerodavnog prava za razvod može se sklopiti ili izmijeniti najkasnije do dana njegova upućivanja tijelu nadležnom za odlučivanje o razvodu. Međutim, sud može sporazum bračnih drugova primiti na znanje najkasnije na prvoj sudskoj raspravi na koje su stranke uredno pozvane.

Ako bračni drugovi nisu odabrali pravo, mjerodavno je pravo za razvod: pravo države u kojoj bračni drugovi imaju zajedničko uobičajeno boravište na dan podnošenja zahtjeva za razvod; ako nemaju zajedničko uobičajeno boravište, pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište ako barem jedan bračni drug ima svoje uobičajeno boravište na državnom području te države na dan podnošenja zahtjeva za razvod; u protivnom, pravo države zajedničkog državljanstva bračnih drugova u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod; ako bračni drugovi nemaju zajedničko državljanstvo, pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko državljanstvo ako barem jedan od njih još uvijek ima državljanstvo te države na dan podnošenja zahtjeva za razvod te, u svim drugim slučajevima, rumunjsko pravo.

Pravo kojim se uređuje razvod primjenjuje se i na zakonsku rastavu.

Vidi članke od 2597. do 2602. Građanskog zakonika.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Mjerodavno pravo za obveze uzdržavanja utvrđuje se u skladu s propisima prava Europske unije (članak 2612. Građanskog zakonika).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Za bračnoimovinske režime mjerodavno je pravo koje odaberu bračni drugovi (uobičajeno boravište jednog bračnog druga na dan odabira; pravo državljanstva jednog ili drugog bračnog druga na dan odabira ili pravo prvog zajedničkog uobičajenog boravišta nakon sklapanja braka). Tim su pravom uređene mjere upisa i izvršivosti bračnog ugovora prema trećim osobama te, alternativno pravu mjesta njegova sklapanja, formalnosti potrebne za sklapanje bračnog ugovora.

Sporazum o izboru mjerodavnog prava za bračnoimovinski režim može se sklopiti prije stupanja u brak, u vrijeme stupanja u brak ili tijekom braka.

Formalni su uvjeti oni predviđeni pravom koje je odabrano kao mjerodavno za bračnoimovinski režim ili pravom mjesta gdje je sporazum sklopljen. Ako bračni drugovi nisu odabrali mjerodavno pravo za svoj bračnoimovinski režim, na njega se primjenjuje pravo kojim se uređuju opći učinci braka.

Vidi članke od 2590. do 2596. Građanskog zakonika.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Rumunjska primjenjuje Uredbu (EU) br. 650/2012.

U skladu s nacionalnim pravom nasljeđivanje podliježe pravu države u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u vrijeme smrti.

Osoba kao mjerodavno pravo za nasljeđivanje može odabrati pravo države čiji je državljanin. Ako je mjerodavno pravo odabrano, njime se uređuje postojanje i valjanost pristanka izraženog u izjavi o odabiru mjerodavnog prava.

Sastavljanje, izmjena ili opoziv oporuke smatra se valjanim ako akt ispunjuje primjenjive formalne zahtjeve na dan kad je sastavljena, izmijenjena ili opozvana, ili u vrijeme smrti oporučitelja, u skladu s: nacionalnim pravom oporučitelja; pravom uobičajenog boravišta; pravom mjesta gdje je isprava sastavljena, izmijenjena ili opozvana; pravom mjesta gdje se nalazi nekretnina ili pravom suda ili tijela koje provodi postupak prijenosa naslijeđene imovine.

Ako u skladu s mjerodavnim pravom za nasljeđivanje nema nasljednika, imovinu koja se nalazi na području Rumunjske preuzima rumunjska država u skladu s rumunjskim pravom o dodjeli imovine bez nasljednika.

Vidi članke od 2633. do 2636. Građanskog zakonika.

3.8 Nekretnine

Pravom mjesta gdje se nekretnina nalazi (*lex rei sitae*) uređuju se pitanja kao što su: posjed, vlasništvo i druga stvarna prava na nekretninama, uključujući jamstvo; (nakon preuzimanja vlasništva) dosjelogost; (nakon nastupanja pravne činjenice kojom je to pravo

uspostavljeno, izmijenjeno ili ukinuto) osnivanje, prijenos ili prestanak stvarnih prava na imovini koja je premještena; (nakon zaključenja ugovora o hipoteci na pokretnoj imovini) uvjeti valjanosti, oglašavanja i učinaka hipoteke na pokretnoj imovini; oblici oglašavanja i osnivanja prava povezanih s nekretninama i (u vrijeme krađe/izvoza ili u vrijeme podnošenja zahtjeva) zahtjevi zbog krađe ili nezakonitog izvoza imovine.

Dobra u provozu podliježu pravu države iz koje su otpremljene.

Uspostava, prijenos ili prestanak stvarnih prava na prijevoznom sredstvu podliježe: pravu države zastave broda ili pravu države registracije zrakoplova; pravu koje se primjenjuje na organizacijski status prijevoznika za željeznička i cestovna vozila čiji je pravni slijednik.

Izdavanje dionica ili obveznica na ime ili na donositelja podliježe pravu koje se primjenjuje na organizacijski status pravne osobe izdavatelja.

Uspostava, sadržaj i istek autorskih prava za intelektualno djelo podliježu pravu države u kojoj je djelo prvi put objavljeno.

Uspostava, sadržaj i istek prava industrijskog vlasništva podliježu pravu države u kojoj je obavljeno deponiranje ili registracija ili u kojoj je podnesen zahtjev za deponiranje ili registraciju.

Vidi članke od 2613. do 2632. Građanskog zakonika.

3.9 Nesolventnost

Odredbe o mjerodavnom pravu navedene su u Zakonu br. 85/2014 o stečaju i predstečajnom postupku, čime se olakšava primjena Uredbe (EZ) br. 1346/2000.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 13/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Slovenija

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije
  - 1.3 Glavne bilateralne konvencije
- 2 Provedba pravila o sukobu prava
  - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
  - 2.2 Upućivanje
  - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
  - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
  - 2.5 Dokaz stranog prava
- 3 Pravila o sukobu prava
  - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
  - 3.2 Izvanugovorne obveze
  - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
  - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete
    - 3.4.2 Posvojenje
  - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

- 3.5.1 Brak
  - 3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva
  - 3.5.3 Razvod i sudski razvod
  - 3.5.4 Obveze uzdržavanja
  - 3.6 Bračnoimovinski režimi
  - 3.7 Oporuke i nasljedstva
  - 3.8 Nekretnine
  - 3.9 Nesolventnost
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Temeljni zakon kojim se utvrđuju opća pravila međunarodnog privatnog prava jest Zakon o međunarodnom privatnom pravu i postupku (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*; ZMZPP, Službeni list Republike Slovenije (*Uradni list RS*) br. 56 /99). Specifični sukobi zakona uređeni su zakonima o različitim temama (na primjer, Zakon o financijskom poslovanju, stečajnom postupku i prisilnom prestanku (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*; ZFPPIPP).

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Konvencije koje su ratificirane i objavljene u Republici Sloveniji izravno su primjenjive i imaju prednost pred nacionalnim zakonima. Pravila o sukobu zakona uređena su Uredbom (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I.), kojom su obuhvaćene države članice koje su obvezne postupati u skladu s Rimskom konvencijom od 19. lipnja 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i Uredbom br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II.). Pravila o sukobu zakona uključena su i u multilateralne konvencije donesene [Haškom konvencijom](#) o međunarodnom privatnom pravu čija je potpisnica i Republika Slovenija.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Pravila o sukobu zakona uključena su i u bilateralne konvencije o pravnoj pomoći sklopljene s Austrijom, Bugarskom, Češkom, Francuskom, Mađarskom, Mongolijom, Poljskom, Rumunjskom, Ruskom Federacijom i Slovačkom. Popis konvencija dostupan je na [web-mjestu Ministarstva](#).

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Sudac je obavezan pravom kojim je uređen sukob zakona, ali stranke se mogu usuglasiti o pravu u skladu s kojim žele da bude uređen njihov pravni odnos. U tom je slučaju mjerodavno pravo koje odaberu stranke. Nadalje, pravo koje bi inače bilo mjerodavno u skladu sa Zakonom o međunarodnom privatnom pravu i postupku ne bi bilo mjerodavno kad je, na temelju svih okolnosti, jasno da nema važne poveznice s pravom koje je mjerodavno za predmetni pravni odnos, ali da postoji znatno bliža povezanost s nekim drugim pravom.

2.2 Upućivanje

Pojam uzvraćanja i daljnjeg upućivanja utvrđen je člankom 6. Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku u kojem se navodi da, ako pri donošenju odluke o mjerodavnom pravu pravila strane države upućuju na slovensko pravo, mjerodavno je slovensko pravo bez uzimanja u obzir slovenskih uputa u pogledu mjerodavnog prava. Ta se odredba ne primjenjuje ako stranke biraju mjerodavno pravo.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Specifičnim pravilima o sukobu zakona kojima se utvrđuju promjenjivi povezujući čimbenici uobičajeno se utvrđuje i razdoblje u kojem se to pravilo primjenjuje. Određeni povezujući čimbenici imaju trajanje koje je odlučujuće u odabiru mjerodavnog prava, a utvrđeno je u samom pravilu o sukobu zakona (na primjer, državljanstvo oporučitelja pri sastavljanju oporuke), a kod drugih promjena povezujućeg čimbenika može značiti da je mjerodavno pravo nekog drugog pravnog sustava. U slučaju trajnih odnosa važno je primjenjivati načelo poštovanja već stečenih prava.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Pravo utvrđeno u Zakonu o međunarodnom privatnom pravu i postupku nije mjerodavno kad bi njegova primjena bila protivna pravnom poretku Slovenije. Javni poredak pravni je standard koji se odražava u sudskoj praksi. U većini slučajeva temelji se na ustavnim načelima države, temeljnim načelima iz nacionalnog zakonodavstva i moralnim načelima.

2.5 Dokaz stranog prava

Sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti utvrđuje sadržaj stranoga prava koje je potrebno primijeniti, pri čemu može zahtijevati obavijest o stranom pravu od ministarstva nadležnog za pravosuđe ili njegov sadržaj ispitati na neki drugi prikladan način. Stranke mogu podnijeti javnu ili neku drugu ispravu nadležnog stranog tijela ili ustanove o sadržaju stranog prava. Ako u određenom slučaju ne može biti utvrđen sadržaj stranog prava, mjerodavno je slovensko pravo.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U pogledu država članica, Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze mjerodavna je u Republici Sloveniji i ima prednost nad nacionalnim zakonima kojima se uređuje materijalno pravo. Za pitanja koja nisu uređena Uredbom, prema potrebi mjerodavne su bilateralne konvencije. Ako ne postoje bilateralne konvencije, mjerodavno je nacionalno pravo kojim je uređen sukob zakona u pogledu ugovornih obveza (Zakon o međunarodnom privatnom pravu i postupku).

Opće pravilo o sukobu zakona:

Zakonom o međunarodnom privatnom pravu i postupku propisuje se da je mjerodavno ono pravo koje odaberu ugovorne strane, osim ako je zakonom ili međunarodnom konvencijom propisano drukčije. Volja stranki u pogledu odabira prava može se izrijeком izraziti ili se ugovornim odredbama ili drugim okolnostima može jasno upućivati na odabrano pravo. Valjanost ugovora o odabiru prava ocjenjuje se u skladu s odabranim pravom. Ako stranke nisu odabrale pravo koje će biti mjerodavno, primijenit će se ono pravo koje je najbliže povezano. Ako okolnosti ne upućuju na drugo pravo, mjerodavno je pravo države u kojoj stranka koja je obvezna ispunjavati ključne elemente ugovora ima stalno boravište odnosno sjedište.

Za ugovore o radu mjerodavno je pravo države u kojoj radnik izvršava svoje dužnosti u okviru ugovora. Dogovorom o primjeni različitog prava za ugovor o radu, stranke ne mogu isključiti obvezne odredbe o zaštiti prava radnika sadržane u pravu države koje bi se primjenjivalo da stranke nisu odabrale drugo pravo.

Potrošački ugovor jest ugovor o prijenosu robe, prava i/ili usluga potrošaču. Potrošač je osoba koja stječe robu, prava ili usluge, uglavnom za osobnu upotrebu ili upotrebu u kućanstvu. Potrošački ugovori ne uključuju ugovore o prijevozu ili ugovore o pružanju usluga potrošaču ako se taj ugovor u potpunosti izvršava izvan države u kojoj potrošač ima stalno boravište. Bez obzira na odredbe Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku, potrošački ugovori uređeni su pravom države u kojoj potrošač ima stalno boravište, ako je ugovor sklopljen na temelju ponude ili oglasa u toj državi, ako je potrošač poduzeo korake potrebne za sklapanje ugovora u toj državi, ili ako je druga ugovorna stranka ili predstavnik potrošača dobio narudžbu potrošača u toj državi, ili ako je kupoprodajni ugovor sklopljen u nekoj drugoj državi, ili je potrošač dao narudžbu u nekoj drugoj državi, ili ako je prodavatelj organizirao putovanje s namjerom promicanja sklapanja takvih ugovora.

U prethodnim primjerima ugovorne strane ne mogu se dogovoriti o primjeni prava kojim su isključene obvezne odredbe u pogledu pravila o zaštiti potrošača primjenjivih u državi u kojoj potrošač ima stalno boravište.

Za ugovore povezane s nekretninama uvijek je mjerodavno pravo države u kojoj se nalazi predmetna nekretnina.

Ako se stranke nisu usuglasile drukčije, opće pravilo u pogledu sukoba zakona primjenjuje se na odnos između ugovornih strana i na utvrđivanje trenutka od kojeg stjecatelj pokretnine ima pravo na njezine proizvode i plodove te na utvrđivanje trenutka od kojeg stjecatelj preuzima rizike vezane uz tu pokretninu.

Nadalje, ako se ugovorne strane nisu usuglasile drukčije, način isporuke pokretnine i mjere koje je potrebno poduzeti kad je isporuka odbijena uređeni su pravom države u koju je potrebno isporučiti pokretninu.

U pogledu učinka ustupa potraživanja ili preuzimanja duga: pravni status dužnika ili vjerovnika koji nisu izravno uključeni u ustup ili preuzimanje uređen je istim pravom kojim je uređen sam ustup ili preuzimanje.

Za pomoćne transakcije mjerodavno je pravo koje je mjerodavno i za glavnu transakciju, osim ako se odluči drukčije.

Za jednostrane pravne transakcije mjerodavno je pravo države u kojoj dužnik ima stalno boravište.

3.2 Izvanugovorne obveze

Za izvanugovorne obveze koje nisu uređene međunarodnom konvencijom ili Uredbom br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II.), pravilima o sukobu zakona propisano je da je mjerodavno nacionalno pravo.

Zakonom o međunarodnom privatnom pravu i postupku propisano je da je pravo države u kojoj je radnja izvršena mjerodavno za izvanugovorne obveze. Ako je to pogodnije za oštećenika, mjerodavno je pravo države u kojoj je nastupila posljedica, pod uvjetom da je oštećenik trebao ili mogao predvidjeti mjesto nastupanja posljedice. Ako to pravo nije blisko povezano s predmetnim odnosom, ali je odnos povezan s nekim drugim pravom, mjerodavno je to drugo pravo.

Ako je događaj iz kojeg proizlazi obveza naknade štete nastupio na plovilu koje se nalazi na otvorenom moru ili u zrakoplovu, mjerodavnim pravom smatra se pravo države u kojoj je plovilo ili zrakoplov registriran.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Ako državljanin Republike Slovenije ima i državljanstvo neke druge države, tu se osobu za potrebe Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku smatra samo državljaninom Slovenije. Ako osoba koja nije državljanin Republike Slovenije, ali je državljanin jedne države ili više njih, za potrebe Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku mjerodavno je pravo države u kojoj ta osoba ima stalno boravište. Ako osoba nema stalno boravište ni u jednoj državi čiji je državljanin, za potrebe Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku mjerodavno je pravo države s kojom je najbliže povezan.

Ako osoba nema državljanstvo ili njezino državljanstvo nije moguće utvrditi, mjerodavno je pravo države u kojoj ima stalno boravište. Ako osoba nema stalno boravište ili ga nije moguće utvrditi, mjerodavno je pravo države njezina privremenog boravišta. Ako nije moguće utvrditi ni privremeno boravište, mjerodavno je slovensko pravo.

Za promjenu osobnog imena mjerodavno je pravo države čiji je ta osoba državljanin.

Za pravnu i poslovnu sposobnost fizičke osobe mjerodavno je pravo države čiji je ta osoba državljanin. Fizička osoba koja u skladu s pravom države čiji je državljanin nije poslovno sposobna, smatra se poslovno sposobnom ako je sposobna u skladu s pravom mjesta gdje je nastala obveza. Gubitak ili ograničenje poslovne sposobnosti fizičke osobe uređeni su pravom države čiji je ta osoba državljanin.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Dodjela i prestanak skrbništva te odnosi između skrbnika i osobe pod skrbništvom (štićenika) uređeni su pravom države čiji je šticećenik državljanin. Za privremene mjere zdravstvene zaštite za stranog državljanina ili osobu bez državljanstva u Republici Sloveniji mjerodavno je slovensko pravo i one ostaju na snazi sve dok nadležna država ne donese odluku o mjeri ili dok je ne poništi, prema potrebi. To se pravilo primjenjuje i na zaštitu imovine stranog državljanina ili osobe bez državljanstva koja se nalazi u Republici Sloveniji.

Odnosi između roditelja i djece uređeni su pravom države čiji su državljanin. Ako su roditelji i djeca državljanin različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj svi imaju stalno boravište. Ako su roditelji i djeca državljanin različitih država i nemaju stalno boravište u istoj državi, mjerodavno je pravo države čiji je državljanin dijete.

Postupak priznavanja, utvrđivanja i osporavanja očinstva ili majčinstva uređen je pravom države čiji je dijete državljanin.

Obveza uzdržavanja krvnih srodnika, isključujući roditelje i djecu, kao i obveza uzdržavanja šire rodbine (tj. srodnika koji nisu krvni srodnici) uređeno je pravom države čiji je državljanin osoba od koje se traži uzdržavanje.

Postupak pozakonjenja djeteta uređen je pravom države čiji su državljanin roditelji ili, ako roditelji nisu državljanin iste države, pravom države roditelja u skladu s kojim je posvojenje valjano. Suglasnost djeteta, druge osobe ili državnog tijela na pozakonjenje uređena je pravom države čiji je državljanin dijete.

3.4.2 Posvojenje

O uvjetima za posvojenje i prestanak posvojenja odlučuje se u skladu s pravom države čiji su državljani posvojitelj i posvojenik. Ako su posvojitelj i posvojenik državljani različitih država, za uvjete posvojenja i prestanka posvojenja mjerodavna su prava država čiji su oni državljani. Ako bračni drugovi posvajaju zajedno, za uvjete posvojenja i prestanka posvojenja mjerodavno je pravo države čiji je državljanin posvojenik i država čiji su državljani bračni drugovi. Oblik posvojenja uređen je pravom države u kojoj je zasnovano posvojenje. Učinak posvojenja uređen je pravom države čiji su državljani bili posvojitelj i posvojenik u trenutku zasnivanja posvojenja. Ako su posvojitelj i posvojenik državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju stalno boravište. Ako su posvojitelj i posvojenik državljani različitih država i nemaju stalno boravište u istoj državi, mjerodavno je pravo države čiji je državljanin posvojenik.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Uvjeti za sklapanje braka uređeni su pravom države čiji je državljanin svaka od osoba pri sklapanju braka. Oblik braka uređen je pravom države u kojoj je sklopljen brak. Ništavnost braka uređena je pravom u skladu s kojim je sklopljen prema prethodno navedenim pravilima o sukobu zakona.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Zakon o međunarodnom privatnom pravu i postupku ne sadržava posebne odredbe o izvanbračnim zajednicama. Međutim, uzimajući u obzir da su posljedice izvanbračnih zajednica jednake kao i posljedice braka, odredbe mjerodavne za brak mogle bi se primijeniti i na izvanbračne zajednice.

Imovinski odnosi dviju osoba koje žive u izvanbračnoj zajednici uređeni su pravom države čiji su oni državljani. Ako te osobe nemaju isto državljanstvo, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju zajedničko boravište. Za ugovorne imovinske odnose između osoba koje žive u izvanbračnoj zajednici mjerodavno je pravo pravo primjenjivo na njihov imovinski odnos u trenutku sklapanja ugovora.

Zakon o međunarodnom privatnom pravu i postupku ne sadržava posebne odredbe o registriranim istospolnim zajednicama i uvjetima za njihovo sklapanje. Međutim, uzimajući u obzir to da su posljedice registriranih istospolnih zajednica jednake posljedicama braka, odredbe mjerodavne za brak mogle bi se primijeniti i na registrirane istospolne zajednice.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Razvod je uređen pravom države čiji su državljani oba bračna druga u trenutku podnošenja zahtjeva za razvod braka. Ako su bračni drugovi državljani različitih država u trenutku podnošenja zahtjeva za razvod braka, za razvod je mjerodavno pravo država čiji su državljani. Ako razvod braka nije moguće provesti na temelju prethodnih pravila, za razvod je mjerodavno slovensko pravo ako je jedan od bračnih drugova imao stalno boravište u Republici Sloveniji u trenutku podnošenja zahtjeva za razvod braka. Ako je jedan od bračnih drugova slovenski državljanin, ali nema stalno boravište u Sloveniji i razvod nije moguće provesti na temelju prethodnih pravila, za razvod je mjerodavno slovensko pravo.

Zakon o međunarodnom privatnom pravu i postupku ne sadržava posebne odredbe o prestanku istospolnih zajednica. Međutim, uzimajući u obzir to da posljedice istospolnih zajednica jednake posljedicama braka, odredbe mjerodavne za razvod mogle bi se primijeniti i na istospolne zajednice.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Odnosi između roditelja i djece uređeni su pravom države čiji su državljani. Ako su roditelji i djeca državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj svi imaju stalno boravište. Ako su roditelji i djeca državljani različitih država i nemaju stalno boravište u istoj državi, mjerodavno je pravo države čiji je državljanin dijete.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Osobni i imovinski odnosi između bračnih drugova uređeni su pravom države čiji su državljani. Ako su bračni drugovi državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju stalno boravište. Ako bračni drugovi nemaju isto državljanstvo ni stalno boravište u istoj državi, mjerodavno je pravo države u kojoj su imali zadnje zajedničko boravište. Ako nije moguće utvrditi mjerodavno pravo u okviru ovih pravila, mjerodavno je pravo s kojim su najbliže povezani.

Ugovorni imovinski odnosi između bračnih drugova uređeni su pravom države kojim su bili uređeni njihovi osobni i imovinski odnosi u trenutku sklapanja ugovora. Ako u skladu s tim pravom bračni drugovi mogu odabrati pravo koje će biti mjerodavno za njihove imovinske odnose, mjerodavno je pravo koje oni odaberu.

Ako je brak proglašen ništavnim ili je poništen, na osobne i imovinske odnose između bračnih drugova primjenjuju se ista pravila o sukobu zakona koja se primjenjuju na osobne i imovinske odnose.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Nasljeđivanje je uređeno pravom države čiji je državljanin bio umrli u trenutku smrti. Utvrđivanje sposobnosti sastavljanja oporuke uređeno je pravom države čiji je državljanin oporučitelj bio pri sastavljanju oporuke.

Oblik oporuke valjan je ako je valjan u skladu s jednim od sljedećih pravnih sustava: pravom države u kojoj je oporuka sastavljena; pravom države čiji je državljanin oporučitelj bio u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti; pravom države u kojoj je oporučitelj imao stalno boravište u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti; slovenskim pravom; ili, u pogledu nekretnina, pravom države u kojoj se nalazi nekretnina.

Oblik opoziva oporuke valjan je ako je takav oblik valjan u skladu s bilo kojim pravom prema kojim bi oporuka bila valjano sastavljena, kako je prethodno pojašnjeno.

3.8 Nekretnine

Za imovinske odnose i druga stvarna prava mjerodavno je pravo države u kojoj se predmetna stvar nalazi. Za imovinske odnose u pogledu stvari u prijevozu mjerodavno je pravo države odredišta. Za imovinske odnose u pogledu prijevoznih sredstava mjerodavno je pravo države u kojoj se nalaze ta prijevozna sredstva, osim ako je slovenskim pravom propisano drukčije.

3.9 Nesolventnost

Uredba Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku izravno se primjenjuje u Sloveniji za pitanja obuhvaćena područjem njezine primjene i u pogledu država članica EU-a. Ako se Uredba ne primjenjuje, mjerodavno je pravo slovensko nacionalno pravo, točnije Zakon o financijskom poslovanju, stečajnom postupku i prisilnom prestanku (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*; ZFPPIPP, Službeni list Republike Slovenije, ZFPPIPP-UPB7, br. 63/2013).

Poglavlje „Stečajni postupci s međunarodnim elementom” tog Zakona sadržava opća pravila u pogledu stečajnog postupka s međunarodnim elementom, a njime su uređeni pristup stranih vjerovnika i upravitelja nacionalnom sudu te suradnja sa stranim sudovima i stranim stečajnim upraviteljima. Njime su uređeni i priznavanje stranog stečajnog postupka te privremene mjere, usporedne mjere u slučaju stečaja i pravo koje se primjenjuje na posljedice stečajnog postupka.

Nacionalni sud koji je nadležan za nacionalne stečajne postupke može donositi odluke o priznavanju stranog postupka i suradnji sa stranim sudovima. Lokalni nacionalni sudovi nadležni za vođenje nacionalnih stečajnih postupaka: 1. ako dužnik koji je nacionalni pravni subjekt ili poduzetnik ima poslovni nastan u Republici Sloveniji – sud na području na kojem dužnik ima poslovni nastan; 2. ako dužnik koji je strana osoba ima podružnicu u Republici Sloveniji – sud na području na kojem podružnica dužnika ima glavno mjesto poslovanja; 3. u ostalim slučajevima – Okružni sud u Ljubljani (*Okrožno sodišče v Ljubljani*).

U pogledu prava kojim su uređene pravne posljedice stečajnog postupka opće je pravilo da se primjenjuje pravo države u kojoj se provodi postupak, osim ako je tim pravom za određeni slučaj propisano drukčije. U Zakonu o financijskom poslovanju, stečajnom postupku i prisilnom prestanku postoje pravila o mjerodavnom pravu u pogledu ugovora koji se odnose na upotrebu stečene nekretnine prema kojima je mjerodavno pravo države u kojoj se nalazi nekretnina. Postoje posebna pravila u pogledu prava primjenjivog na prava koja se upisuju u registar (pravo države nadležne za upravljanje registrom), u pogledu prava primjenjivog na platne sustave i financijska tržišta (pravo države koje se primjenjuje na taj platni sustav / financijsko tržište), u pogledu prava primjenjivog na ugovore o kompenzaciji i ugovore o ponovnom otkupu te u pogledu prava primjenjivog na ugovore o radu.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 17/04/2018

Koje će se pravo primjenjivati? - Švedska

SADRŽAJ

- 1 Izvori važećih pravila
  - 1.1 Nacionalna pravila
  - 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

- 1.3 Glavne bilateralne konvencije
  - 2 Provedba pravila o sukobu prava
    - 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava
    - 2.2 Upućivanje
    - 2.3 Promjena povezujućeg faktora
    - 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu
    - 2.5 Dokaz stranog prava
  - 3 Pravila o sukobu prava
    - 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti
    - 3.2 Izvanugovorne obveze
    - 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)
    - 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje
    - 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja
    - 3.6 Bračnoimovinski režimi
    - 3.7 Oporuke i nasljedstva
    - 3.8 Nekretnine
    - 3.9 Nesolventnost
-

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Međunarodno privatno pravo u Švedskoj samo je djelomično kodificirano, a sastoji se od kombinacije zakonodavstva i sudske prakse. Zakonodavstvo je uglavnom namijenjeno provedbi međunarodnih konvencija kojih je Švedska stranka. Glavno je zakonodavstvo sljedeće:

Brak i djeca

- Poglavlje 3. članci 4. i 6. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva (*Lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*, poznat i pod švedskom kraticom „IÄL”)
- Članci 9., 12. i 13. Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva (*Förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*, „NÄF”)
- Članak 2. Zakona o međunarodnim pravnim odnosima u pogledu posvojenja (*Lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption*, „IAL”)
- Članci 2., 3. i 6. Zakona o međunarodnim pitanjima očinstva (*Lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor*, „IFL”)
- Članci 3. – 5. Zakona o određenim međunarodnim pitanjima u pogledu imovinskih odnosu između bračnih ili izvanbračnih drugova (*Lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden*, „LIMF”)
- Članak 1. Zakona o Haškoj konvenciji iz 1996. (*Lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention*) i člancima 15. – 22. iste Haške konvencije iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece
- Članak 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja i Haški protokol iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja

Nasljedstvo

- Članci 20. – 38. Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju

Ugovori i kupoprodaja

- Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze („Uredba Rim I.”)
- Članci 79. – 87. Zakona o mjenicama (*Växellagen* 1932:130)
- Članci 58. – 65. Zakona o čekovima (*Checklagen* 1932:131)
- Zakon o pravu mjerodavnom za prodaju robe (*Lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, „IKL”)
- Članci 25.a, 31.a i 42.a Zakona o sudjelovanju radnika u odlučivanju (*Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet*, „MBL”)
- Zakon o pravu mjerodavnom za određene ugovore o osiguranju (*Lagen (1993:645) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, „IKL”)
- Poglavlje 13. članak 4. i poglavlje 14. članak 2. Pomorskog zakonika (*Sjölagen* 1994:1009)
- Članak 14. Zakona o potrošačkim ugovorima (*Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*)
- Poglavlje 1. članak 4. Zakona o zaštiti potrošača u pogledu ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine ili dugoročnom programu za odmor (*Lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*)
- Poglavlje 3. članak 14. Zakona o ugovorima na daljinu i prodaji od vrata do vrata (*Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*)
- Članak 48. Zakona o prodaji robe široke potrošnje (*Konsumentköplagen* 1990:932)

Naknada štete

- Uredba (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze („Uredba Rim II.”)
- Članci 8., 14. i 38. Zakona o štetama u cestovnom prometu (*Trafikskadelagen* 1975:1410)
- Članak 1. Zakona u vezi s Konvencijom od 9. veljače 1972. između Švedske i Norveške o ispaši sjevernih sobova (*Lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*)
- Članak 1. Zakona u vezi s Konvencijom o zaštiti okoliša od 19. veljače 1974. između Danske, Finske, Norveške i Švedske (*Lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*)

Stečajno pravo

- Članci 4., 8. – 11., 14., 15., 28. i 43. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku („Uredba o stečaju”) (Europski parlament i Vijeće donijeli su izmijenjenu uredbu koja treba stupiti na snagu u ljeto 2015.)
- Članci 1., 3. i 5. – 8. Zakona o utvrđivanju pravila kojima se uređuju stečajevi koji uključuju imovinu u Danskoj, Finskoj, Islandu ili Norveškoj (*Lag (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*)
- Članci 1., 4. – 9. i 13. Zakona o učincima stečaja u Danskoj, Finskoj, Islandu ili Norveškoj (*Lag (1934:68) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*)
- Članci 1., 3. – 8. i 12. Zakona o stečaju koji uključuje imovinu u drugoj nordijskoj zemlji (*Lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*)
- Članci 1., 4. – 9., 13. i 14. Zakona o učincima stečaja do kojeg je došlo u drugoj nordijskoj zemlji (*Lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*)

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Švedska je stranka sljedećih multilateralnih međunarodnih konvencija kojima se propisuju pravila o utvrđivanju mjerodavnog prava. Švedska ima „dualistički” pristup prema međunarodnim ugovorima, što znači da multilateralne konvencije isto tako moraju biti ugrađene u švedsko pravo: vidi prethodno.

Liga naroda

- Konvencija iz 1930. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu mjenica i zadužnica
- Konvencija iz 1931. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu čekova

Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu

- Konvencija iz 1955. o mjerodavnom pravu za međunarodnu prodaju robe
- Konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja
- Konvencija iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece
- Haški protokol iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja

Europska unija

- Konvencija iz 1980. o mjerodavnom pravu za ugovorne obveze (za ugovore sklopljene nakon 17. prosinca 2009. Konvencija se zamjenjuje Uredbom Rim I.)

Nordijske konvencije

- Konvencija iz 1931. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o pravilima međunarodnog privatnog prava o braku, posvojenju i skrbništvu (zadnje izmijenjena konvencijom o izmjeni iz 2006.)
- Konvencija iz 1933. između Švedske, Danske, Finske, Islanda i Norveške o stečaju („Nordijska konvencija o stečaju”)
- Konvencija iz 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju ostavinom (zadnje izmijenjena konvencijom o izmjeni iz 2012.)
- Konvencija iz 1974. između Danske, Finske, Norveške i Švedske o zaštiti okoliša

1.3 Glavne bilateralne konvencije

- Konvencija iz 1972. između Švedske i Norveške o ispaši sjevernih sobova (*1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*)

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

U švedskom pravu nema pravila kojima se od suda zahtijeva da na vlastitu inicijativu primijeni strano pravo. To je pitanje riješeno uglavnom u sudskoj praksi te se čini da postoji podjela na postupke u pitanjima o kojima bi stranke mogle postići izvansudsku nagodbu (*dispositiva mål*) i postupke u pitanjima o kojima može odlučiti samo sud (*indispositiva mål*). U parničnim predmetima u kojima bi stranke imale pravo na postizanje nagodbe, strano bi se pravo navodno primjenjivalo samo ako se jedna od stranaka pozove na njega. U velikom je broju predmeta s jasnim međunarodnim elementom švedsko pravo primijenjeno jer se ni jedna stranka nije pozvala na strano pravo. S druge strane, u postupcima u kojima izvansudska nagodba nije moguća, kao što je npr. utvrđivanje očinstva, bilo je slučajeva u kojima su sudovi primijenili strano pravo na vlastitu inicijativu.

2.2 Upućivanje

Kao opće pravilo, u švedskom se međunarodnom privatnom pravu ne prihvaća načelo uzvraćanja i daljnijeg upućivanja (*renvoi*). Međutim, iznimke od tog pravila propisane su u članku 79. stavku 2. Zakona o mjenicama i članku 58. stavku 2. Zakona o čekovima u pogledu sposobnosti stranih državljana da sklapaju poslove koji uključuju mjenice ili čekove. To je zato što se te odredbe temelje na međunarodnim konvencijama. Osim toga, iznimka se navodi i u članku 9. stavku 2. Zakona o učincima stečaja do kojeg je došlo u drugoj nordijskoj zemlji. Konačno, u skladu s člankom 1. stavkom 7. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva priznaje se uzvraćanje i daljnje upućivanje (*renvoi*) u pogledu formalne valjanosti braka.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

U švedskom međunarodnom privatnom pravu nema općeg pravila o promjeni povezujućeg čimbenika: to je pitanje posebno regulirano u predmetnom zakonodavstvu. Na primjer, u članku 4. stavku 1. Zakona o određenim međunarodnim pitanjima u pogledu imovinskih odnosa između bračnih ili izvanbračnih drugova navodi se da „ako mjerodavno pravo nije utvrđeno sporazumom, primjenjuje se pravo države u kojoj su bračni drugovi imali uobičajeno boravište (*hemvist*) u vrijeme sklapanja braka”, a u članku 4. stavku 2. istog Zakona navodi se da „ako su bračni drugovi kasnije imali uobičajeno boravište u drugoj državi te su tamo živjeli najmanje dvije godine, primjenjuje se pravo te države”.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U švedskom međunarodnom privatnom pravu vrijedi opće načelo da se odredba stranog prava ne smije primijeniti ako bi njezina primjena bila očito nespojiva s temeljnim načelima nacionalnog pravnog sustava. Odredbe o tome mogu se naći u brojnim propisima o međunarodnom privatnom pravu, ali to ne znači da ograničenje na temelju javnog poretka zahtijeva zakonodavnu osnovu. U samo je nekoliko sudskih odluka utvrđeno da se strano pravo ne može primijeniti na temelju javnog poretka.

O tome koja su pravila švedskog prava međunarodno obvezujuća obično odlučuje sud.

2.5 Dokaz stranog prava

Ako sud zaključi da je mjerodavno strano pravo, a nije upoznat s materijalnim odredbama stranog pravnog sustava, na raspolaganju su mu dvije mogućnosti. Sud može sam istražiti to pitanje ili od stranke zatražiti da dostavi potrebne informacije. Koja će mogućnost biti odabrana ovisi o tome što je svrsishodnije. Ako sud odluči sam istražiti to pitanje, u tome mu može pomoći Ministarstvo pravosuđa. Općenito, sud će imati aktivniju ulogu u postupcima o kojima može odlučiti samo sud (vidi prethodno); u postupcima u kojima bi stranke mogle postići nagodbu, sud može istraživanje u velikoj mjeri prepustiti strankama.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Švedska je stranka Rimske konvencije iz 1980. o mjerodavnom pravu za ugovorne obveze. U nekim se područjima primjenjuju drugi pravni propisi. Za ugovore sklopljene nakon 17. prosinca 2009. Konvencija se zamjenjuje Uredbom Rim I.

Prodaja robe uređena je Zakonom o pravu mjerodavnom za prodaju robe, kojim se u domaće pravo ugrađuje Haška konvencija iz 1955. o mjerodavnom pravu za međunarodnu prodaju robe. Zakon ima prednost nad pravilima iz Uredbe Rim I. Međutim, njime nisu obuhvaćeni potrošački ugovori. Člankom 3. kupcu i prodavatelju omogućuje se da utvrde mjerodavno pravo sporazumom. U članku 4. navodi se da, ako stranke nisu odabrale mjerodavno pravo, pravo koje se primjenjuje pravo je države u kojoj prodavatelj ima uobičajeno boravište. Iznimke od tog pravila primjenjuju se ako je prodavatelj prihvatio narudžbu u državi uobičajenog boravišta kupca te za kupnje na burzi ili putem dražbe.

Druga se iznimka od pravila iz Uredbe Rim I. odnosi na neke **potrošačke ugovore**. U članku 48. Zakona o prodaji robe široke potrošnje, članku 14. Zakona o potrošačkim ugovorima, poglavlju 1. članku 4. Zakona o zaštiti potrošača u pogledu ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine ili dugoročnom programu za odmor i poglavlju 3. članku 14. Zakona o ugovorima na daljinu i prodaji od vrata do vrata navode se posebna pravila namijenjena zaštiti potrošača od klauzula o odabiru prava. Njima je predviđeno da se pod određenim okolnostima primjenjuje pravo države EGP-a ako se njime potrošaču pruža bolja zaštita.

U člancima 79. – 87. Zakona o mjenicama i člancima 58. – 65. Zakona o čekovima navode se posebna pravila za **mjenice i čekove**. Ona se temelje na Ženevskoj konvenciji iz 1930. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu mjenica i zadužnica te Ženevskoj konvenciji iz 1931. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu čekova.

Neki su ugovori o **osiguranju od odgovornosti za štetu** uređeni Zakonom o pravu mjerodavnom za određene ugovore o osiguranju.

3.2 Izvanugovorne obveze

Pitanje mjerodavnog prava za izvanugovorne obveze uređeno je Uredbom Rim II.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U švedskom je privatnom pravu tradicionalno odlučujući povezujući čimbenik za utvrđivanje osobnog statusa državljanstvo. Međutim, danas postoji toliki broj predmeta u kojima je državljanstvo moralo ustupiti mjesto uobičajenom boravištu kao glavnom povezujućem čimbeniku da je dvojbeno možemo li još uvijek govoriti o samo jednom glavnom povezujućem faktoru za osobni status. U švedskom se međunarodnom pravu za „osobni status” smatra da u osnovi obuhvaća pitanja pravne sposobnosti te osobnog imena.

Na temelju poglavlja 1. članka 1. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva, **sposobnost za sklapanje braka** pred švedskim se nadležnim tijelom u načelu utvrđuje u skladu sa švedskim pravom ako je jedna od stranaka

švedski državljanin ili ima uobičajeno boravište u Švedskoj. Slična se pravila primjenjuju u nordijskom okviru na temelju članka 1. Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva.

U poglavljima 4. i 5. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva te u člancima 14. – 21.a Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva navode se posebna pravila o **skrbništvu i starateljstvu**.

S obzirom na pitanje prava mjerodavnog za **sposobnost za sklapanje ugovora**, djelomičan je odgovor naveden u članku 13. Uredbe Rim I. Sposobnost za sklapanje poslova koji uključuju mjenice ili čekove uređena je posebnim pravilima navedenima u članku 79. Zakona o mjenicama i članku 58. Zakona o čekovima.

U poglavlju 11. članku 3. Zakonika o sudskom postupku (*rättegångsbalken*) navodi se posebno pravilo u pogledu **procesne sposobnosti** u kojem se navodi da strani državljanin koji u svojoj državi ne može poduzimati procesne radnje u pravnim postupcima, to može učiniti u Švedskoj ako ima sposobnost u skladu sa švedskim pravom.

U švedskom se međunarodnom pravu za **pitanja osobnog imena** smatra da pripadaju pravu osobnog statusa. Na primjer, to znači da se, ako jedan bračni drug uzme ime drugoga, to ne uvrštava među pravne učinke braka u osobnoj sferi. U skladu s odjeljkom 50. Zakona o osobnom imenu (*namnlagen*, 1982:670), Zakon se ne primjenjuje na švedske državljanke s uobičajenim boravištem u Danskoj, Norveškoj ili Finskoj; *a contrario* može se zaključiti da se primjenjuje na švedske državljanke u drugim državama. U članku 51. navodi se da se Zakon primjenjuje na strane državljanke s uobičajenim boravištem u Švedskoj.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Švedsko materijalno pravo ne razlikuje **zakonitu i nezakonitu djecu** te u švedskom međunarodnom privatnom pravu nema posebnih pravila o sukobu zakona za utvrđivanje treba li se dijete smatrati rođenim u braku ili izvan njega, ili može li dijete biti zakonski priznato kasnije.

U pogledu prava mjerodavnog za utvrđivanje **očinstva**, postoje razna pravila o pretpostavci očinstva i utvrđivanju očinstva sudskom odlukom. Pretpostavka očinstva uređena je člankom 2. Zakona o međunarodnim pitanjima očinstva. Njime se propisuje da se muškarca koji jest ili je bio u braku s majkom djeteta smatra ocem djeteta ako je to posljedica prava države u kojoj je dijete po rođenju steklo uobičajeno boravište ili, ako se u skladu s tim pravom nitko ne smatra ocem, ako je to posljedica prava države čije je državljanstvo dijete steklo rođenjem. Međutim, ako je uobičajeno boravište djeteta po rođenju bilo u Švedskoj, o tom će se pitanju uvijek odlučivati u skladu sa švedskim pravom. Ako je očinstvo potrebno utvrditi na sudu, sud će primijeniti pravo države u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište u vrijeme donošenja prvostupanjske presude.

U skladu s člankom 2. stavkom 1. Zakona o međunarodnim pravnim odnosima u pogledu posvojenja, švedski sud koji razmatra zahtjev za **posvojenje** primjenjuje švedsko pravo. Međutim, u članku 2. stavku 2. određuje se da, ako se zahtjev odnosi na dijete koje nije napunilo 18 godina, sud mora razmotriti jesu li podnositelj zahtjeva ili dijete državljanstvom, uobičajenim boravištem ili na drugi način povezani sa stranom državom, te može li to djetetu prouzročiti poteškoće ako se u toj državi posvojenje ne priznaje.

U pogledu pravnih učinaka posvojenja, ako je strana odluka o posvojenju valjana u Švedskoj, za potrebe skrbništva i uzdržavanja posvojeno dijete smatra se djetetom posvojitelja u švedskom braku. Međutim, u slučaju nasljeđivanja, pravom se zahtijeva jednako postupanje prema posvojenoj djeci i vlastitoj djeci posvojitelja samo ako je posvojenje zasnovano u Švedskoj. U slučaju posvojenja zasnovanog u inozemstvu, pravo posvojenog djeteta na nasljeđivanje razmatra se u skladu s pravom kojim je općenito uređeno pravo nasljeđivanja, odnosno pravom države čiji je državljanin.

Pitanje mjerodavnog prava za **uzdržavanje djeteta** uređeno je Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. Opće je pravilo da su obveze uzdržavanja uređene pravom države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište. Ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od stranke koja ga je obvezna pružiti na temelju tog prava, pravo koje se primjenjuje pravo je države u kojoj se sud nalazi. Ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od stranke koja ga je obvezna pružiti na temelju jednog od tih prava, a obje su stranke državljani iste države, pravo koje se primjenjuje jest pravo te države.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

U pogledu **sposobnosti za sklapanje braka**, vidi prethodnu točku 3.3. Opće je pravilo da se oblik sklapanja braka smatra valjanim ako je valjan u državi u kojoj je sklopljen (poglavlje 1. odjeljak 7. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva).

Pravni učinci braka mogu se podijeliti u dvije glavne kategorije, odnosno na učinke u osobnoj sferi i učinke povezane s imovinom bračnih drugova (vidi točku 3.6. u nastavku). Glavni učinak braka u osobnom smislu jest da su bračni drugovi međusobno obvezni uzdržavati jedan drugoga. U švedskom se međunarodnom privatnom pravu pitanja u pogledu prava bračnih drugova na nasljeđivanje, uzimanja imena drugog bračnog druga ili njihovih obveza uzdržavanja djeteta drugog bračnog druga ne smatraju

pravnim učincima braka te se mjerodavno pravo utvrđuje na temelju pravila o sukobu zakona kojima se uređuju nasljeđivanje, osobna imena itd.

Pitanje mjerodavnog prava za **uzdržavanje bračnog druga** uređeno je Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. Opće je pravilo da su obveze uzdržavanja uređene pravom države u kojoj stranka koja je obvezna osigurati uzdržavanje ima uobičajeno boravište. Ako jedan od bračnih drugova prigovori na primjenu tog prava, a pravo druge države u bližoj je vezi s brakom (posebice pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište), primjenjuje se pravo te druge države.

U pitanjima **razvoda**, u poglavlju 3. članku 4. stavku 1. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva propisano je da švedski sudovi trebaju primjenjivati švedsko pravo. U odjeljku 4. stavku 2. navodi se iznimka ako su oba bračna druga strani državljani te ni jedan od njih nema uobičajeno boravište u Švedskoj najmanje godinu dana.

Švedskim materijalnim pravom nisu predviđeni pravni instituti **zakonske rastave** ili **poništenja braka** te stoga nisu utvrđena ni opće primjenjiva pravila o sukobu zakona koja bi se mogla primjenjivati u takvim slučajevima. U pogledu nordijskih zemalja, u članku 9. Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva navodi se da u postupcima zakonske rastave sud primjenjuje vlastito pravo.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Pravo koje se primjenjuje na imovinu bračnih drugova uređeno je Zakonom o određenim međunarodnim pitanjima u pogledu imovinskih odnosa između bračnih ili izvanbračnih drugova. Člankom 3. tog Zakona bračnim je drugovima ili partnerima koji razmišljaju o stupanju u brak dopušteno sklapanje pisanog sporazuma kojim se utvrđuje da njihov bračnoimovinski režim podliježe pravu države u kojoj jedan od njih ima uobičajeno boravište ili državljanstvo u vrijeme sklapanja sporazuma.

Ako bračni drugovi nisu sklopili valjani sporazum o odabiru mjerodavnog prava, u članku 4. tog Zakona navodi se da je mjerodavno pravo države u kojoj su imali uobičajeno boravište nakon sklapanja braka. Ako su oba bračna druga kasnije imala uobičajeno boravište u drugoj državi te su ondje živjeli najmanje dvije godine, primjenjuje se pravo te države. Međutim, ako su oba bračna druga imala uobičajeno boravište u toj državi tijekom braka ili ako su oboje državljani te države, pravo te države primjenjivat će se od trenutka kada su stekli uobičajeno boravište u toj državi.

U članku 5. tog Zakona navodi se da je sporazum o odabiru prava valjan samo ako je u skladu s pravom koje se primjenjuje na imovinu bračnih drugova u trenutku transakcije. Ako je sporazum o odabiru prava sklopljen prije vjenčanja, valjan je ako je u skladu s pravom koje postaje mjerodavno kada bračni drugovi stupe u brak. Sporazum o odabiru prava valjan je u pogledu oblika ako zadovoljava formalne zahtjeve prava države u kojoj je sklopljen ili u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište.

U Pravilniku o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva utvrđena su posebna pravila za nordijske zemlje.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Pitanje sukoba zakona u pogledu oporuka i nasljeđivanja uređeno je Uredbom (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju. Pravila o sukobu zakona iz Uredbe primjenjuju se bez obzira na to odnosi li se međunarodna povezanost na državu članicu ili neku drugu državu.

Posebne odredbe o valjanosti oblika oporuke navode se u poglavlju 2. članku 3. Zakona o nasljeđivanju u međunarodnim situacijama (*Lagen (2015: 417) om arv i internationella situationer*) kojim se u nacionalno pravo ugrađuje Haška konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja. Oblik oporuke smatra se valjanim ako je u skladu s pravom države u kojoj ju je oporučitelj sastavio ili, u protivnom, države u kojoj je oporučitelj imao svoje uobičajeno boravište ili države čiji je bio državljanin, bilo u trenutku sastavljanja oporuke, bilo u trenutku smrti. Oblik raspolaganja koje se odnosi na nepokretnu imovinu valjan je ako je njegov oblik u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi. Ista se pravila primjenjuju na opoziv oporuka. Isto tako, opoziv je valjan ako je u skladu s bilo kojim pravom prema kojime je oporuka bila valjana u pogledu oblika.

3.8 Nekretnine

U imovinskom pravu postoje pisana pravila o sukobu zakona samo za određene slučajeve koji se odnose na brodove i zrakoplove, financijske instrumente i nezakonito iznesene kulturne predmete te za određene slučajeve koji su uređeni Nordijskom konvencijom o stečaju i Uredbom o stečaju.

Na primjer, učinci kupnje pokretne ili nepokretne imovine ili upisa hipoteke na njoj u imovinskom se pravu trebaju utvrditi u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi u trenutku kupnje ili upisa hipoteke. U skladu s tim pravom utvrđuje se priroda svih prava vlasništva, na koji način neko pravo vlasništva počinje i završava, koji su mogući formalni zahtjevi i koja se prava dodjeljuju trećim osobama na temelju prava vlasništva.

U pogledu stranih prava osiguranja, u sudskoj je praksi utvrđeno da ako je u vrijeme nastanka prava osiguranja prodavatelj znao da će imovina biti premještena u Švedsku, a da pravo osiguranja nije valjano u Švedskoj, prodavatelj je umjesto toga trebao ishoditi instrument osiguranja koji bi ispunio zahtjeve švedskog prava. Osim toga, ako je od trenutka premještanja imovine u Švedsku prošlo određeno vrijeme, strano pravo osiguranja nema pravnog učinka. Smatra se da je strani vjerovnik imao vremena da isходи novi instrument osiguranja ili osigura povrat duga.

3.9 Nesolventnost

U švedskom se stečajnom pravu švedsko pravo primjenjuje na same stečajne postupke i na druga pitanja stečaja, kao što su uvjeti za pokretanje postupka.

U slučajevima koji uključuju drugu nordijsku zemlju postoje posebna pravila o utvrđivanju mjerodavnog prava koja se temelje na Nordijskoj konvenciji o stečaju iz 1933. i koja su ugrađena u švedsko pravo zakonodavstvom donesenim 1981. Međutim, u pogledu Finske primjenjuje se Uredba o stečaju (vidi u nastavku), a u pogledu Islanda pravila iz ranijeg zakonodavstva iz 1934. Opće pravilo u Nordijskoj konvenciji o stečaju jest da je stečajnim postupkom u državi ugovornici obuhvaćena imovina koja pripada dužniku koja se nalazi u drugoj državi ugovornici. Pitanja kao što su pravo dužnika da kontrolira svoju imovinu i što treba biti uključeno u stečajnu masu općenito je uređeno pravom države u kojoj se provodi stečajni postupak.

Za pitanja koja uključuju druge države članice EU-a utvrđena su posebna pravila u Uredbi o stečaju.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 13/04/2018